

**ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ
Α.Ε.Ν ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΙΑΦΛΙΑΚΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ

**ΘΕΜΑ: ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ, ΔΥΝΑΜΙΚΗ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ**

ΤΗΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑΣ : ΤΣΙΤΣΙΟΥ ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΟΥ-ΕΙΡΗΝΗ

Α.Γ.Μ: 3233

Ημερομηνία ανάληψης της εργασίας:

Ημερομηνία παράδοσης της εργασίας:

Α/Α	Όνοματεπώνυμο	Ειδικότης	Αξιολόγηση	Υπογραφή
1	ΤΣΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ Α΄- ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ		
2	ΣΙΑΦΛΙΑΚΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ	ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ Α΄		
3				
ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ				

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ: ΤΣΟΥΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΧΟΛΕΣ ΑΕΝ ΚΑΙ Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	11
2.1 ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	13
2.2 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΑΕΝ.....	14
2.3 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΙΣ ΑΕΝ ΚΑΙ ΠΟΙΑ Η ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΕΡΕΥΝΑ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΑΠΟ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΥΓΕΝΙΔΗ.....	24
2.4 ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	36
2.5 ΟΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΕΕΕ.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΓΥΝΑΙΚΑ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ.....	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ.....	50
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	55
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	56

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ:

Αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες για την πολύτιμη βοήθεια και τον χρόνο που αφιέρωσε για την ακόλουθη εργασία, ο επιβλέπων καθηγητής μου, Σιαφλιάκης Σωτήρης, καθώς και όλους τους καθηγητές μου και τους δικούς μου ανθρώπους που με στηρίζουν όλα αυτά τα χρόνια που φοιτώ στην Ακαδημία!

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση και η ανάλυση της ναυτικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, η δυναμική, τα προβλήματα και οι προοπτικές εξέλιξης. Σκοπός της εργασίας είναι η ανάλυση των δυσκολιών του ναυτικού επαγγέλματος που το καθιστούν μη ελκυστικό καθώς και η παρουσίαση της ναυτικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Τέλος, θα αναφερθούμε στις προοπτικές βελτίωσης της υφιστάμενης κατάστασης(εάν υπάρχουν και ποιες είναι) και στα μέτρα που έχουν ληφθεί από μέρος της ελληνικής κυβέρνησης και στο κατά πόσο έχουν συμβάλει στη βελτίωση του προβλήματος της ναυτικής εκπαίδευσης.

Η Ελλάδα, ως παραδοσιακά ναυτιλιακό κράτος, έχει θεμελιώσει στις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα, σχεδιασμένο να πληροί τις απαιτήσεις της ναυτιλίας, τροφοδοτώντας την με ικανούς και κατάλληλους ναυτικούς. Το κέντρο Επιμόρφωσης Στελεχών Εμπορικού Ναυτικού (ΚΕΣΕΝ) επιτρέπει, με τη σειρά του, στους εν ενεργεία ναυτικούς να προσαρμόζονται στις σύγχρονες επαγγελματικές ανάγκες. Πάντως, το ζητούμενο εξακολουθεί να είναι η συνεχής παροχή κινήτρων για την προσέλκυση νέων στο ναυτικό επάγγελμα και η δημιουργία ναυτιλιακών στελεχών υψηλού επιπέδου.

1. Ιστορική Αναδρομή για τις Σχολές ΑΕΝ και η σημερινή κατάσταση στην Ελλάδα:

Η ιστορία της ναυτικής εκπαίδευσης, τμήμα της γενικότερης ναυτικής ιστορίας, μας μεταφέρει πολύ πίσω στον χρόνο, έχοντας βέβαια την αφετηρία της στην πλήρη των караβιών, το μεγαλύτερο σχολείο ναυτικής εκπαίδευσης. Κυρίως όμως ο όρος «ναυτική εκπαίδευση» παραπέμπει σε σχολεία, σχολές παροχής θεωρητικών ναυτικών γνώσεων, σχολές που ξεκινούν από τον 18ο αιώνα (με διδασκαλία ναυτικών μαθημάτων στη Σχολή της Χίου και με τη Σχολή της Ύδρας) και φτάνουν ως τις μέρες μας με τις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) και τα Κέντρα Επιμόρφωσης Στελεχών Εμπορικού Ναυτικού (ΚΕΣΕΝ) σχολές που ως την καθιέρωση του ατμού εκπαίδευαν μόνο εμποροπλοιάρχους για ιστιοφόρα και στη συνέχεια για ατμόπλοια, αλλά αργότερα και μηχανικούς και ασυρματιστές και άλλες βασικές ειδικότητες, παρέχοντας τις υπαγορευόμενες από τη ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη πλέον εξειδικευμένες θεωρητικές ναυτικές γνώσεις. Αλλά, για να μιλήσουμε για αρχεία ναυτικής εκπαίδευσης, είναι νομίζω απαραίτητο να παρουσιάσουμε προηγουμένως ένα συνοπτικό περίγραμμα της ναυτικής εκπαίδευσης, κυρίως από το 1833 και μετέπειτα, όταν πλέον το νεοελληνικό κράτος αρχίζει να οργανώνεται συστηματικά.

Η ιστορία λοιπόν, της ναυτικής εκπαίδευσης μπορεί να χωριστεί σε δύο μεγάλες περιόδους: η πρώτη από το 1833 μέχρι το 1930 και η δεύτερη από το 1930 μέχρι σήμερα.

Α' ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (1833- 1930)					
Α ΔΗΜΟΣΙΑ ΝΑΥΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ (1837-1891)					
1837-1845	1867-1882	1882-1883		1886-1891	
1. Σύρος	1. Αργοστόλι	Α	Β	1. 8.4.1886-10.1.1887	2. 31.10.1887-14.1.1891
2. Ναύπλιο (δεν λειτουργήσε) μετατέθηκε στην ↓ 3. Ύδρα (μέχρι 1843)	2. Γαλαξειδί 3. Σπέτσες 4. Σύρος 5. Ύδρα (1868-1871) 7. Θήρα (1881-1882)			1. Αργοστόλι 2. Γαλαξειδί 3. Σπέτσες 4. Σύρος 5. Ύδρα	Στα ίδια μέρη
		1. Αργοστόλι 2. Βόλος 3. Πάτρα 4. Πειραιάς 5. Σύρος	1. Γαλαξειδί 2. Θήρα 3. Ιθάκη 4. Σπέτσες 5. Ύδρα		
				1. Ανδρος 2. Θήρα 3. Πειραιάς 4. Πόρος 5. Σκόπελος	1. Βόλος 2. Πειραιάς (και 1.7.1895-1.7.1899)
Β. ΙΔΙΩΤΕΣ ΝΑΥΤΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ			Γ. ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΝΑΥΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ & ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ		
Νικόλαος Βρυώνης Ιορδάνης Μαυρομμάτης Μιχαήλ Παλαιολόγος Νικόλαος Πατρώνας Αριστ. Ν. Λαμπρινάκης και πολλοί άλλοι			Πειραιϊκός Σύνδεσμος Προμηθεύς Οθ. Σταθάτου Τρίαινα Αρχιμήδης		Βαλλιάνειος Λαδοπούλου Παπαγεωργίου και άλλες

Α' Πρώτη Περίοδος (1833-1930)

Η πρώτη περίοδος περιλαμβάνει όλες γενικώς τις διεργασίες που σημειώθηκαν σχετικώς με τη ναυτική εκπαίδευση και τα προβλήματά της μέχρι το 1930, δηλαδή μέχρι την ίδρυση της Ναυτικής Σχολής της Ύδρας, η οποία είναι η αρχαιότερη Σχολή Εμπορικού Ναυτικού. Στον δημοσιευόμενο πίνακα έχω καταγράψει: α) Όσες

δημόσιες ναυτικές σχολές ιδρύθηκαν και λειτούργησαν (ή και δεν λειτούργησαν παρά την ίδρυσή τους) μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα, καθώς ως το 1930 δεν λειτούργησε καμία άλλη δημόσια σχολή. β) Ιδιώτες ναυτοδιδασκάλους και γ) ναυτικές σχολές και φροντιστήρια τόσο για πλοιάρχους όσο και για μηχανικούς και ασυρματιστές, που είχαν αναλάβει το έργο της παροχής θεωρητικών περι τη ναυτική γνώσεων. Από την άλλη μεριά, η κρατική μέριμνα είχε ως αντικείμενα:

- τη συστηματοποίηση των αποδεικτικών ναυτικής ικανότητας
- τον έλεγχο της ιδιωτικής ναυτικής παιδείας
- και την επιδίωξη ίδρυσης δημόσιας ναυτικής σχολής.

Β' Δεύτερη Περίοδος (1930 μέχρι σήμερα)

Β' Δεύτερη Περίοδος (1930 μέχρι σήμερα)		
Έτος	Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας	Υπουργείο Παιδείας (ΥΠΕΠΘ)
1948	Ιδρύεται «Κεφάλαιον Ναυτικής Εκπαίδευσης» (Ν. 603)	
1951	Διάθεση κεφαλαίων για την ανέγερση Σχολών Ναυτικής Εκπαίδευσης (Ν. 1864)	
1954		Ίδρυση ναυτικού γυμνασίου στις Ονοούσες (Χίου). Δυνατότητα ίδρυσης και άλλων ναυτικών γυμνασίων (Ν. 3088)
1956	Αρχίζει η ίδρυση και η λειτουργία των Σχολών πλοιάρχων (ενδεκτικό 2' γυμνασίου' διάρκεια 2 έτη) και μηχανικών (ενδεκτικό 3Τ' γυμνασίου' διάρκεια 3 έτη) (Ν. Δ. 3538)	Ίδρυση και άλλων ναυτικών γυμνασίων (Ανδρος, Ιθάκη) Ίδρυση και ιδιωτικών ναυτικών γυμνασίων
1959		Στο Υπουργείο Παιδείας οι ιδιωτικές σχολές μηχανικών και ραδιοτηλεγραφητών ΕΝ (Ν.Δ. 3973) δυνατότητα ίδρυσης στα γυμνάσια και τμημάτων ναυτικής κατεύθυνσης (Ν.Δ. 3971)
1960	Ιδρύεται Σχολή Ασυρματιστών (2ετούς διάρκειας) (απολυτήριο γυμνασίου ή εμπορικής σχολής Β.Δ. 389)	
1966	Το απολυτήριο λυκείου προσόν εισαγωγής σε όλες τις σχολές Ε.Ν. Περί ιδρύσεως δημοσίων ναυτικών σχολών ηλεκτρονικών οργάνων, θαλαμηπόλων και οπισθίων πυροβεστικών μεσών (Β.Δ. 893)	
1969	Προσόντα υποψήφιων μαθητών ΔΙΕΝ (Β.Δ. 413): Πλοίαρχο-μηχανικοί: ενδεκτικό Β' εξατάξιου γυμνασίου, ασυρματιστές: απολυτήριο εξατάξιου γυμνασίου	

Η δεύτερη περίοδος (από την ίδρυση της Σχολής της Ύδρας μέχρι τις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού - ΑΕΝ) έχει ως κύριο γνώρισμα την ενεργό παρουσία του κράτους και τη συστηματικότερη αντιμετώπιση της εκπαίδευσης των ναυτικών. Μέχρι όμως τα μέσα της δεκαετίας του 1950 και πάλι τον πρώτο λόγο έχει η ιδιωτική πρωτοβουλία με τις σχολές μηχανικών και ραδιοτηλεγραφετών, καθώς το κράτος δεν έχει προχωρήσει εκτός από την ίδρυση της σχολής της Ύδρας σε ουσιαστικές κινήσεις.

Από το 1954 όμως αρχίζει η συστηματική κρατική παρουσία ύστερα από τις δίκαιες αξιώσεις της ελληνικής ναυτιλίας για τη δημιουργία δημοσίων ναυτικών σχολών ικανών να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις και την τεχνολογική εξέλιξη.

- **Συνοπτικά τα βασικά χαρακτηριστικά της περιόδου είναι τα ακόλουθα:**

Ως προς τη δημόσια ναυτική εκπαίδευση.

1) Δημιουργία εκτεταμένου δικτύου ναυτικών σχολών για όλες τις ειδικότητες και τους βαθμούς των αξιωματικών Ε.Ν.

- 2) Καθιέρωση της εναλλασσόμενης εκπαίδευσης (σχολή - θαλάσσια υπηρεσία).
- 3) Συνεχής ανασύνταξη της διατύπωσης των προσόντων για τα αποδεικτικά ναυτικής ικανότητας.
- 4) Συνεργασία με ΥΠΕΠΘ για τα μέσα ναυτικά σχολεία (γυμνάσια-λύκεια-ΤΕΕ κλπ.)
- 5) Διαδικασίες συγχώνευσης των αξιωματικών διαφορών προελεύσεων.
- 6) Καθιέρωση του τριπτύχου ναυτικής εκπαίδευσης: Προπαίδευση - Εκπαίδευση - Επιμόρφωση.
- 7) Προσαρμογή των προγραμμάτων στις διεθνείς συμβάσεις που επιβάλλουν συγκεκριμένα και υψηλά πρότυπα εκπαίδευσης των ναυτικών.
- 8) Επιδίωξη ένταξης των Ακαδημιών Ε.Ν. στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και άρση των αντιρρήσεων του ΥΠΕΠΘ.

9) Ως προς την ιδιωτική ναυτική εκπαίδευση.

Βασικό χαρακτηριστικό είναι η αρχική προσπάθεια προσαρμογής και στις διαδοχικές αλλαγές με στροφή προς τη Νέα Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και ο τελικός μαρασμός και εξαφάνισή της. Περνώ τώρα στο θέμα την Αρχείων. Τα Αρχεία που αφορούν τη ναυτική εκπαίδευση έχουν σχέση με τον φορέα της, που όπως είπαμε είναι κυρίως δύο: τα υπουργεία Ναυτικών (Ναυτιλίας από το 1936) και Παιδείας, αλλά και για μικρό χρονικό διάστημα (1917-1925) το υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Θα πρέπει όμως, στο σημείο αυτό να τονίσουμε, ότι το Υπουργείο Ναυτικών είχε και έχει αποκλειστικά και την αρμοδιότητα καθορισμού των προσόντων και του τρόπου εξέτασης των υποψηφίων στελεχών του Εμπορικού Ναυτικού.

Ως προς το Υπουργείο Παιδείας, μέχρι το 1954 με εξαίρεση την περίοδο 1867-1882 που είχε την ευθύνη της ναυτικής εκπαίδευσης δεν είχε καμιά ουσιαστική ανάμιξη στα της ναυτικής εκπαίδευσης και η μόνη συμβολή του περιορίστηκε στην περιστασιακή μισθοδοσία των ναυτοδιδασκάλων. Από το 1954 όμως όπως καταγράφηκε στον σχετικό πίνακα έκανε αισθητή την παρουσία του με τα ναυτικά γυμνάσια, λύκεια, ιδιωτικά και δημόσια και την εποπτεία του (ως το 1977) επί των ιδιωτικών σχολών μηχανικών και ραδιοτηλεγραφητών.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα παραπάνω, καταγράψαμε σε σχετικό πίνακα όσα κατά τη γνώμη μας αποτελούν Αρχεία Ναυτικής Εκπαίδευσης. Επισημαίνουμε ότι ερμηνεύοντας διασταλτικά τον όρο «Αρχεία Ναυτικής Εκπαίδευσης» προσθέσαμε την κατηγορία «Ειδικά», διότι νομίζουμε ότι από την αναδίφηση σε αυτά μπορούμε να αντλήσουμε χρήσιμες για τη ναυτική εκπαίδευση πληροφορίες.

Από τους τίτλους και μόνο του Πίνακα διαπιστώνουμε το εύρος των τεκμηρίων που πρέπει να εντοπιστούν και να μελετηθούν, ώστε να καταστεί δυνατή η συγκέντρωση όλου εκείνου του αρχειακού υλικού, το οποίο στηρίζει τη συγγραφή της ιστορίας της ναυτικής εκπαίδευσης.

Β' Δεύτερη Περίοδος (1930 μέχρι σήμερα)		
Έτος	Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας	Υπουργείο παιδείας (ΥΠΕΠΘ)
1973	Ενταξη ΔΣΕΝ: οι σχολές που χορηγούν δίπλωμα δοκίμου αξιωματικού Ε.Ν. ανήκουν στη στέγη της ανωτέρας εκπαίδευσης (Ν.Δ. 99) Ίδρυση ΚΕΣΕΝ (Ν.Δ. 1383) «Περί συστάσεως Κεφαλαίου Ναυτικής Εκπαίδευσεως»	
1976		Με τον Ν. 309 «περί οργανώσεως και διοικήσεως της γενικής εκπαίδευσεως» μπορούν να ιδρύονται και ναυτικά λύκεια
1977	Οι ΔΣΕΝ μπορούν (με κοινή πρόταση των δύο υπουργείων) να εντάσσονται στην Ανωτέρα ή Μέση βαθμίδα της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Οι ιδιωτικές σχολές εκδοκλήτων, εφόσον υπάρχουν αντίστοιχες δημόσιες, περιφέρονται στην αρμοδιότητα και εποπτεία του ΥΕΝ (Ν. 576)	Οι ιδιωτικές τεχνικές και επαγγελματικές σχολές μηχανικών, πλοιαρχών και ασυρματιστών μπορούν να μετατραπούν σε: α) Τεχνικά Λύκεια Ε.Ν. και β) Τεχνικές - Επαγγελματικές Σχολές (Π.Δ. 818)
1979	Οι ΔΣΕΝ γίνονται Ανώτερες ΔΣΕΝ (- ΑΔΣΕΝ) Ίδρύονται Δημόσια Λύκεια Δοκίμων Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης προσαρτώμενα σε ΑΔΣΕΝ (Π.Δ. 9)	
1982	Ίδρυση Δημόσιας Σχολής Μετεκπαίδευσεως Αξιωματικών (Π.Δ. 651)	
1985		Ν. 1566: Γενικό - Τεχνικό - Επαγγελματικό Λύκειο - Ενιαίο Πολυτεχνικό κ.λπ.
1997		Ν. 2525: Καθιερώνεται το Ενιαίο Λύκειο
1998	Ν. 2538: Οι ΑΔΣΕΝ μετατρέπονται σε Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού	Ν. 2640: Ίδρυση Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (δύο κύκλοι: Α' 2 έτη, Β' 1 έτος) Τομέας Ναυτικός και Ναυτιλιακός με ειδιότητες Πλοιαρχών και Μηχανικών Ε.Ν.

Σήμερα, οι Σχολές Εμπορικού Ναυτικού που βρίσκονται σε λειτουργία είναι συνολικά δεκατρείς (13) σε αριθμό, εννέα (9) από τις οποίες Πλοιαρχών και οι υπόλοιπες τέσσερις (4) Μηχανικών. Πιο συγκεκριμένα, οι Α.Ε.Ν. που λειτουργούν, είναι:

- **Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού που βρίσκονται σε λειτουργία:**

ΑΕΝ ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	ΑΕΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
Μακεδονίας (Ν. Μηχανιώνα)	Μακεδονίας (Ν. Μηχανιώνα)
Ηπείρου (Πρέβεζα)	Χίου
Ιονίων Νήσων (Αργοστόλι)	Ασπροπύργου
Κύμης	Κρήτης (Χανιά)
Οινουσσών	
Ασπροπύργου	
Υδρας	
Σύρου	
Κρήτης (Χανιά)	

Η αρχική ονομασία των Δημόσιων Σχολών Εμπορικού Ναυτικού (ΔΣΕΝ), τροποποιήθηκε στη πορεία των ετών και οι εν λόγω σχολές μετονομάστηκαν το 1979 σε Ανώτερες Δημόσιες Σχολές Εμπορικού Ναυτικού (ΑΔΣΕΝ), ενώ το 1998, με το Ν.2638/98, επέρχεται η αναβάθμιση τους με την κατάργηση αυτών και τη δημιουργία των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (Α.Ε.Ν.). Η εξέλιξη αυτή σηματοδοτείται τόσο από το γεγονός ότι οι Α.Ε.Ν. πλέον εντάσσονται στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, όσο και από το ότι από το 2001 εισάγονται στο Μηχανογραφικό Δελτίο των Πανελληνίων Εξετάσεων.

Το εκπαιδευτικό έτος 1979-1980 αποτελεί, επίσης, το πρώτο έτος λειτουργίας των Ανώτερων Δημοσίων Λυκείων Δοκίμων Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού τα οποία

και συνέχισαν να λειτουργούν μέχρι το εκπαιδευτικό έτος 1998-99. Από το 1999-2000 τα ονομαζόμενα Δ.Λ.Ε.Ν. καταργούνται και το Δ.Λ.Ε.Ν. Πειραιά ονομάζεται ημερήσιο Τ.Ε.Ε. Ναυτικού και Ναυτιλιακού τομέα ειδικότητας Πλοίαρχων Εμπορικού Ναυτικού και Μηχανικών Εμπορικού Ναυτικού.

➤ **Γενικές Πληροφορίες Σχολών:**

• **Η ΑΕΝ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ:**

Ιδρύθηκε το 1965. Βρίσκεται 700 μ. περίπου από το λιμάνι των Οινουσσών, στη δυτική πλευρά του νησιού. Υπάρχουν καθημερινά ακτοπλοϊκά δρομολόγια από το λιμάνι της Χίου. Κατά το διάστημα της λειτουργίας της έχουν αποφοιτήσει πάνω από 972 Πλοίαρχοι. Στις Οινούσες υπάρχει εσωτερική φοίτηση, μόνο για τα αγόρια. Οι Οινούσες είναι ο τόπος που ξεχώρισε στην ιστορία της νεότερης ναυτιλίας, γεννώντας εφοπλιστές και ναυτικούς, που διέπρεψαν. Στις Οινούσες, ιδρύθηκε το πρώτο Ελληνικό Ναυτικό Γυμνάσιο και μετά ακολούθησε η ίδρυση Σχολής Εμποροπλοίαρχων, σήμερα η Ακαδημία, η οποία φιλοξενεί μαθητές από ολόκληρη την Ελλάδα.

- **Η ΑΕΝ ΚΥΜΗΣ:** Ιδρύθηκε το 1951 και λειτούργησε το 1956. Το 1854, από τον Κυμαία ιερέα Γεώργιο Οικονόμου, παλαιό ναυτικό και άνθρωπο, ευρύτατης μόρφωσης ιδρύεται το Ναυτικό Σχολείο-Φροντιστήριο. Διδάσκει στους νέους της Κύμης και της ευρύτερης περιοχής για 30 συναπτά χρόνια, τη Ναυσιπλοΐα, την χρήση των τότε γνωστών οργάνων, ακόμη και ξένες γλώσσες, όπως την Ιταλική. Έτσι με την απόφαση της τότε Κυβέρνησης ιδρύεται η σχολή εμποροπλοίαρχων. Η Σχολή παραμένει σε λειτουργία μέχρι και σήμερα. Κατά το διάστημα της λειτουργίας της έχουν αποφοιτήσει 1226 Πλοίαρχοι. Βρίσκεται στην Κύμη Ευβοίας και παρέχει δυνατότητα εσωτερικής φοίτησης στους σπουδαστές.

- **Η ΑΕΝ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ:** Ιδρύθηκε το 1950. Εδρεύει στον Ασπρόπυργο και σε απόσταση 20 χλμ. περίπου από την Αθήνα και τον Πειραιά. Το προσωπικό, οι σπουδαστές και οι επισκέπτες της ΑΕΝ μπορούν να εξυπηρετηθούν με τα λεωφορεία του ΟΑΣ και τις αστικές γραμμές Αθήνας-Ασπρόπυργου, που έχουν αφετηρία την Πλατεία Κουμουνδούρου και την Πλατεία Καραϊσκάκη, αντίστοιχα. Κατά το διάστημα της λειτουργίας της έχουν αποφοιτήσει 2544 Πλοίαρχοι και 2547 Μηχανικοί. Μέχρι το 2008 ήταν η μόνη σχολή που σαν σπουδαστές μπορούσαν να εγγραφούν και γυναίκες, σήμερα όμως έχουν την δυνατότητα να εγγραφούν σε όλες τις σχολές της Ελλάδας. Βρίσκεται στον Ασπρόπυργο Αττικής και δεν παρέχει δυνατότητα εσωτερικής φοίτησης στους

σπουδαστές. Στα πλαίσια της λειτουργεί και Σχολή Σωστικών και Πυροσβεστικών Μέσων.

- **Η ΑΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ:** Ιδρύθηκε το 1969 ως Σχολή Μηχανικών ενώ το 1975 λειτούργησε και η Σχολή Πλοιάρχων. Βρίσκεται 500 μέτρα από τον Δήμο Νέας Μηχανιώνας και σε απόσταση 32 χλμ. περίπου από την πόλη της Θεσσαλονίκης. Είναι η δεύτερη μεγαλύτερη σχολή στην Ελλάδα μετά του Ασπροπύργου. Η σχολή δεν παρέχει στους σπουδαστές εσωτερική φοίτηση. Κατά το διάστημα της λειτουργίας της έχουν αποφοιτήσει 1074 Πλοίαρχοι και 1412 Μηχανικοί. Επίσης δίπλα ακριβώς στην σχολή στεγάζεται το κτήριο της Σχολής Σωστικών και Πυροσβεστικών Μέσων.

- **Η ΑΕΝ ΗΠΕΙΡΟΥ:** Λειτούργησε από το 1973 έως το 1992 ως Σχολή Ραδιοτηλεγραφητών ενώ το 1991 λειτούργησε και η Σχολή Πλοιάρχων. Βρίσκεται στην πόλη της Πρέβεζας και απέχει λιγότερο από 1 χλμ. από το κέντρο της πόλης, στην παραθαλάσσια περιοχή Βαθύ. Οδικώς υπάρχουν ανά δύο ώρες ανταπόκριση με τα Ιωάννινα, ανά μία ώρα για την Άρτα, δύο δρομολόγια για την Ηγουμενίτσα, τρία δρομολόγια μέσω ζεύξης του Ακτίου για το Αγρίνιο. Κατά το διάστημα της λειτουργίας της έχουν αποφοιτήσει 550 Πλοίαρχοι. Βρίσκεται στην Πρέβεζα και παρέχει δυνατότητα εσωτερικής φοίτησης. Αξιοσημείωτο για αυτή την σχολή είναι ότι στα εργαστήρια της διαθέτει ένα ολοκληρωμένο παλιό σύστημα επικοινωνιών πλοίου.
- **Η ΑΕΝ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ:** Ιδρύθηκε το 1966 και λειτουργεί από το 1975. Είναι εγκατεστημένη σε παραλιακή τοποθεσία που βρίσκεται σε απόσταση

700 περίπου μέτρα Βόρεια της κεντρικής πλατείας του Αργοστολίου και οριοθετείται μεταξύ των οδών <<Λεωφόρος Αντώνη Τρίτση >>, <<Ισραήλ>>, <<Ερυθρού Σταυρού>> και <<Ψαρών>>. Το νησί της Κεφαλονιάς συνδέεται ακτοπλοϊκώς με το λιμάνι της Πάτρας. Εκτελούνται καθημερινά δρομολόγια πλοίων από και προς το λιμάνι της <<Σάμης>> που βρίσκεται στις ανατολικές ακτές του νησιού. Παράλληλα υφίσταται και καθημερινή αεροπορική σύνδεση με τον αερολιμένα των Αθηνών. Κατά το διάστημα της λειτουργίας της έχουν αποφοιτήσει 599 Πλοίαρχοι. Παρέχει δυνατότητα εσωτερικής φοίτησης.

- **Η ΑΕΝ ΚΡΗΤΗΣ:** Ιδρύθηκε το 1963 και λειτούργησε το 1972 η Σχολή Μηχανικών και το 1981 η Σχολή Πλοιάρχων. Βρίσκεται στην περιοχή Βλητέ Σούδας Χανίων, στο 2^ο χλμ της οδού Σούδας-Αεροδρομίου Χανίων, σε απόσταση 800 μέτρα, Βόρεια του δρόμου και 8 χλμ από την πόλη των Χανίων. Υπάρχει αστική συγκοινωνία από τα Χανιά για τη Σούδα και στη συνέχεια δυνατότητα μετακίνησης με ταξί τόσο από και προς την ΑΕΝ όσο και από και προς το Αεροδρόμιο Χανίων. Κατά το διάστημα της λειτουργίας της έχουν αποφοιτήσει 375 Πλοίαρχοι και 739 Μηχανικοί. Παρέχετε η δυνατότητα εσωτερικής φοίτησης.
- **Η ΑΕΝ ΣΥΡΟΥ:** Ιδρύθηκε το 1962. Βρίσκεται στην παραλία της Ερμούπολης και συγκεκριμένα στην περιοχή Νησάκι. Το κτίριο της ΑΕΝ ανήκει κατά κυριότητα, στην εδρεύουσα στο Λονδίνο εταιρεία «CABLE AND WIRELESS LIMITED» και περιήλθε στην ιδιοκτησία του Ελληνικού Δημοσίου το 1953. Η μετάβαση στη Σύρο μπορεί να γίνει είτε ακτοπλοϊκώς είτε αεροπορικώς. Κατά το διάστημα της λειτουργίας της έχουν αποφοιτήσει 1166 Πλοίαρχοι. Παρέχετε η δυνατότητα εσωτερικής φοίτησης.
- **Η ΑΕΝ ΥΔΡΑΣ:** Η πιο ιστορική από τις σχολές. Ιδρύθηκε το 1930. Βρίσκεται στο λιμάνι της Ύδρας και αποτελεί σήμερα ένα ζωντανό ιστορικοναυτικό μνημείο και μία χειροπιαστή έκφραση της ναυτικής συνέχειάς μας. Το 1749 ιδρύθηκε στην Ύδρα το σχολείο του Αγίου Βασιλείου στον περίβολο του ομώνυμου ναού, το οποίο από το 1800 περίπου λειτούργησε ως Ναυτική Σχολή της Ύδρας με πρωτοβουλία της Δημογεροντίας του νησιού. Από το ίδιο έτος στεγάζεται στο σημερινό κτίριο, και ανήκε στους Υδραίους караβοκύρηδες Αναστάσιο Τσαμαδό και Αθανάσιο Κουλούρα και έχει παραχωρηθεί στο Δημόσιο αποκλειστικά για τη λειτουργία της Σχολής. Το κτίριο αυτό κτίστηκε κατά τη χρονική περίοδο 1780-1810. Κατά το διάστημα της λειτουργίας της έχουν αποφοιτήσει 2.824 Πλοίαρχοι. Παρέχετε η δυνατότητα εσωτερικής φοίτησης.

2.Συστήματα Ναυτικής Εκπαίδευσης:

Οι βασικές τάσεις που παρουσιάζονται στα εθνικά συστήματα ευρωπαϊκής ναυτικής εκπαίδευσης είναι δύο, γεγονός που οδήγησε στην δημιουργία δύο βασικών συστημάτων ναυτικής εκπαίδευσης. Αν και τα επιμέρους χαρακτηριστικά μπορεί να μπερδεύονται μεταξύ τους, στο τέλος υπερισχύει το σύνολο της μίας τάσης, οπότε και μπορεί κανείς να διακρίνει σε ποιο σύστημα ανήκει κάθε φορά το κάθε σύστημα. Τα δύο, λοιπόν, συστήματα ναυτικής εκπαίδευσης είναι:

1. το ενοποιημένο σύστημα ναυτικής εκπαίδευσης, και

2. το παραδοσιακό σύστημα ναυτικής εκπαίδευσης.

Το πρώτο σύστημα «αποβλέπει στην προετοιμασία εργατικού δυναμικού για την επάνδρωση του ναυτιλιακού τομέα, ενώ παράλληλα δημιουργεί τις ουσιαστικές και τις τυπικές προϋποθέσεις για την απασχόληση του δυναμικού αυτού σε άλλους συναφείς τομείς, ανάλογα με τις προτιμήσεις και τις επιλογές των μεμονωμένων ατόμων ή τις ανάγκες του οικονομικού προγράμματος της χώρας.» Από την άλλη, το παραδοσιακό σύστημα «αποβλέπει κυρίως στην παροχή βασικής κατάρτισης, απαραίτητης ως υπόβαθρου της εμπειρικής εκπαίδευσης που θα αποκτηθεί κατά την ενεργό άσκηση του ναυτικού επαγγέλματος και επομένως περιορίζει de facto την απασχόληση στο ναυτιλιακό τομέα.» Ας δούμε αναλυτικά τα βασικά χαρακτηριστικά του κάθε συστήματος.

➤ Ενοποιημένο Σύστημα Ναυτικής Εκπαίδευσης:

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του εν λόγω συστήματος αναφέρονται παρακάτω ως εξής:

1. Θεωρεί την ναυτική εκπαίδευση σαν ένα επιπλέον κομμάτι της ευρύτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης και την κατατάσσει μέσα από το καθεστώς λειτουργίας της στο ίδιο θεσμικό πλαίσιο με τους υπόλοιπους επαγγελματικούς κλάδους. Δηλαδή, όλο το θεσμικό πλαίσιο που την διέπει βρίσκεται στην αποκλειστική ευθύνη ενός κρατικού φορέα, του Υπουργείου Παιδείας.

2. Δέχεται στους κύκλους του, τόσο απόφοιτους που προέρχονται από σχολεία υποχρεωτικής γενικής εκπαίδευσης, όσο και ενδιαφερόμενους με παραπάνω των βασικών γραμματικών γνώσεων. Η παραπάνω παραδοχή ωστόσο, απαιτεί την ύπαρξη δύο βαθμίδων εκπαίδευσης, γεγονός που δημιουργεί προβλήματα στην επικοινωνία μεταξύ τους. Ο διαχωρισμός σε δύο επίπεδα γίνεται εσκεμμένα προκειμένου τα ανώτερα ναυτικά αξιώματα να αποκτούνται από ανώτερου μορφωτικού επιπέδου άτομα.

3. Οι σπουδαστές της ανώτερης βαθμίδας εκπαίδευσης, εφοδιάζονται με επιστημονικές τεχνικές γνώσεις, ή και συμπληρωματικά διοικητικές, σε αντίθεση με τους σπουδαστές του κατώτερου κύκλου που διδάσκονται συστηματικά τεχνικά μαθήματα. Υπάρχουν, ωστόσο, και σπουδαστές που προορίζονται για κατώτερο προσωπικό, για τους οποίους προβλέπεται, όχι υποχρεωτικά, η παροχή βασικών τεχνικών γνώσεων.

4. Η αποφοίτηση των σπουδαστών από τις σχολές ναυτικής εκπαίδευσης έχει σαν αποτέλεσμα την χορήγηση από αυτές διαφορετικών πτυχίων. Οι απόφοιτοι της ανώτερης βαθμίδας, λαμβάνουν ανώτερο (ακαδημαϊκό συνήθως) πτυχίο τεχνικής – διοικητικής κατεύθυνσης, ενώ στους απόφοιτους κατώτερης βαθμίδας, χορηγείται

αναγνωρισμένο πτυχίο τεχνικού. Τέλος, στα μέλη του κατώτερου προσωπικού χορηγείται πιστοποιητικό ειδικευμένου εργάτη.

5. Τόσο το περιεχόμενο της παρεχόμενης εκπαίδευσης (επιστημονική, βασική, προαιρετική), όσο και το χορηγούμενο αποδεικτικό επιτυχούς φοίτησης (ακαδημαϊκό πτυχίο, τεχνικό πτυχίο, πιστοποιητικό ειδικευμένου εργάτη), εξασφαλίζουν στους αποφοίτους εναλλακτική απασχόληση τόσο στη θάλασσα, όσο και στη στεριά.

➤ Παραδοσιακό Σύστημα Ναυτικής Εκπαίδευσης:

Το δεύτερο σύστημα ναυτικής εκπαίδευσης φέρει την ονομασία «Παραδοσιακό». Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του «Παραδοσιακού» συστήματος αναφέρονται παρακάτω:

1. Αναγνωρίζει την συγγένεια της ναυτικής εκπαίδευσης με τους άλλους επαγγελματικούς κλάδους και την εντάσσει στο γενικότερο πλαίσιο της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Παράλληλα, όμως, φροντίζει να συντηρεί την αυτονομία της, ιδίως μέσα από το καθεστώς λειτουργίας και την οργάνωση σπουδών. Στις σχολές εμπορικού ναυτικού, κάποια θέματα είναι αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, και για άλλα θέματα υπεύθυνο είναι το Υπουργείο που ασχολείται με την εμπορική ναυτιλία κάθε φορά. Θα ήταν λογικό για λόγους απλούστευσης η ναυτική εκπαίδευση να άνηκε στον ενιαίο φορέα κοινής εκπαιδευτικής πολιτικής, το Υπουργείο Παιδείας, η ιδιαιτερότητα της όμως σε σχέση με το αντικείμενο της την κατατάσσει σε υψηλού βαθμού ειδίκευσης εκπαίδευση, η οποία δεν δύναται να καλυφθεί μονομερώς από το Υπουργείο Παιδείας. Για αυτό και το επιχείρημα της συν-κηδεμονίας από δύο Υπουργεία είναι πολύ ισχυρό.

2. Η εκπαιδευτική βαθμίδα είναι μία και μοναδική και απευθύνεται κυρίως σε αποφοίτους της υποχρεωτικής γενικής εκπαίδευσης. Παράλληλα, μπορούν και λειτουργούν εναλλακτικά προγράμματα ανάλογα του επιπέδου μόρφωσης των σπουδαστών, σε κάθε περίπτωση όμως, όλα τα προγράμματα ανοίγουν δρόμο για κατάκτηση του ανώτερου των αξιωματών. Ως φυσικό επακόλουθο έρχεται η διαφοροποίηση στον συνολικό χρόνο απόκτησης κάποιου αποδεικτικού ναυτικής ικανότητας αναλόγως του αρχικού επιπέδου μόρφωσης.

3. Δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στην εκτελούμενη θαλάσσια υπηρεσία από αυτή που δίνει το «ενοποιημένο» σύστημα. Στην πρώτη περίπτωση η θαλάσσια υπηρεσία είναι αναγκαία για την πρακτική εφαρμογή των όσων έχει ήδη διδαχθεί κανείς, ενώ στη δεύτερη περίπτωση, η άσκηση επί του πλοίου αποτελεί συμπληρωματική παροχή γνώσεων στην γενικότερη κατάρτιση των αξιωματικών. Η πορεία για την απόκτηση του αμέσως επόμενου ιεραρχικά αποδεικτικού ναυτικής ικανότητας σημαίνει ταυτόχρονα την ανάγκη παρακολούθησης επιπρόσθετων επιμορφωτικών προγραμμάτων, έτσι ώστε να πετυχαίνεται η εξίσωση του επιπέδου εκπαίδευσης όλων των αξιωματικών. Ακόμα και στο κατώτερο προσωπικό, κάτω από κάποιες προϋποθέσεις, δίνεται το δικαίωμα ανέλιξης.

4. Σε σχέση με την αξία των πτυχίων, αν και θεωρητικά είναι ισότιμα με εκείνα της ίδιας εκπαιδευτικής βαθμίδας, η γενίκευση για περισσότερους από ένα κλάδους είναι κάτι που εξαρτάται κάθε φορά από το καθεστώς της κάθε χώρας.

5. Τυπικά και θεωρητικά οι απόφοιτοι σχολών ναυτικής εκπαίδευσης έχουν ισότιμα δικαιώματα με απόφοιτους άλλων σχολών της αυτής επαγγελματικής βαθμίδας. Ουσιαστικά και πρακτικά, όμως, αυτό δε μπορεί να συμβεί γιατί το

ίδιο το περιεχόμενο των μαθημάτων είναι σε τέτοιο βαθμό ακραία εξειδικευμένο, που, ουσιαστικά, δεν αφήνει κανένα περιθώριο στους όσους σπουδαστές να ασχοληθούν με κάτι εναλλακτικό. Με αυτόν τον τρόπο, πετυχαίνεται μία καθαρά εξαρτητική σχέση μεταξύ ναυτικού και θάλασσας, αφού το «να κάτσει κάποιος στη στεριά» είναι από επικίνδυνο έως και αδύνατο.

2.1 Το Σύστημα στην Ελλάδα:

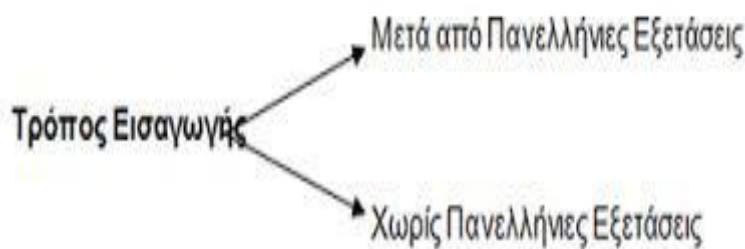
Μετά την αναφορά των δύο συστημάτων ναυτικής εκπαίδευσης, ήρθε η στιγμή να κατηγοριοποιήσουμε το ελληνικό σύστημα ναυτικής εκπαίδευσης, ειδικότερα μετά τις όποιες αλλαγές έλαβαν χώρα την τελευταία πενταετία. Το σύστημα της ναυτικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, λοιπόν, συγκεντρώνει στο μεγαλύτερο του μέρος τα χαρακτηριστικά του «Παραδοσιακού» συστήματος εκπαίδευσης.

Οι Α.Ε.Ν. είναι μεν περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, αλλά τα θέματα σπουδαστικής μέριμνας που αφορούν αυτές ρυθμίζονται από κοινού μεταξύ Υ.Ε.Ν.Α.Ν.Π. και ΥΠ.Ε.Π.Θ. Ειδικότερα, μετά την ένταξη των Α.Ε.Ν. στο μηχανογραφικό του ΥΠ.Ε.Π.Θ η παρουσία του ΥΠ.Ε.Π.Θ ισχυροποιήθηκε στον τομέα της σπουδαστικής μέριμνας, από την άλλη, όμως, το Υ.Ε.Ν.Α.Ν.Π. εξακολούθησε να «κρατά το σκήπτρο» της διαχείρισης των Α.Ε.Ν.. Στην προκειμένη περίπτωση, δηλαδή, έχουμε να κάνουμε με ένα σύστημα του οποίου οι αποφάσεις μείζονος σημασίας λαμβάνονται από κοινού, αφήνοντας ουσιαστικά στο Υ.Ε.Ν.Α.Ν.Π. την άσκηση της γενικής εποπτείας.

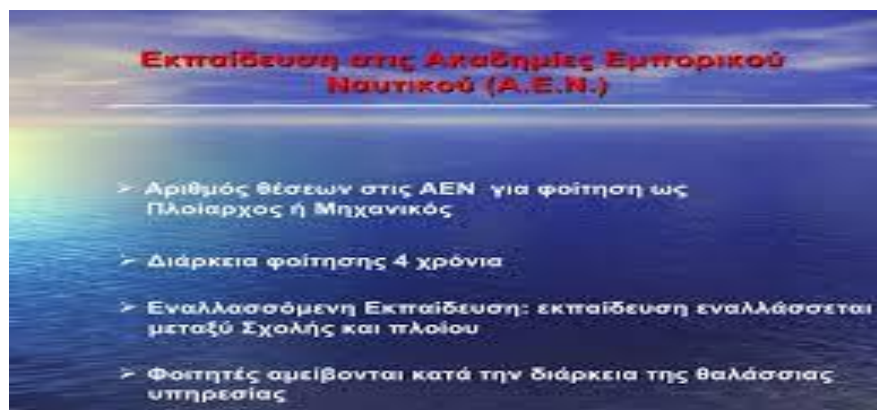
Οι Α.Ε.Ν. ανήκουν στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

➤ Οι προϋποθέσεις για την εισαγωγή ενός ατόμου στις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού είναι οι ακόλουθες:

- Να είναι κάτοχος τίτλου απόλυσης Ενιαίου Λυκείου ή άλλου ισότιμου τίτλου σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του εσωτερικού ή αντίστοιχου τίτλου του εξωτερικού που να παρέχει δικαίωμα εισαγωγής σε Ανώτερες Σχολές ή κάτοχος πτυχίου του Ενιαίου τριετούς κύκλου σπουδών Ναυτικού και Ναυτιλιακού τομέα ή τομέων Β' κύκλου σπουδών ΤΕΕ (ορισμένων ειδικοτήτων). Η επιλογή των υποψηφίων γίνεται μέσω των Πανελληνίων Εξετάσεων του ΥΠΠΘ ή και με το μηχανογραφικό σύστημα του ΥΕΝ.
  - Να έχει την ελληνική ιθαγένεια.
  - Να μην έχει συμπληρώσει το 25ο έτος της ηλικίας του.
  - Να είναι υγιής και να γνωρίζει κολύμβηση.
  - Να μην έχει τιμωρηθεί με στέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων και να μην έχει καταδικαστεί για κακούργημα ή σε φυλάκιση ανώτερη του εξαμήνου καθ' υποτροπή ή μεγαλύτερη του εξαμήνου για λαθρεμπόριο ή λαθρεμπόριο ναρκωτικών ή για παράβαση του νόμου περί προστασίας του Εθνικού Νομίσματος ή για αδίκημα αναφερόμενο στην επί του πλοίου υπηρεσία και να μην έχει στερηθεί οριστικά το δικαίωμα να ασκεί το ναυτικό επάγγελμα.

2.2 Η Εκπαίδευση στις Α.Ε.Ν:

Η φοίτηση στις Α.Ε.Ν., και σύμφωνα πάντα με την τελευταία υπ' αριθ.3621/42/09/20-05-09 Προκήρυξη Υ.Ε.Ν./ΔΕΚΝ Β' η φοίτηση στη σχολή διαρκεί έξι (6) εξάμηνα, ενώ η πρακτική άσκηση σε πλοίο δύο (2) εξάμηνα Όπως αναφέρεται στην Προκήρυξη εισαγωγής σπουδαστών/σπουδαστριών οι Α.Ε.Ν. διακρίνονται σε εξωτερικής, εσωτερικής και μικτής φοίτησης.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1989-1990 και μετά εφαρμόζεται το σύστημα των Sandwich Courses (S/C), σύμφωνα με το οποίο η φοίτηση στις Α.Ε.Ν. εναλλάσσεται μεταξύ θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης. Μετά το τέλος του Α' Εξαμήνου οι σπουδαστές καλούνται να βγάλουν ναυτικό φυλλάδιο, για το οποίο φροντίζουν οι σχολές να ενημερώσουν τους σπουδαστές που και πως θα το παραλάβουν, αφού έχουν παρακολουθήσει κάποια σεμινάρια μικρής διάρκειας περί Σωστικών και Πυροσβεστικών Μέσων. Στις σχολές Σωστικών και Πυροσβεστικών μέσων οι σπουδαστές εκπαιδεύονται σε θέματα ασφαλείας για την ζωή τους στο πλοίο ή για την διάσωσή τους σε περίπτωση ναυαγίου, όπως επίσης και σε θέματα πυρκαγιάς και πρώτων βοηθειών. Αυτά είναι απαραίτητα διότι σε ένα ναυτικό ατύχημα πρέπει όλοι να είναι άρτια εκπαιδευμένοι στο πώς να το αντιμετωπίσουν με ψυχραιμία και να μην βάλουν σε κίνδυνο την ζωή τους.

Αφού τελειώσουν την παραπάνω εκπαίδευση τότε παραλαμβάνουν από τα Λιμεναρχεία της περιοχής τους τα Ναυτικά Φυλλάδια και αρχίζουν την αναζήτηση για Ναυτιλιακή Εταιρία που θα τους προσλάβει και θα τους ναυτολογήσει σε κάποιο από τα πλοία της στην θέση του Δόκιμου Πλοίαρχου/Μηχανικού (Apprentice Officer/Engineer ή Cadet). Με το επιτυχές πέρας του εκπαιδευτικού τους ταξιδιού επαναπατρίζονται και επιστρέφουν στα θρανία για το Β' και Γ' Εξάμηνο που διαρκούν ως το καλοκαίρι του επόμενου έτους. Όταν ολοκληρώσουν τα δύο εξάμηνα καλούνται να πάνε στο δεύτερο εκπαιδευτικό ταξίδι διάρκειας επίσης 6 μηνών. Αφού επαναπατριστούν και από αυτό το ταξίδι τότε συνεχίζουν στα δύο τελευταία έτη της σχολής (Δ' - Ε' - ΣΤ' Εξάμηνα) όπου κάπου ενδιάμεσα σε αυτά θα παρακολουθήσουν και τον 2ο κύκλο σεμιναρίων περί σωστικών και πυροσβεστικών. Κατά τα Διδακτικά

εξάμηνα η φοίτηση γίνεται στις εγκαταστάσεις των Α.Ε.Ν. όπου οι σπουδαστές / σπουδάστριες και στις Σχολές Πλοιάρχων αλλά και στις Σχολές Μηχανικών παρακολουθούν μια σειρά μαθημάτων με μεγάλη σημασία στο μάθημα των Αγγλικών, καθώς η γνώση τους κρίνεται απαραίτητη για μια αξιόλογη σταδιοδρομία στο χώρο της διεθνοποιημένης Εμπορικής Ναυτιλίας. Είναι επίσης βασική προϋπόθεση του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΙΜΟ) για την απόκτηση οποιουδήποτε διπλώματος αξιωματικού πλοίου εμπορικής ναυτιλίας. Πέρα από τα αγγλικά στις σχολές οι σπουδαστές παρακολουθούν και άλλα μαθήματα θεωρητικής αλλά και εργαστηριακής φύσεως. Στους παρακάτω πίνακες φαίνονται τα μαθήματα για τους Πλοιάρχους και για τους Μηχανικούς.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ	
Μαθηματικά	Επικοινωνίες ΙΙ
Φυσική	Στοιχεία Συνα. & Ναυτιλιακού Δικαίου
Μετεωρολογία	Αλληλογραφία
Πληροφορική	Ναυτική Τέχνη / ΔΚΑΣ
Αγγλικά	Ναυτική Τέχνη / Ναυπηγία
Ναυτιλία	Σχέδιο
Ευστάθεια-Φορτώσεις	RADAR
Διεθνείς Κανονισμοί	ΝΗΟ
Επικοινωνίες Ι	Ναυτικές Μηχανές
Οικονομική Εκμετάλλευση Πλοίου	Ανθρώπινες Σχέσεις
Ναυτιλιακό Δίκαιο	Ασφάλεια Φυλάξης / ISM MARPOL
Ευστάθεια (εφαρμογές)	ARPA / Τήρηση Φυλάξης
Ευστάθεια /Κατώσεις	

ΜΑΘΗΜΑΤΑ	
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	
Μαθηματικά	Μηχανική Ρευστών
Φυσική	Κοινωνιολογία
Μετεωρολογία	Ατμοσφαιρικά
Πληροφορική	Στοιχεία Μηχανών
Αγγλικά	Στοιχεία Σ.Δ – Ασφάλεια
Θερμодυναμική	Χημεία
Αντοχή υλικών	Ηλεκτρονικά
Μηχανές Εσωτερικής Καύσης	Μηχανολογικό Σχέδιο
Ναυτικές Μηχανές και Βοηθητικά Μηχανήματα Πλοίου	Ασκήσεις Τεχν. Μηχανοστασίου
Ηλεκτρικές Μηχανές	Καύσιμα-Λιπαντικά
Συστήματα Αυτόματου Ελέγχου	Ψυκτικές & Κλιματ. Εγκαταστάσεις
Εφαρμοσμένη Θερμодυναμική	Ατμοπαραγωγοί
Μεταλλογνωσία	

Επίσης, στο διάστημα των δύο Θαλάσσιων εξαμήνων, οι σπουδαστές / σπουδάστριες είναι υποχρεωμένοι να ναυτολογηθούν και να ταξιδέψουν σε εμπορικά πλοία προκειμένου να εξασκήσουν ουσιαστικά και πρακτικά τα όσα διδάσκονται στις Α.Ε.Ν., ενώ δε πρέπει σε καμία περίπτωση το συνολικό διάστημα ναυτολόγησής τους να είναι μικρότερο των 12 μηνών (1 έτος) προκειμένου να λάβουν πτυχίο από τις Α.Ε.Ν. Ειδικότερα οι σπουδαστές Πλοίαρχοι όταν τελειώσουν την σχολή παραλαμβάνουν το Πτυχίο τους και κάνουν περαιτέρω ειδική πρακτική και θεωρητική εκπαίδευση δύο εβδομάδων στο ΚΕΣΕΝ Ρ/Τ (Ραδιοτηλεγραφητών) το οποίο βρίσκεται στην Σχολή του Ασπροπύργου στις Δορυφορικές και Επίγειες Επικοινωνίες Κινδύνου και Ασφαλείας - GMDSS όπου είναι χρήσιμη για την απόκτηση του διπλώματος Πλοίαρχου Γ' Τάξεως και αποκτούν τον τίτλο Γενικού Χειριστή GMDSS - General Operator. Αφού επιτύχουν στις εξετάσεις GMDSS τότε περνούν υγειονομικές εξετάσεις από την Ανώτατη Ναυτική Υγειονομική Υπηρεσία - ΑΝΥΕ στο Ναυτικό Νοσοκομείο Πειραιά οι οποίες περιλαμβάνουν: Εξετάσεις ούρων και αίματος για εύρεση ναρκωτικών ουσιών και αλκοόλ, Οφθαλμιατρικές εξετάσεις (Μυωπία, Αστιγματισμό, Δυσχρωματοψία, Αχρωματοψία), Ψυχιατρικές εξετάσεις, Παθολογικές εξετάσεις και αφού κριθούν κατάλληλοι/λες παραλαμβάνουν από το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας το δίπλωμα και ονομάζονται Πλοίαρχοι Γ' Τάξεως Εμπορικού Ναυτικού - Captain Class C'. Μετά την απόκτηση του διπλώματος ο κάθε ανθυποπλοίαρχος προκειμένου να είναι έτοιμος να ναυτολογηθεί και να αναλάβει καθήκοντα ανάλογα τον τύπο του πλοίου που πρόκειται να υπηρετήσει περνά μια ακόμα σειρά ειδικής εκπαίδευσης σύμφωνα με την Διεθνή Σύμβαση STCW σε διάφορα ηλεκτρονικά συστήματα ναυσιπλοΐας, ναυτιλιακά όργανα και προσομοιωτές όπως ECDIS, RADAR/ARPA, Bridge Resource Management - BRM, Bridge Team Management - BTM, Advanced Oil/Gas/Chemical Tanker Safety Training, Accident & Risk Assessment, Bridge Maneuvering Simulator - BMS, Cargo Handling Simulator, Crowd & Crisis Management, Ship Security Officer Training - SSO, Ice Navigation, Voyage Planning, Accident & Incident Investigation, Adverse Weather Course και πολλά ακόμη ειδικά προγράμματα εκπαίδευσης τα οποία έχουν να κάνουν με τον τύπο πλοίου και τις διατάξεις και κανονισμούς που ορίζει η STCW.

Εκπαιδευτικά Ταξίδια:

Ειδικότερα όσο αφορά τη θαλάσσια πρακτική οι σπουδαστές που τελειώνουν το Α' και το Γ' εξάμηνο οφείλουν να κάνουν εκπαιδευτικά ταξίδια. Οι σπουδαστές σαν εκπαιδευόμενοι, και για τα δύο τους ταξίδια, θα πρέπει να ναυτολογηθούν σε πλοία με Ελληνική σημαία ή με Ξένη συμβεβλημένα με το NAT, (Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο) εκτός πλοίων τοπικών πλόων. Όμως, από το 2013 έχει αποφασιστεί από το υπουργείο, ότι οι σπουδαστές και οι σπουδάστριες των ΑΕΝ, που δεν βρίσκουν θέσεις απασχόλησης για την εκτέλεση της πρακτικής άσκησής τους σε πλοία με Ελληνική σημαία ή σε πλοία με σημαία τρίτης χώρας συμβεβλημένα με το NAT, κατ' εξαίρεση, να ναυτολογηθούν σε πλοία με σημαία κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σημαία τρίτης χώρας, μη συμβεβλημένα με το NAT. Η ως άνω θαλάσσια υπηρεσία λαμβάνεται υπόψη για την απόκτηση διπλώματος Πλοίαρχου ή Μηχανικού

Γ' τάξης Εμπορικού Ναυτικού εφόσον αναγνωρισθεί ως συντάξιμη στο ΝΑΤ. Σε περίπτωση όμως που στα ανωτέρω πλοία δεν υπηρετεί Έλληνας αξιωματικός Εμπορικού Ναυτικού, επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η ναυτολόγηση εφόσον διασφαλίζεται η επικοινωνία του σπουδαστή ή της σπουδάστριας με τον αρμόδιο για την εκπαίδευση αξιωματικό Εμπορικού Ναυτικού στην αγγλική γλώσσα. Σε αυτή την περίπτωση οι σπουδαστές πρέπει να είναι κάτοχοι πιστοποιητικού γνώσης της αγγλικής γλώσσας σε επίπεδο τουλάχιστον Β2.Η ανωτέρω θαλάσσια εκπαιδευτική περίοδος πραγματοποιείται σε πλοία όλων των κατηγοριών (εκτός των πλοίων τοπικών πλόων), πάνω από 1500 οχ. (500 κ.ο.χ.) που κινούνται με μηχανές ισχύος πάνω από 450 KW (612 HP), για την ειδικότητα του σπουδαστή μηχανής. Κατά την απόλυση τους, οι εκπαιδευόμενοι εφοδιάζονται από τον Πλοίαρχο με πιστοποιητικό θαλάσσιας υπηρεσίας. Αμέσως μετά την απόλυσή του, ο σπουδαστής ή η σπουδάστρια οφείλει με αίτηση του/της να υποβάλει σε λιμενική αρχή το παραπάνω πιστοποιητικό θαλάσσιας υπηρεσίας προς θεώρηση σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επίσης ένα αντίγραφο κατατίθεται και στην ΑΕΝ φοίτησης του σπουδαστή για την απόδειξη της θαλάσσιας υπηρεσίας.

Πριν από την αναχώρησή τους οι σπουδαστές για το πλοίο, με έγγραφη βεβαίωση από την εταιρία που τους έχει προσλάβει παραλαμβάνουν από τα γραφεία της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Ναυτικών το βιβλίο Κ.Ε.Π. (Κατευθυνόμενη Εκπαίδευση επί Πλοίου) όπου αυτό θεωρείται ένα σημαντικό βοήθημα για τον Δόκιμο Πλοίαρχο/Μηχανικό στο να γνωρίσει το πλοίο και να πάρει τα εφόδια που χρειάζονται για την σχολή και το ναυτικό επάγγελμα. Το ΚΕΠ το παραλαμβάνουν οι σπουδαστές και στα δύο ταξίδια τους

Όταν ο σπουδαστής φτάσει στο πλοίο τότε οι αξιωματικοί και το υπόλοιπο πλήρωμα αναλαμβάνουν εκτός από την ευθύνη και την εκπαίδευση του. Ο Δόκιμος οφείλει να σέβεται τους ανωτέρους του αλλά και το υπόλοιπο πλήρωμα μιας και αυτός είναι ο πιο νέος (τουλάχιστον σε εμπειρία). Συνήθως τα ωράρια που ακολουθούν οι Δόκιμοι Πλοίαρχοι είναι 4 ώρες στην Γέφυρα του πλοίου και 4 ώρες στο κατάστρωμα υπό την επίβλεψη κάποιου για χειρωνακτική εργασία. Οι Δόκιμοι Μηχανικοί απασχολούνται στις διάφορες εργασίες της Μηχανής μαζί βέβαια με κάποιον που θα τους επιβλέπει μιας και εκεί εγκυμονούν πολλοί κίνδυνοι. Καλό είναι να μην αποφεύγεται η χειρωνακτική εργασία διότι αυτή βοηθάει να μάθει ο σπουδαστής το πλοίο, την διαμόρφωσή του και την συντήρηση που χρειάζεται. Επίσης η χειρωνακτική εργασία στο πλοίο είναι και προσφορά στο σύνολο των ατόμων που δουλεύουν για αυτό. Σε κάθε πλοίο οι ώρες εργασίας των Δοκίμων συνήθως είναι 8 και είναι μέρα (08.00 ~ 17.00) αλλά αυτό αλλάζει ανάλογα με τις ανάγκες του πλοίου (πχ κατά την αγκυροβόληση ή κατά την προσέλευση του πλοίου σε λιμάνι). Στις 10.00 και στις 15.00 το πλήρωμα μαζεύεται στα καπνιστήρια του πλοίου για καφέ ή χυμό που διαρκεί 20 λεπτά και στις 12.00 και στις 17.00 είναι το φαγητό όπου το πλήρωμα μαζεύεται στην τραπεζαρία να γευματίσει. Η ώρα του γεύματος είναι μία ώρα. Το ταξίδι του σπουδαστή πρέπει να έχει ελάχιστη διάρκεια 3 μήνες, για το Α' Εκπαιδευτικό ταξίδι και ελάχιστη διάρκεια 7 μήνες από το Α' και το Β' Εκπαιδευτικό ταξίδι μαζί. Ακόμη, ο κάθε σπουδαστής δικαιούται να εκτελέσει κάθε θαλάσσιο εκπαιδευτικό ταξίδι μόνο 3 φορές κατά τη διάρκεια τριών διαδοχικών ακαδημαϊκών ετών. Σε περίπτωση κατά την οποία αποτύχει για τρίτη φορά στην εκτέλεση του ίδιου εκπαιδευτικού ταξιδιού διαγράφεται οριστικά από τη σχολή.

Όστοςο παρά την απόφαση του υπουργείου, που δίνει την δυνατότητα να μπαρκάρουν οι σπουδαστές και σε πλοία με ξένη σημαία, πάλι οι δόκιμοι αδυνατούν να βρουν καράβι για να μπαρκάρουν. Οι σπουδαστές τρέχουν μόνοι τους να βρουν καράβι και ειδικά οι σπουδάστριες συναντούν πόρτες κλειστές, αν και υπάρχει

ευρωπαϊκή οδηγία για ποσόστωση γυναικών αξιωματικών. Κι όταν αποταθούν στις σχολές τους και ζητήσουν βοήθεια δεν είναι λίγες οι φορές που συναντούν αδιαφορία. Οι σπουδαστές των ΑΕΝ δεν ευθύνονται για την μη έγκαιρη ναυτολόγηση τους στα εκπαιδευτικά ταξίδια που έχει ως αποτέλεσμα όσοι δεν πραγματοποιήσουν να μην μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους. Δεν είναι λίγες οι φορές όπου οι δόκιμοι πλοίαρχοι και ιδιαίτερα οι γυναίκες δόκιμοι, δηλαδή οι σπουδάστριες των Α.Ε.Ν ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ, καταλήγουν ή να μην πάρουν πτυχίο από τη σχολή ή και να διαγραφούν πριν ολοκληρώσουν τις σπουδές τους. Το πρόβλημα που παρουσιάζεται με τα εκπαιδευτικά ταξίδια, αξιοποιείται από το υπουργείο και τους εφοπλιστές για να μειώσουν περισσότερο τον μισθό και τα δικαιώματα του δόκιμου και κατ' επέκταση όλων των ναυτεργατών. Τα τελευταία χρόνια, ο μισθός των σπουδαστών έχει υποδιπλασιαστεί. Όπως επισημαίνουν, σήμερα οι σπουδαστές μπαρκάρουν με μισθό της τάξης των 500- 600 ευρώ, ποσό που είναι μικρότερο ακόμα και από την επιδότηση των 880 ευρώ που χορηγείται ως μηνιαίο εκπαιδευτικό επίδομα στους εφοπλιστές στα πλοία των οποίων δουλεύουν. Τέλος, το 78,7% των πλοιάρχων και το 77,9% των μηχανικών δηλώνουν πολύ και μάλλον ικανοποιημένοι από τα εκπαιδευτικά ταξίδια τους, ενώ από την άλλη πλευρά μόλις το 11,2% των πλοιάρχων και το 10,4% των μηχανικών αντιμετωπίζουν την πιθανότητα να έχουν κάνει λάθος επιλογή της σχολής που σπουδάζουν και να σκέφτονται να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους για κάτι άλλο.

Η Ναυτολόγηση των Σπουδαστών:

➤ Κέντρα Επιμόρφωσης Στελεχών Εμπορικού Ναυτικού:

Στους Αξιωματικούς του Εμπορικού Ναυτικού, μετά την αποφοίτηση τους από τις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού προσφέρονται μαθήματα μετεκπαίδευσης και ανανέωσης γνώσεων ενώ, επίσης, παρέχεται εκπαίδευση σε εξειδικευμένα θέματα για υπηρεσία επί ειδικού τύπου πλοίων (δεξαμενόπλοια- επιβατηγά, ασφάλεια) ώστε να είναι ικανοί να ακολουθήσουν τις εξειδικευμένες τεχνολογίες της εργασίας τους. Για το σκοπό αυτό λειτουργούν τρία Κέντρα Επιμόρφωσης Στελεχών Εμπορικού Ναυτικού (ΚΕΣΕΝ), Πλοιάρχων και Μηχανικών (Πειραιάς) και Ραδιοηλεκτρονικών-Ραδιοεπικοινωνιών (Ασπρόπυργος), όπου εκεί οι Αξιωματικοί λαμβάνουν την απαιτούμενη κατάρτιση που είναι απαραίτητη για την εξέλιξη της καριέρας τους.

1. ΚΕΣΕΝ / Πλοιάρχων (ΚΕΣΕΝ/Π)
2. ΚΕΣΕΝ / Μηχανικών (ΚΕΣΕΝ/Μ)
3. ΚΕΣΕΝ ΡΗ-ΡΕ (Ραδιοηλεκτρονικών – Ραδιοεπικοινωνιών)

Επί πλέον, λειτουργούν δύο Σχολές Σωστικών και Πυροσβεστικών Μέσων (ΣΣΠΜ) (Ασπρόπυργος-Μηχανιώνα) όπου παρέχεται η βασική και προχωρημένη εκπαίδευση στα σωστικά και πυροσβεστικά μέσα των πλοίων προς τους ναυτικούς όλων των βαθμίδων. Η εκπαίδευση στα ΚΕΣΕΝ και στις Σχολές Σωστικών-Πυροσβεστικών Μέσων εποπτεύεται επίσης από το ΥΝΑΝΠ και παρέχεται δωρεάν. Τέλος, υπάρχει και η Δημόσια Σχολή Εμπορικού Ναυτικού Μετεκπαίδευσης Θαλαμηπόλων.

➤ **Ζητήματα που πρέπει να διερευνηθούν για μια ουσιαστική μεταρρύθμιση στη Ναυτική Εκπαίδευση:**

Η Ναυτική Εκπαίδευση είναι ένα από τα θέματα που απασχολούν και πρέπει να απασχολούν όσους έχουν σχέση με τη ναυτιλία μας. Στη χώρα μας, προβλήματα όπως η υποχρηματοδότηση, η χαμηλή ποιότητα των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών, η έλλειψη κατάλληλων τεχνολογικών υποδομών, η υποβάθμιση ή η έλλειψη βιβλιοθηκών κ.ά. μαστίζουν τη Ναυτική Εκπαίδευση. Είναι παραδεκτό ότι οι επενδύσεις στην εκπαίδευση είναι σημαντικές για την επίτευξη μεγαλύτερου ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης. Επιπλέον, η ποιοτική εκπαίδευση επιφέρει θετικά αποτελέσματα στην οικονομία και γενικότερα στην κοινωνία. Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει επανειλημμένες προσπάθειες προς διάφορες κατευθύνσεις για να παγιωθεί ένα σύστημα ναυτικής εκπαίδευσης ικανό να δώσει τα καλύτερα αποτελέσματα.

Παρ' όλα αυτά φαίνεται ότι ακόμη οι αρμόδιοι καρκινοβατούν γιατί ενώ αναγγέλλονται οριστικές αποφάσεις, η ναυτική εκπαίδευση εξακολουθεί να μη βρίσκει το δρόμο της και η ελληνική ναυτιλία να έχει κενά στην επάνδρωση της από καταρτισμένους ναυτικούς. Η αναμόρφωση και αναδιάρθρωση της ναυτικής εκπαίδευσης πρέπει να αποτελεί θέμα πρώτης προτεραιότητας των ΑΕΝ. Όλοι οι φορείς της ναυτιλίας οφείλουν άμεσα και χωρίς χρονοτριβές να σχεδιάσουν τις πολιτικές κατευθύνσεις στον τομέα της ναυτικής εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες με βάση τις σύγχρονες αντιλήψεις και απαιτήσεις.

Το ζήτημα της μεταρρύθμισης της Ναυτικής Εκπαίδευσης εμφανίζεται κυρίως για να επιλύσει συσσωρευμένα εκπαιδευτικά προβλήματα, παρά για να επιλύσει νέα, που προκύπτουν από την προϊούσα τεχνολογική εξέλιξη του 21ου αιώνα. Κάθε προσπάθεια λοιπόν μεταρρύθμισης της Ναυτικής Εκπαίδευσης, σημαίνει τη δημιουργία ενός καλά σχεδιασμένου προγράμματος για την αλλαγή των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ), ώστε να διορθωθούν τα εκπαιδευτικά προβλήματα και να τεθεί σε νέες βάσεις η Ναυτική Εκπαίδευση.

Τα ζητήματα που πρέπει να διερευνηθούν πρωτίστως για μια ουσιαστική μεταρρύθμιση στη Ναυτική Εκπαίδευση είναι:

- α) Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ναυτική Εκπαίδευση.
- β) Το πρόγραμμα σπουδών, που πρέπει να είναι συμβατό με τις σημερινές προκλήσεις της τεχνολογίας και τις απαιτήσεις της κοινωνίας της γνώσης.
- γ) Οι επιπτώσεις της παγκοσμιοποιημένης Ελληνικής Ναυτιλίας στην εκπαίδευση.
- δ) Η σχέση μεταξύ της ανάπτυξης της Ελληνικής Ναυτιλίας και της Ναυτικής Εκπαίδευσης.
- ε) Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των ΑΕΝ.
- στ) Η αξιολόγηση και η εκπαίδευση των διδασκόντων.

➤ **Αναλύοντας λοιπόν τα παραπάνω ζητήματα:**

α) Τα Προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ναυτική Εκπαίδευση: Το Πρόβλημα της Ναυτικής Εκπαίδευσης, οξύνεται αφού όπως τελικά αποδείχτηκε το μοντέλο της μικτής εκπαίδευσης (sandwich courses) θεωρείται αποτυχημένο. Στις ΑΕΝ οι σπουδαστές/Δόκιμοι, προσπαθούν να βρουν πλοίο για τα εκπαιδευτικά τους ταξίδια. Κάποιοι από αυτούς, δεν βρίσκουν ούτε για το πρώτο μάρκο, που είναι και επιδοτούμενο. Για τις γυναίκες σπουδάστριες, ούτε λόγος να γίνεται. Ακόμα και κάποιες λίγες εταιρείες που ναυτολογούσαν σπουδάστριες (προφασιζόμενοι χίλιες δικαιολογίες) δεν ναυτολογούν πλέον. Παρά τις εκκλήσεις της ΠΕΠΕΝ προς το Υπουργείο Ναυτιλίας για περιορισμό των εισαγομένων γυναικών στις ΑΕΝ, η απάντηση είναι πως δεν μπορεί να υπάρξει <<ποσόστωση>> λόγω σχετικού νομοθετικού διατάγματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτά λοιπόν δεν τιμούν κανέναν. Πρέπει όλοι να αντιμετωπίζουμε την Ναυτική Εκπαίδευση και τους σπουδαστές, που είναι το μέλλον της Ναυτιλίας, με ειλικρίνεια και να αναλάβει ο καθένας τις ευθύνες που του αναλογούν. Δεν είναι δυνατόν να εισάγονται περίπου 1350 παιδιά στις ΑΕΝ κάθε χρόνο και ένας μεγάλος αριθμός απ' αυτά, να μην βρίσκει πλοίο για το εκπαιδευτικό του ταξίδι. Και παράλληλα, αυτές οι εταιρείες που δεν απασχολούν δόκιμους/σπουδαστές, μοιραία δεν απασχολούν και χαμηλόβαθμους αξιωματικούς. Αλλά, έχουν την απαίτηση να βρίσκουν Πλοιάρχους και Μηχανικούς Α', ευελπιστώντας στην πολυαναμενόμενη κλωνοποίηση. Όταν και εφ' όσον αυτή γίνει...

β) Το πρόγραμμα σπουδών, που πρέπει να είναι συμβατό με τις σημερινές προκλήσεις της τεχνολογίας και τις απαιτήσεις της κοινωνίας της γνώσης: Με εξαίρεση το ΚΕΣΕΝ και κάποιες ΑΕΝ, όπου με κεφάλαια της ΕΕΕ και του Ευγενιδείου Ιδρύματος έγιναν σοβαρές επισκευές και βελτιώσεις, οι υπόλοιπες ΑΕΝ, τόσο από απόψεως κτιριακών εγκαταστάσεων, όσο και από υλικοτεχνικό εξοπλισμό, έχουν τεράστιο πρόβλημα. Τα πλοία τα οποία ταξιδεύουν σήμερα, στην πλειονότητα τους, είναι υπερσύγχρονα και καμία σχέση δεν έχουν με αυτά που διδάσκονται οι σπουδαστές. Τα περισσότερα ναυτιλιακά όργανα όσο και τα μηχανήματα, πάνω στα οποία εκπαιδεύονται οι σπουδαστές, είναι απηρχαιωμένα και ουσιαστικά δεν πρόκειται να τα συναντήσουν στα πλοία. Βέβαια όλα αυτά, τόσα χρόνια <<παλεύονται>> απ' τη μια με το φιλότιμο των αξιωματικών πάνω στα πλοία που με τις γνώσεις και την εμπειρία τους, διδάσκουν τους νεαρούς σπουδαστές, αυτά που δυστυχώς δεν διδάσκονται στις ΑΕΝ. Και απ' την άλλη, από την δίψα των σπουδαστών για μάθηση, αλλά και ευστροφία, που διακρίνει τους Έλληνες αξιωματικούς.

γ) Οι επιπτώσεις της παγκοσμιοποιημένης Ελληνικής Ναυτιλίας στην εκπαίδευση: Σε ένα σύγχρονο, ρευστό και παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον οι Αξιωματικοί της Εμπορικής Ναυτιλίας, ως πρώτοι αποδέκτες εξέλιξης της ναυτιλίας, βρίσκονται αντιμέτωποι με ένα σύνολο απανωτών αλλαγών και νέων απαιτήσεων που πρέπει να ακολουθήσουν, προκειμένου να γίνουν ανταγωνιστικοί στο μέλλον.

Πιο συγκεκριμένα, η αγορά εργασίας των ναυτικών εμφανίζεται πλήρως παγκοσμιοποιημένη σε ένα γενικότερο πλαίσιο στο οποίο:

1. η αγορά δεν παρουσιάζει εμπόδια και λόγω της μεγάλης κινητικότητας των παραγωγικών συντελεστών (ναυτικών) μειώνεται το κόστος,
2. οι αγοραστές (εφοπλιστές) είναι ελεύθεροι να απασχολούν πληρώματα από όλες τις χώρες, αρκεί να έχουν τα κατάλληλα προσόντα, και
3. υπάρχει παγκοσμιοποιημένη οργάνωση και επικοινωνία μεταξύ σχολών, εφοπλιστών, πρακτόρων, κλπ Η εισαγωγή νέων χωρών στην αγορά ναυτικών είναι

πλέον γεγονός, το οποίο ταυτόχρονα σηματοδοτείται από την μείωση του αριθμού Αξιοματικών προερχόμενων από παραδοσιακές ναυτικές χώρες και την αύξηση αυτών από την Ανατολική Ευρώπη, Φιλιππίνες και Ινδία. Ταυτόχρονα, παρατηρείται μείωση των μισθών των Αξιοματικών αφού ο ανταγωνισμός, πλέον, είναι μεγάλος. Δεν είναι δυνατόν να μην απασχολούνται οι Έλληνες Δόκιμοι, και να διαβάσουμε σε δημοσιεύματα ότι θα μπουν στην αγορά εργασίας και σπουδαστές άλλων ναυτικών σχολών εκτός Ελλάδος. Δεν είναι δυνατόν να έχουμε πληθώρα άνεργων χαμηλόβαθμων αξιοματικών και να θέλει να δώσει η πολιτεία τη δυνατότητα σε απόστρατους να μπουν στα πλοία. Πράγμα που δεν μπορούν να κάνουν λόγω διαφορετικού αντικειμένου και γνώσεων.

δ) Η σχέση μεταξύ της ανάπτυξης της Ελληνικής Ναυτιλίας και της Ναυτικής Εκπαίδευσης: Η Ελληνόκτητη Ναυτιλία έχει γιγαντωθεί. Πράγμα που <<ενοχλεί>>, γιατί δεν επηρεάζεται από σάπια πολιτικά παιχνίδια και συμφέροντα. Και αυτό, δεν θέλουν να το επιτρέψουν. Τα περί ισότητας δεν ευσταθούν. Όλοι γνωρίζουν, πως αν δεν γίνει η σωστή επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, δεν θα υπάρξει μέλλον σ' αυτόν τον τόσο νευραλγικό τομέα όπως είναι η Ναυτιλία.

ε) Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των ΑΕΝ: **Εκπαιδευτικό προσωπικό:** Υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικό προσωπικό δημιουργεί συνήθως και υψηλής ποιότητας αποφοίτους. Η ζήτηση και οι προσδοκίες για υψηλής ποιότητας διδασκαλία είναι αναγκαία σήμερα περισσότερο απ' ό,τι κατά το παρελθόν. Σήμερα οι καθηγητές αντιμετωπίζουν προκλήσεις λόγω και των νέων τεχνολογικών εκπαιδευτικών μέσων και καινοτομιών. Κάθε καθηγητής των ΑΕΝ θα πρέπει να έχει πλήρη γνώση του αντικειμένου και του τρόπου που θα διδάξει, χρησιμοποιώντας αυτές τις νέες τεχνολογίες, ώστε να γίνει αποδοτικότερη η μάθηση. Αναβάθμιση της Ναυτικής Εκπαίδευσης δεν νοείται χωρίς την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Το εκπαιδευτικό προσωπικό των ΑΕΝ αποτελεί τον κινητήριο μοχλό της δημιουργίας της αλλαγής της διδασκαλίας μέσα στην αίθουσα. Η χρήση των νέων τεχνολογιών είναι αναγκαία, προκειμένου η Ελληνική Ναυτιλία να διατηρήσει την ανταγωνιστικότητά της σε παγκόσμιο επίπεδο. Ανεξάρτητα όμως από τη Ναυτική Εκπαίδευση, ο στόχος κάθε πετυχημένης εκπαίδευσης είναι η κατάλληλη προετοιμασία των σπουδαστών για μια οικονομία που η ανάπτυξη νέων εκπαιδευτικών διαδικασιών προσανατολίζεται και στηρίζεται στην τεχνολογία. Φυσικά, η εκπαιδευτική διαδικασία της ΑΕΝ δεν μπορεί να υστερεί όσον αφορά στη χρήση καινοτόμων εργαλείων μάθησης.

Εκπαιδευτικά βιβλία: Το σύγγραμμα δεν αποτελεί μόνο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αλλά προσφέρει πλεονεκτήματα τόσο στον σπουδαστή όσο και στον διδάσκοντα. Για τον σπουδαστή το σύγγραμμα είναι ένα σημαντικό εργαλείο, που συμβάλλει σημαντικά στη μάθηση και στην πρόοδό του. Κατά συνέπεια, η εκπαιδευτική μεθοδολογία, την οποία αναπτύσσει το σύγγραμμα, επηρεάζει και την όλη διδασκαλία στην αίθουσα διδασκαλίας. Η ποιότητα ενός εκπαιδευτικού βιβλίου είναι πολύπλοκο ζήτημα, όπως και το πώς κρίνεται ένα βιβλίο ως καλό. Δεν είναι εύκολο να ορισθεί η ποιότητα ενός εκπαιδευτικού βιβλίου. Καλό εκπαιδευτικό βιβλίο είναι εκείνο που εμπεριέχει εκείνα τα χαρακτηριστικά που ενισχύουν τόσο τους σπουδαστές, όσο και τους διδάσκοντες. Συνεπώς, η παρουσία αυτών των χαρακτηριστικών σε ένα εκπαιδευτικό βιβλίο προσδίδει και τον βαθμό της ποιότητάς του. Η λειτουργικότητα του εκπαιδευτικού βιβλίου διαχωρίζεται ανάλογα με το αν το χρησιμοποιούν οι σπουδαστές ή οι διδάσκοντες καθηγητές τους.

Για τους σπουδαστές, τα εκπαιδευτικά βιβλία θα πρέπει:

- α) Να παρακινούν τον σπουδαστή στη μάθηση.
- β) Να εμφανίζουν συστηματικά την αναγκαία γνώση.

- γ) Να δημιουργούν στον σπουδαστή μαθησιακές στρατηγικές.
- δ) Να απεικονίζουν τα προς ερμηνεία ζητήματα.
- ε) Να δίνουν ευκαιρίες για εφαρμογές.

Για τους εκπαιδευτικούς τα εκπαιδευτικά βιβλία θα πρέπει:

- α) Να βοηθούν στον σχεδιασμό της γνώσης.
- β) Να εφοδιάζουν παιδαγωγική γνώση, σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο.
- γ) Να αναπτύσσουν τη γνώση.
- δ) Να είναι συμβατά και να υλοποιούν με συνέπεια το πρόγραμμα σπουδών.

Τεχνολογικές υποδομές: Η Ελληνική Ναυτιλία έχει ανάγκη από Ναυτική Εκπαίδευση, τις οποίες οι απόφοιτοι όχι μόνο θα έχουν τη γνώση, αλλά και πλήρη μαθησιακή εμπειρία. Η Ναυτική Εκπαίδευση δεν έχει ως σκοπό μόνο να οδηγήσει στην απόκτηση του διπλώματος του Πλοιάρχου ή του Μηχανικού, αλλά να δημιουργήσει εκείνα τα στελέχη, που θα επιλύουν με αποτελεσματικό τρόπο τα προβλήματα της εργασίας τους, θα έχουν ουσιαστική παιδεία, που θα ταιριάζει με την ποικιλία της γνώσης και τις ηθικές αξίες, προκειμένου να γίνουν σωστοί επαγγελματίες. Όμως, για να γίνουν όλα αυτά, οι ΑΕΝ θα πρέπει να είναι τεχνολογικά εξοπλισμένες. Το εκπαιδευτικό προσωπικό θα πρέπει συνεχώς να μεταφέρει τη νέα γνώση και τις καινοτομίες στους σπουδαστές των ΑΕΝ. Οι σπουδαστές από την άλλη πλευρά, θα πρέπει κοινωνικά και μαθησιακά να ενδιαφέρονται για τη χρήση των νέων τεχνολογιών. Οι σπουδαστές των ΑΕΝ από τα μαθητικά τους χρόνια στο Λύκειο, έχουν ήδη έρθει σε επαφή με τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και το Διαδίκτυο. Στόχος των καθηγητών της Ναυτικής Εκπαίδευσης είναι να δημιουργήσουν στους σπουδαστές των ΑΕΝ το κατάλληλο περιβάλλον, προκειμένου να κατανοήσουν το πώς μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες στο μαθησιακό τους περιβάλλον και αργότερα στην εργασία τους. Σήμερα αναγνωρίζεται ότι η τεχνολογία είναι ο παράγοντας εκείνος που αλλάζει συνεχώς τις δομές. Η εκπαιδευτική τεχνολογία έχει αλλάξει το τεχνολογικό περιβάλλον. Η ελληνική Ναυτική Εκπαίδευση δεν μπορεί να αγνοήσει αυτό το γεγονός. Χρειάζονται καινοτόμες αλλαγές, οι οποίες μπορούν να επιτευχθούν με την υιοθέτηση της σύγχρονης εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Οι ΑΕΝ σήμερα απαιτούν τεχνολογικές υποδομές, ώστε να αλλάξει το κλασικό σκηνικό της αίθουσας διδασκαλίας όπου ο καθηγητής διδάσκει και ο σπουδαστής παρακολουθεί τη διάλεξη. Χωρίς ποτέ να υποτιμηθεί η συμβολή της «ζωντανής» διδασκαλίας, χρειάζεται τώρα τέτοια τεχνολογική υποδομή, η χωρική απόσταση και ο χρόνος δεν θα αποτελούν εμπόδια μεταξύ των σπουδαστών και του εκπαιδευτικού προσωπικού. Διεθνώς, όλες οι βαθμίδες της εκπαίδευσης έχουν αυξήσει τον βαθμό πρόσβασης των σπουδαστών στην εκπαιδευτική τεχνολογία, της οποίας βασική συνιστώσα αποτελούν οι μαθησιακές δραστηριότητες. Σκοπός δεν είναι απλά η προσθήκη των τεχνολογικών μέσων και υποδομών στο εκάστοτε εκπαιδευτικό ίδρυμα, αλλά η χρήση της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Η απόκτηση του εκπαιδευτικού τεχνολογικού εξοπλισμού μιας σχολής, δεν σημαίνει αυτόματα ότι θα βελτιωθεί και το μαθησιακό επίπεδο του σπουδαστή. Το κλειδί για τον σκοπό αυτόν αποτελεί το διδακτικό προσωπικό. Αν προσπαθήσουμε να φέρουμε στο μυαλό μας μία αίθουσα διδασκαλίας του παρελθόντος, θα διαπιστώσουμε ότι συνήθως ο εξοπλισμός της ήταν κυρίως τα θρανία και ο μαυροπίνακας. Δυστυχώς αυτό το σκηνικό παραμένει, σε μεγάλο βαθμό, στις αίθουσες διδασκαλίας των ΑΕΝ. Όμως, στην εποχή μας η κατάσταση έχει αλλάξει δραστικά και η εικόνα μίας αίθουσας διδασκαλίας αποτελείται από θρανία, συστήματα προβολής, υπολογιστές, διαδραστικούς πίνακες, τηλεόραση και χρήση πολυμέσων. Η εκπαιδευτική τεχνολογία έχει αλλάξει τον τρόπο διδασκαλίας.

Κτηριακές εγκαταστάσεις: Η κατάσταση των κτηρίων των σχολών προφανώς χειροτερεύει λόγω της ηλικίας των κτηρίων. Όσο μεγαλύτερη είναι η ηλικία του κτηρίου, τόσο περισσότερο εξαρτάται από τη συντήρησή του και από την ποιότητα της διαχείρισής. Γνωρίζουμε ότι οι καλές περιβαλλοντικές συνθήκες στις αίθουσες διδασκαλίας καθαρές, άνετες, ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα εντός της αίθουσας, ακουστική, θερμαντικές ανέσεις, κατάλληλος φωτισμός, εξαερισμός κ.λπ. επηρεάζουν τη διδασκαλία και την επίδοση των σπουδαστών. Στην Ελλάδα, σχετική έρευνα για αυτό το σημαντικό ζήτημα της σχέσης ποιότητας των κτηρίων των ΑΕΝ και της ακαδημαϊκής επίδοσης των σπουδαστών δεν έχει γίνει. Οι προσπάθειες μεταρρύθμισης της Ναυτικής Εκπαίδευσης επικεντρώνονται σε διάφορα ζητήματα, χωρίς όμως να αγγίζουν με σοβαρότητα την ποιότητα των κτηρίων. Με τέτοιες «κακές», όπως τις χαρακτηρίζουν οι σπουδαστές, κτηριακές υποδομές, είναι λογικό αυτοί να αναρωτιούνται για τη σημασία που δίνει η Πολιτεία στη Ναυτική Εκπαίδευση. Το πρόβλημα των κτηριακών υποδομών σε μία μεταρρύθμιση της Ναυτικής Εκπαίδευσης δεν είναι ήσσονος σημασίας. Γιατί, αν στόχος της μεταρρύθμισης της Ναυτικής Εκπαίδευσης είναι να βελτιώσει την ποιότητα των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών, αλλά και την επίδοση των σπουδαστών, τότε θα πρέπει οπωσδήποτε να βελτιωθεί και το μαθησιακό περιβάλλον. Όταν δεν υπάρχει κατάλληλο ποιοτικά κτηριακό περιβάλλον, είναι λογικό να αναμένεται πιθανή αποτυχία της μεταρρύθμισης. Με άλλα λόγια, το κτηριακό περιβάλλον είναι τόσο σημαντικό, όσο το πρόγραμμα σπουδών και η ποιότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού.

στ) Η αξιολόγηση και η εκπαίδευση των διδασκόντων: Αν κάποιος ερωτηθεί περί ύπαρξης Ναυτικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, θα απαντήσει <<Θετικά>>! Προφανώς όμως πλανάται οικτρά, αφού η Ναυτική Εκπαίδευση στη χώρα μας νοσεί βαρέως. Πρωτίστως λόγω ελλείψεως ικανού αριθμού ναυτοδιδασκάλων, απαραίτητων για την εύρυθμη λειτουργία, τόσο των ΑΕΝ όσο και του ΚΕΣΕΝ. Και φυσικά δεν νοείται την αριθμητική μόνο ανεπάρκεια, αλλά και την επαγγελματική ποιότητα που τώρα προσπαθούν να υποκαταστήσουν με καθηγητές άσχετους με το ναυτικό επάγγελμα. Άρα, ακατάλληλους για τη Ναυτική Εκπαίδευση, που απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις. Παρ' όλα αυτά όμως, αντί η πολιτεία να δώσει κίνητρα προκειμένου να έρθουν ικανοί Πλοίαρχοι και Μηχανικοί να διδάξουν τους νεότερους και να τους μεταλαμπαδεύσουν γνώσεις και εμπειρίες, απεναντίας προσφέρονται μισθοί πείνας σε επίπεδο ωρομισθίων καθηγητών. Ο ρόλος των καθηγητών των ΑΕΝ είναι σημαντικός για την ποιότητα των ΑΕΝ. Η ποιότητα, λοιπόν, των καθηγητών έχει σημαντική επίπτωση στη διαμόρφωση της ποιότητας των ΑΕΝ. **Η ποιότητα των καθηγητών εξαρτάται:**

α) Από τη γνώση που έχουν για το περιεχόμενο του προγράμματος των σπουδών.

β) Από την παιδαγωγική δεξιοτεχνία.

γ) Από την ικανότητα αξιοποίησης νέων τεχνολογιών.

δ) Από τη διαχειριστική ικανότητα να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους εντός και εκτός αιθούσης διδασκαλίας.

ε) Από την επίδοση και την βελτίωσή τους.

στ) Από την προπαρασκευή τους.

ζ) Από την έρευνά τους.

Οπότε, μοιραία η ναυτική εκπαίδευση οδηγείται στην αποναυτικοποίησή της, εκδιώχνοντας τους ναυτοδιδασκάλους, τους οποίους, αντικαθιστά με καθηγητές άλλων μαθημάτων άσχετους με το αντικείμενο. Ένα αντικείμενο, που θα έπρεπε να είναι η διαφήμιση της Ελληνικής Ναυτιλίας γίνεται ταμάλα παράδειγμα προς αποφυγή. Δείχνοντας έτσι, την απαξίωση της πολιτείας προς τον Έλληνα ναυτικό,

οδηγώντας τον στην πόρτα της εξόδου από την Ελληνική Ναυτιλία, και δείχνοντας του τον δρόμο για άλλες κατευθύνσεις. Εκεί που τον θέλουν και που τον σέβονται.

2.3 Το Πρόγραμμα Σπουδών στις Α.Ε.Ν .και ποια η γνώμη των σπουδαστών ύστερα από έρευνα που έγινε από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών με την βοήθεια του Ιδρύματος Ευγενίδη:

Το πρόγραμμα σπουδών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα της επιτυχίας των σπουδών κάθε εκπαιδευτικού ιδρύματος, γιατί αποτελεί τη βάση της λειτουργίας του. Το πρόγραμμα σπουδών δεν είναι μια σειρά μαθημάτων, αλλά σχεδιάζεται για να καλύψει τις μαθησιακές ανάγκες των σπουδαστών. Το πρόγραμμα σπουδών πρέπει να στοχεύει σε εκπαίδευση υψηλού επιπέδου, αφού συναρτάται άμεσα με το μέλλον της Ναυτικής Εκπαίδευσης. Θεωρείται σκόπιμο να συνδυαστεί το πρόγραμμα σπουδών με την αναβάθμιση της Ναυτικής Εκπαίδευσης. Εκτός από την παρουσίαση των απόψεων των σπουδαστών με πολύ συνοπτικό τρόπο, συνδέουμε το πρόγραμμα σπουδών με ένα σημαντικό στόχο: **την αναβάθμιση της Ναυτικής Εκπαίδευσης.**

Η γνώση ως έννοια περικλείει έννοιες, πληροφορίες, δεξιότητες, αξίες και στάσεις. Το πρόγραμμα σπουδών στηρίζεται και αυτό σε σύνολο γνώσεων. Ουσιαστικά το πρόγραμμα σπουδών υλοποιεί ένα όραμα που απεικονίζει συνολικά το γιατί, το πότε, το πώς και το τι πρέπει να διδαχθεί και να μάθει ο σπουδαστής. Εφόσον το πρόγραμμα σπουδών στηρίζεται σε γνώση, την οποία πρέπει να αποκτήσει ο σπουδαστής, ο μηχανισμός μεταφοράς αυτής της γνώσης, που εξειδικεύει το πρόγραμμα σπουδών, γίνεται μέσω του εκπαιδευτικού προσωπικού. Όμως η διδασκαλία και η μάθηση δεν ταυτίζονται πάντοτε, αφού μπορεί το εκπαιδευτικό προσωπικό να διδάσκει καλά, έχοντας πολύ καλή γνώση του διδακτικού αντικειμένου, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι μαθαίνουν καλά και οι σπουδαστές. Η αναβάθμιση της Ναυτικής Εκπαίδευσης δεν είναι κάτι καινούργιο. Πολλές φορές έχουμε διαβάσει και έχουμε ακούσει για **μεταρρυθμίσεις**, που πρόκειται να γίνουν στη Ναυτική Εκπαίδευση μέχρι σήμερα, μόνο με στατική σκέψη προσεγγίζουμε τα ζητήματα της Ναυτικής Εκπαίδευσης. Αν οι όποιες ενέργειες βασίζονταν στο σκεπτικό ότι η αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών αποτελεί τον βασικό παράγοντα της αναβάθμισης της Ναυτικής Εκπαίδευσης, τότε τα πράγματα θα ήταν διαφορετικά. Αυτό σημαίνει ότι χρειάζονται αλλαγές του προγράμματος σπουδών όχι αλλαγή ενός μαθήματος ή αλλαγή ενός βιβλίου και αυτό μπορεί να γίνει με τη διάρθρωση ενός καινοτόμου προγράμματος σπουδών και την κατάλληλη πολιτική της εφαρμογής του στο μικρό-επίπεδο, δηλαδή τον τρόπο εφαρμογής του στην αίθουσα διδασκαλίας και στο εργαστήριο. Η συνεκτικότητα ανάμεσα στην αναβάθμιση

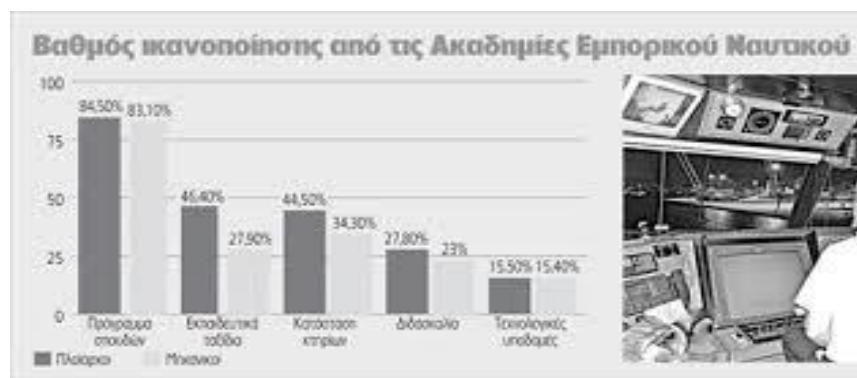
του προγράμματος σπουδών και στην εφαρμογή του στις ΑΕΝ προδικάζει και τον βαθμό επιτυχίας ή αποτυχίας. Η επιτυχία της υλοποίησης του προγράμματος σπουδών εξαρτάται όχι μόνο από το επίπεδο των διδασκόντων, αλλά και από τη **διάθεσή τους** να βοηθήσουν για την επιτυχημένη εφαρμογή του στο μικροεπίπεδο. Το διδακτικό προσωπικό δεν θα μεταδώσει απλά τη γνώση, αλλά με υπευθυνότητα θα βοηθήσει στην υλοποίηση του προγράμματος σπουδών και τη συνεχή ανανέωσή του, αφού συνιστά τον κύριο συντελεστή της υλοποίησής του.

Αν θέλουμε να αναβαθμίσουμε τη Ναυτική Εκπαίδευση, θα πρέπει:

- α) Να ταυτοποιήσουμε σωστά τις καινοτομίες του προγράμματος σπουδών.
- β) Το διδακτικό προσωπικό πρέπει να διδαχθεί τα τις καινοτομίες του προγράμματος σπουδών.
- γ) Να δοθούν αναλυτικά τα απαραίτητα συνοδευτικά συγγράμματα για την υλοποίηση του προγράμματος σπουδών.
- δ) Οι διευθυντές, οι υπεύθυνοι του προγράμματος σπουδών, καθώς και οι διδάσκοντες θα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους τα απαραίτητα μέσα για τη σωστή διδασκαλία. Και πάνω απ' όλα θα πρέπει να έχουν κατανοήσει τις αρχές, που διέπουν τις καινοτομίες του προγράμματος σπουδών.
- ε) Το διδακτικό προσωπικό θα πρέπει να είναι προετοιμασμένο επιστημονικά για να εφαρμοσθεί το καινοτόμο πρόγραμμα σπουδών. Ο παράγοντας που θα εξασφαλίσει τη βελτίωση της ποιότητας της Ναυτικής Εκπαίδευσης με την εφαρμογή του νέου προγράμματος σπουδών, στηρίζεται στο κατάλληλο εκπαιδευτικό προσωπικό.

Εάν λοιπόν δεν σχεδιασθεί με σωστό τρόπο η αναβάθμιση των σπουδών, τότε δεν πρέπει να απορήσουμε, γιατί αυτή θα οδηγηθεί στην αποτυχία. Γίνεται επίσης αντιληπτό ότι το διδακτικό προσωπικό θα πρέπει να είναι προετοιμασμένο, έτσι ώστε να μην φανεί, κατά την υλοποίηση του καινοτόμου προγράμματος σπουδών, ότι υπάρχει αναντιστοιχία μεταξύ των στόχων του προγράμματος σπουδών και της διδασκαλίας των μαθημάτων. Ασφαλώς και η μερική αναβάθμιση της Ναυτικής Εκπαίδευσης, μέσω ενός καινοτόμου προγράμματος σπουδών, θα πρέπει να τύχει της κοινής αποδοχής από όλους τους παράγοντες της Ναυτιλίας. Η συμμετοχή όλων είναι κρίσιμη παράμετρος, γιατί όταν γίνεται προσπάθεια της αναβάθμισης της Ναυτικής Εκπαίδευσης, πιθανόν να υπάρχει και κάποια μικρή αντίδραση, που όμως μπορεί να σταματήσει την προτεινόμενη αναβάθμιση των ΑΕΝ. Ας δούμε τώρα τι ακριβώς γίνεται με το υπάρχον πρόγραμμα σπουδών των ΑΕΝ της χώρας. Από τη στιγμή που δεν υπάρχει κάποια επίσημη αξιολόγηση του προγράμματος σπουδών, προσφεύγουμε στις απόψεις των σπουδαστών. Αυτή η προσέγγιση θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε αρκετές διαστάσεις του προγράμματος σπουδών. Πιθανόν να μας αποκαλύψει τις αδυναμίες του προγράμματος σπουδών ή και τα προτερήματά του. Η άποψη των σπουδαστών αποτελεί σημαντική παράμετρο, γιατί η αναβάθμιση της Σχολής τους δεν είναι μια απλή διαδικασία. Είναι μια δυναμική και συνεχής διαδικασία, στην οποία μετέχουν οι ίδιοι ως βασικοί παράγοντες της εκπαιδευτικής κοινότητας. Η διάγνωση των πιθανών προβλημάτων από τους σπουδαστές, αποτελεί το πρώτο βήμα για τον καθορισμό της ποιότητας του προγράμματος σπουδών. Γιατί θα πρέπει να ακούσουμε τη φωνή των σπουδαστών; Γιατί είναι ένας τρόπος να έχουμε μια ανατροφοδότηση της ποιότητας του προγράμματος σπουδών. Αν δεν ακούσουμε τη φωνή τους, η ανάδραση αυτή δεν θα ληφθεί υπόψη για πιθανές διορθωτικές κινήσεις. Ακριβώς αυτή η ανάδραση μάς βοηθά να διαπιστώσουμε τα ισχυρά και αδύνατα σημεία του προγράμματος σπουδών. Ο πίνακας που ακολουθεί, παρουσιάζει τις απαντήσεις των ερωτηθέντων σπουδαστών των **ΑΕΝ Πλοιάρχων**, και **ΑΕΝ Μηχανικών**, όσον

αφορά στο ερώτημα της ικανοποίησής τους από το πρόγραμμα σπουδών και όχι μόνο.

Ύστερα από έρευνα που έγινε στους σπουδαστές όλων των ΑΕΝ της χώρας μας το 2012, οι σπουδαστές εξέφρασαν τα παρακάτω παράπονα για την ΑΕΝ στις οποίες φοιτούν.

1.ΑΕΝ ΥΔΡΑΣ: Σύμφωνα με τα λεγόμενα των σπουδαστών αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα που δυσκολεύουν τη φοίτησή τους, αλλά και τη λειτουργία της Ακαδημίας. Με βάση το μέγεθος της σημασίας τους, σύμφωνα με τα λεγόμενα των σπουδαστών, μπορούμε να τα κατηγοριοποιήσουμε ως εξής:

- α) Σίτιση.
- β) Κτηριακή υποδομή.
- γ) Βιβλία -διδασκτικό υλικό.
- δ) Εκπαιδευτικοί.
- ε) Υλικοτεχνικός εξοπλισμός.
- στ) Τεχνολογική εκπαίδευση
- ζ) Πειθαρχικοί κανόνες.
- η) Απουσίες.
- θ) Ενδυμασία.

Όπως φαίνεται από τις απαντήσεις των σπουδαστών της ΑΕΝ Ύδρας, το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι το **ζήτημα της σίτισης**.

Προτάσεις – Λήψη μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων της ΑΕΝ Ύδρας: Συνοψίζοντας λοιπόν τα μέτρα που προτείνουν οι σπουδαστές ότι πρέπει να ληφθούν, σημειώνουμε τα εξής κατά βαθμίδα σπουδαιότητας:

- α) Επαναφορά σίτισης για εξωτερικούς και εσωτερικούς σπουδαστές της ΑΕΝ Ύδρας.
- β) Αναδιάρθρωση κτηριακών εγκαταστάσεων με τήρηση κανόνων υγιεινής.
- γ) Ανανέωση διδακτικού υλικού με καθαρότητα λόγου και σαφήνεια. Άμεση διανομή των βιβλίων με την έναρξη της εκπαιδευτικής χρονιάς και ανταπόκριση στις σύγχρονες ανάγκες της Ναυτιλίας.
- δ) Διδακτική πείρα, εποικοδομητική συνεργασία με σπουδαστές, υπευθυνότητα και μεταδοτικότητα γνώσεων από τους εκπαιδευτικούς.
- ε) Χρηματοδότηση για υλικοτεχνικό εξοπλισμό στην ΑΕΝ.
- στ) Πειθαρχικοί κανόνες, που να ισχύουν για όλους ανεξαιρέτως τους σπουδαστές.

2.ΑΕΝ ΣΥΡΟΥ: Ιεραρχική κλίμακα από τα εντονότερα προβλήματα ως τα πιο απλά:

- α) Κτηριακές εγκαταστάσεις.
- β) Βιβλία.
- γ) Σίτιση.
- δ) Καθηγητές.
- ε) Τεχνολογικός εξοπλισμός

Όπως φαίνεται από τις απαντήσεις των σπουδαστών, το μεγαλύτερο πρόβλημα της ΑΕΝ Σύρου είναι η φθορά της **κτηριακής υποδομής**. Οι σπουδαστές ζητούν την ανακαίνιση των κτηριακών εγκαταστάσεων, ώστε να φοιτούν σε κατάλληλες συνθήκες. Η αναδόμηση της κτηριακής υποδομής, παρουσιάζεται ως το πρώτιστο αίτημα των σπουδαστών της ΑΕΝ Σύρου.

Προτάσεις – Λήψη μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων της ΑΕΝ: Ενδεχόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, κατά τη γνώμη των σπουδαστών ακολουθώντας την ιεράρχηση των προβλημάτων, θα ήταν:

- α) Ανακαίνιση κτηριακών εγκαταστάσεων.
- β) Ενημέρωση βιβλίων με καθαρότητα λόγου, σαφήνεια και ουσιαστικό διδακτικό περιεχόμενο.
- γ) Επαρκής σίτιση για εσωτερικούς και εξωτερικούς σπουδαστές.
- δ) Εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους καθηγητές με πιο εξειδικευμένη γνώση στα ναυτιλιακά και όρεξη για δουλειά.
- ε) Ναυτιλιακά όργανα και σύγχρονος εξοπλισμός για την πρακτική εξάσκηση των σπουδαστών.

Όσον αφορά στο πρόβλημα των **κτηριακών εγκαταστάσεων**, χρειάζεται χρηματοδότηση από το ελληνικό κράτος για την **ανοικοδόμηση των κτηριακών εγκαταστάσεων** ή την επισκευή τους, έτσι ώστε οι σπουδαστές να μπορούν να σπουδάζουν σε συνθήκες κατάλληλες, με καθαρούς χώρους, καθαρό αέρα και όρους υγιεινής.

3.ΑΕΝ ΚΡΗΤΗΣ: Τα προβλήματα της συγκεκριμένης ΑΕΝ, συνοψίζονται ως εξής:

- α) Διακοπή σίτισης.
- β) Κακογραμμένα βιβλία με καθυστέρηση διανομής.
- γ) Έλλειψη συντήρησης κτηριακών εγκαταστάσεων.
- δ) Επαγγελματική ανεπάρκεια καθηγητών.
- ε) Ελλιπής εξοπλισμός για τεχνολογική εκπαίδευση.
- στ) Περιορισμένος αριθμός απουσιών.
- ζ) Διακρίσεις στην τήρηση κανονισμών και ποινών

Προτάσεις – Λήψη μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων της ΑΕΝ:

Μερικές ενδεχόμενες λύσεις των προβλημάτων σύμφωνα με τις απόψεις των σπουδαστών θα ήταν:

- α) Παροχή επαρκούς και ποιοτικής σίτισης.
- β) Ανανέωση βιβλίων, με βάση νέα δεδομένα.
- γ) Καλή συντήρηση κτηριακών εγκαταστάσεων.
- δ) Οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων για τους καθηγητές με βάση την εξέλιξη ναυτιλιακής τεχνογνωσίας.
- ε) Εφοδιασμός με κατάλληλο εξοπλισμό για την ανάγκη πρακτικής δραστηριότητας των σπουδαστών.
- στ) Αλλαγή συστήματος υπολογισμού των απουσιών.
- ζ) Δίκαιη μεταχείριση των σπουδαστών σύμφωνα με κανονισμούς.

4.ΑΕΝ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ: Τα προβλήματα και για τη συγκεκριμένη ΑΕΝ έχουν ως εξής:

- α) Φθορές κτηριακής υποδομής με κακή κατάσταση κοιτώνων, γυμναστηρίων και βιβλιοθηκών.
- β) Διακοπή σίτισης.
- γ) Παλιά βιβλία με καθυστέρηση διανομής τους.
- δ) Έλλειψη κατάλληλου εξοπλισμού για τεχνολογική εκπαίδευση.

ε) Διδακτική ανεπάρκεια εκπαιδευτικών και άγνοια για τα νέα ναυτιλιακά δεδομένα. Από τις απαντήσεις των σπουδαστών, παρατηρούμε ότι και στην ΑΕΝ αυτή συναντάμε τα ίδια προβλήματα – κυρίως με τη σίτιση και τις κτηριακές εγκαταστάσεις. Επίσης η ενδυμασία για τους σπουδαστές αποτελεί ελάσσων ζήτημα, εφόσον έχει ζητηθεί από κάποιους σπουδαστές να αγοράσουν οι ίδιοι τη στολή τους.

Προτάσεις – Λήψη μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων

της ΑΕΝ: Μερικές προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, κατά τη γνώμη των σπουδαστών ενδεχομένως θα ήταν:

- α) Ανακαίνιση κτηριακών εγκαταστάσεων με θέρμανση και ζεστό νερό.
- β) Παροχή επαρκούς και ποιοτικής σίτισης.
- γ) Ανανέωση βιβλίων με τα νέα δεδομένα και άμεση διανομή τους.
- δ) Κατάλληλος εξοπλισμός με ναυτιλιακά όργανα, προσομοιωτές, χάρτες, εξομοιωτές για πρακτική δραστηριότητα.
- ε) Επιμορφωτικά σεμινάρια εκπαιδευτικών σύμφωνα με τα νέα ναυτιλιακά δεδομένα.

5.ΑΕΝ ΗΠΕΙΡΟΥ: Το πρόβλημα της καθυστέρησης των **βιβλίων** επισημαίνουν οι σπουδαστές. Ακόμη όμως κι αν επισπευτεί η διανομή τους, τα βιβλία δεν βοηθούν στην πρόσληψη των πληροφοριών και στην αφομοίωσή τους, γιατί η σύνταξη λόγου σε αυτά είναι ανύπαρκτη. Επίσης, τα βιβλία είναι γραμμένα στην καθαρεύουσα, έχουν πολλές ασάφειες στο νόημα και πολλές λεπτομέρειες με αποτέλεσμα οι σπουδαστές να μπερδεύονται. Εκτός αυτού, το διδακτικό υλικό είναι προσαρμοσμένο στα παλιά δεδομένα, που φυσικά έχουν αλλάξει, κι έτσι τώρα τα βιβλία δεν ανταποκρίνονται στις ισχύουσες απαιτήσεις. Οι σπουδαστές εκφράζουν την προτίμησή τους να μαθαίνουν στοιχειώδη και ουσιαστικά πράγματα που θα τους βοηθήσουν ενεργά στην επαγγελματική τους καριέρα. **Προτεραιότητα λοιπόν για τους σπουδαστές έχουν τα βιβλία.**

Συμπερασματικά, τα πιο σημαντικά προβλήματα των σπουδαστών της συγκεκριμένης ΑΕΝ ιεραρχικά, είναι τα εξής:

- α) Φθορές κτηριακών εγκαταστάσεων.
- β) Κακογραμμένα βιβλία – καθυστέρηση διανομής τους.
- γ) Έλλειψη επαρκούς και ποιοτικής σίτισης.
- δ) Έλλειψη εκπαιδευτικού προσωπικού και επαγγελματικής του επάρκειας.
- ε) Έλλειψη τεχνολογικού εξοπλισμού για πρακτική εξάσκηση σπουδαστών.
- στ) Τήρηση κανονισμών της Ακαδημίας Εμπορικής Ναυτιλίας.

Προτάσεις – Λήψη μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων της ΑΕΝ:

Οι αντίστοιχες προτεινόμενες λύσεις κατά τη γνώμη των σπουδαστών είναι:

- α) Ανακαίνιση κτηριακής υποδομής.
- β) Καινούργια βιβλία προσαρμοσμένα στα νέα δεδομένα της ναυτιλίας και άμεση διανομή τους με την έναρξη του εξαμήνου.
- γ) Παροχή επαρκούς σίτισης στους σπουδαστές.
- δ) Επιμορφωτικά σεμινάρια νέων ναυτιλιακών δεδομένων για τους εκπαιδευτικούς και πρόσληψη νέων εκπαιδευτικών.
- ε) Εμπλουτισμός Ακαδημίας με όργανα ειδικά για πρακτική άσκηση.
- στ) Εφαρμογή και τήρηση κανονισμών ισότιμα από όλους.

Συγκεκριμένα, κάποιιοι από τους σπουδαστές της ΑΕΝ Ηπείρου, εκτός από τα παραπάνω, αντιμετώπισαν πρόβλημα με την απόκτηση του πτυχίου τους το 2015. Παρακάτω αναφέρεται επακριβώς το πρόβλημα:

➤ **ΑΕΝ ΗΠΕΙΡΟΥ: Το τεράστιο πρόβλημα με 28 τελειόφοιτους της σχολής για το πτυχίο τους:**

Δεκαπέντε από τους 28 τελειόφοιτους σπουδαστές της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού Ηπείρου στην Πρέβεζα δεν μπορούν να πάρουν το πτυχίο τους, παρόλο που πληρούν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις. Η διευθύντρια της σχολής (για την οποία πρόκειται για μια καθηγήτρια της σχολής, η οποία εκτελεί χρέη αναπληρώτριας διευθύντριας ελλείψει διορισμένου διευθυντή) αρνείται να υπογράψει το πτυχίο τους. Επικαλείται το γεγονός ότι οι καθηγητές που ανέλαβαν τις πτυχιακές εργασίες των 15 τελειόφοιτων είναι <<εργαστηριακοί>> (δηλαδή κατώτερης βαθμίδας), ενώ βάσει του νόμου θα έπρεπε να είναι <<επιστημονικοί>>. Ωστόσο, αφ' ενός μεν το πρόβλημα αυτό οφείλεται στην υποστελέχωση της ακαδημίας λόγω της οικονομικής κρίσης και άλλων προβλημάτων, αφ' ετέρου συνιστά ζήτημα που δεν θα έπρεπε να μετακυλιέται στους φοιτητές.

Λαμβάνοντας υπόψιν τις αντικειμενικές ελλείψεις σε επιστημονικό διδακτικό προσωπικό της συγκεκριμένης σχολής, το υπουργείο Ναυτιλίας έχει στείλει σήμα ορίζοντας ότι θα πρέπει να αναλάβουν πτυχιακές εργασίες και καθηγητές κατώτερων βαθμίδων και όχι μόνο οι μόνιμοι πλοίαρχοι. Η καθυστέρηση αυτή δημιουργεί περαιτέρω δυσκολίες και κυρίως την απώλεια του δικαιώματος των σπουδαστών να προσληφθούν σαν ανθυποπλοίαρχοι και να συγκεντρώσουν ώρες θαλάσσιας υπηρεσίας. Κάτι, θεμελιώδες για την επαγγελματική τους αποκατάσταση και εξέλιξη. Τα προβλήματα της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού της Πρέβεζας είναι γνωστά εδώ και καιρό. Μάλιστα τον Σεπτέμβριο του 2015 υπήρχαν αναφορές ότι σε μια σχολή πλοίαρχων δεν έχει απομείνει πλέον ούτε ένας καθηγητής με βαθμό πλοίαρχου, καθώς είχε παραιτηθεί και ο τελευταίος εναπομείνας. Οι σπουδαστές παραπονούνται για πλήθος προβλημάτων και καθιστούν την φοίτησή τους στην ΑΕΝ Ηπείρου εξαιρετικά δυσχερή. Ας ελπίσουμε ότι θα βρεθούν λύσεις σε όλα τα γενικά προβλήματα που απασχολούν την ΑΕΝ Ηπείρου.

6.ΑΕΝ ΧΙΟΥ: Τα περισσότερα **αρνητικά σχόλια** των σπουδαστών της ΑΕΝ Χίου **αφορούν στη σίτιση** και στο **διδακτικό υλικό** (πιο συγκεκριμένα στα βιβλία).

Οι σπουδαστές διατείνονται ότι η διδακτέα ύλη δεν συμφωνεί με την τεχνολογική εξέλιξη των πλοίων και δεν καλύπτει τις καινούργιες ανάγκες και τις απαιτούμενες γνώσεις, που προκύπτουν από τα νέα δεδομένα που ισχύουν για τα σημερινά πλοία. Ο πυρήνας του προβλήματος εντοπίζεται στα βιβλία που έχουν το ίδιο διδακτικό υλικό εδώ και αρκετά χρόνια, ενώ η τεχνολογία εξελίσσεται συνεχώς και σημειώνεται ραγδαία πρόοδος σε όλο το τεχνολογικό φάσμα οδηγούν σε ανιαρές διδακτικές ώρες.

Μεγάλη μερίδα σπουδαστών αναφέρει ότι θα πρέπει να καταργηθεί η υποχρεωτική παρακολούθηση και το περιορισμένο όριο απουσιών, καθώς οι σπουδαστές

αναγκάζονται να παρακολουθήσουν και μαθήματα, τα οποία δεν είναι τόσο χρήσιμα, με αποτέλεσμα να χάνεται το ενδιαφέρον για γνώση και μάθηση. Οι σπουδαστές θεωρούν ότι είναι ενήλικες και ότι έχουν πλήρη επίγνωση των προσπαθειών και της προσοχής που πρέπει να επιδείξουν, αφού όλοι τους σε τελική ανάλυση στοχεύουν στον ίδιο επαγγελματικό στόχο.

Επίσης, πολλοί σπουδαστές αναφέρονται με αρνητικά σχόλια στις ενδιάμεσες των εξετάσεων «προόδους», οι οποίες επηρεάζουν κατά πολύ τις γραπτές εξετάσεις τους και κάποιοι μάλιστα δεν διστάζουν να ζητήσουν και την κατάργησή τους με σκοπό την πιο αξιοκρατική αξιολόγησή τους. Επίσης, κάτι άλλο που σημειώνουν οι σπουδαστές είναι ότι αναλώνονται κυρίως σε μαθήματα γενικών γνώσεων και στερούνται μαθημάτων εξειδίκευσης, τα οποία έχουν ανάγκη για τη μελλοντική τους απασχόληση. Με βάση λοιπόν την έρευνα στους σπουδαστές της συγκεκριμένης ΑΕΝ έχουμε τα εξής:

- α) Κατάργηση απουσιών και εξάλειψη περιορισμένου ορίου τους.
- β) Σίτιση για όλους τους σπουδαστές ανεξαρτήτως της οικονομικής κατάστασής τους.
- γ) Αλλαγή βιβλίων με εξειδικευμένο υλικό χωρίς ασάφειες, ανταποκρινόμενο στα νέα δεδομένα.
- δ) Καθηγητές, καταξιωμένοι επαγγελματικά, με μεταδοτικότητα και διάθεση για εποικοδομητική συνεργασία με τους σπουδαστές.
- ε) Βελτίωση της κτηριακής υποδομής με σύγχρονο εξοπλισμό και εργαστήρια κατάλληλα για πρακτική άσκηση των σπουδαστών.
- στ) Ομοιόμορφη ενδυμασία (στολή) των σπουδαστών μέσα στη σχολή, ανεξαρτήτως ειδικών περιστάσεων.

Προτάσεις – Λήψη μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων της ΑΕΝ:

Μερικές προτάσεις για τη λύση των προβλημάτων που προτείνονται από τους σπουδαστές είναι οι ακόλουθες:

- α) Διακανονισμός μεταξύ σπουδαστών και υπευθύνων για την αλλαγή των περιοριστικών ορίων των απουσιών, ώστε οι σπουδαστές να εκδηλώνουν περισσότερο ενδιαφέρον για την ολιγόωρη ποιοτική διδασκαλία.
- β) Προτάσεις φοιτητών για την αλλαγή βιβλίων και διδακτικού υλικού, που να ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες φοίτησης και στην κατάσταση των σύγχρονων πλοίων, τα οποία χρήζουν ειδικών χειρισμών.
- γ) Συνεχή επαναλαμβανόμενα σεμινάρια εκπαιδευτικών για την εξυγίανση της διδασκαλίας, με σκοπό την αφομοίωση στοιχειωδών γνώσεων και ουσιαστική πρόσληψη πληροφοριών από τους σπουδαστές.
- δ) Δωρεάν σίτιση για όλους τους σπουδαστές (εσώκλειστους και εξωτερικούς) με αναγνώριση των δικαιωμάτων τους για αξιοπρεπή φοίτηση και δημιουργική απασχόλησή τους μέσα στην Ακαδημία.
- ε) Βελτίωση των κτηριακών εγκαταστάσεων, για την ασφαλή διαμονή των σπουδαστών της ΑΕΝ, καθώς επίσης και κατάλληλος εξοπλισμός στα εργαστήρια για την άνετη πρακτική εξάσκηση των σπουδαστών.

7.ΑΕΝ ΚΥΜΗΣ: Όπως συμβαίνει και στις άλλες περιπτώσεις, έτσι και στην ΑΕΝ Κύμης το κυριότερο πρόβλημα αφορά στις **κτηριακές εγκαταστάσεις**, αλλά **κυρίως στη σίτιση**. Όσον αφορά στην **κτηριακή υποδομή**, αυτή χρειάζεται καλή συντήρηση, με σκοπό τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των σπουδαστών, που πρέπει να έχουν

καλές συνθήκες διαμονής και σίτισης. Οι σπουδαστές ισχυρίζονται ότι δεν γίνεται καλή συντήρηση των κτηριακών εγκαταστάσεων και χρειάζεται ίσως ανοικοδόμηση

της Σχολής, ώστε να προσαρμοστεί στις νέες ανάγκες της ζωής των σπουδαστών. Τα κτήρια είναι παλιά, με πολλές φθορές, ακατάλληλα για αξιοπρεπείς συνθήκες στέγασης. Τα προβλήματα που υποβιβάζουν ενδεχομένως την ΑΕΝ Κύμης, η γενική εικόνα θα μας δείξει ότι πρόκειται για μια Ακαδημία που δεν διαθέτει παροχή σίτισης, οι κτηριακές εγκαταστάσεις είναι ακατάλληλες για φοίτηση, οι καθηγητές είναι ελάχιστοι, μη δυνάμενοι να καλύψουν τις ανάγκες των σπουδαστών για μάθηση, τα βιβλία είναι κακογραμμένα και ο εξοπλισμός ελλιπής.

Συνοπτικά, τα προβλήματα κατά την άποψη των σπουδαστών της ΑΕΝ Κύμης, ιεραρχικά έχουν ως εξής:

- α) Φθορές και ελλείψεις στην κτηριακή υποδομή.
- β) Διακοπή σίτισης.
- γ) Παλιά και κακογραμμένα βιβλία – καθυστέρηση διανομής τους.
- δ) Έλλειψη εκπαιδευτικών.
- ε) Ανεπαρκής εξοπλισμός για τεχνολογική εκπαίδευση των σπουδαστών.

Προτάσεις – Λήψη μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων της ΑΕΝ:

Μερικές προτεινόμενες λύσεις για τα εν λόγω προβλήματα:

- α) Αναβάθμιση κτηριακών εγκαταστάσεων.
- β) Παροχή σίτισης.
- γ) Αντικατάσταση βιβλίων και άμεση διανομή τους με την έναρξη του εξαμήνου.
- δ) Πρόσληψη νέων καθηγητών με εξειδικευμένη γνώση στα ναυτιλιακά.
- ε) Υλικοτεχνικός εξοπλισμός, με όργανα εξειδικευμένα για τεχνολογική εκπαίδευση και πρακτική εξάσκηση των σπουδαστών.

8.ΑΕΝ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ: Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις των σπουδαστών της ΑΕΝ, το πιο σημαντικό από όλα τα προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίζει η Σχολή τους, είναι η **αποκατάσταση των φθορών και η ανακαίνιση των κτηριακών υποδομών**. Οι Σπουδαστές, εκφράζουν τη δυσαρέσκεια των σπουδαστών όχι

μόνο για την εξωτερική εικόνα του κτηρίου, το οποίο είναι παλιό και έχει αρκετές φθορές, αλλά και την εσωτερική κατάσταση, η οποία χαρακτηρίζεται από έλλειψη των απαραίτητων εγκαταστάσεων, ελλιπή εξοπλισμό, καθώς επίσης και έλλειψη καθαριότητας στις τουαλέτες, οι οποίες αποτελούν εστία μικροβίων. Χρειάζονται λοιπόν ειδικές εγκαταστάσεις με οργανωμένους χώρους διδασκαλίας, κατάλληλο εργαστηριακό εξοπλισμό για την πρακτική δραστηριότητα των φοιτητών και καθαρούς χώρους με περισσότερες τουαλέτες. Η κατάσταση του κτηρίου είναι πολύ άσχημη και με σοβαρές φθορές. Επίσης οι σπουδαστές, εκφράζουν την επιθυμία για **εσωτερική φοίτηση**, με τον όρο όμως, να ανακαινιστούν οι εσωτερικές και εξωτερικές κτηριακές εγκαταστάσεις της ΑΕΝ.

Γενική είναι η επιθυμία των σπουδαστών για εύρεση ναυτιλιακής εταιρείας που θα τους βοηθήσει να ταξιδέψουν, ώστε να μην χάνουν τη χρονιά τους. Ζητούν επίσης καλύτερη οργάνωση και ευγένεια από τη γραμματεία, οργάνωση του διοικητικού τομέα της Ακαδημίας, καλή συμπεριφορά του προσωπικού και ανάλογες συνθήκες φοίτησης.

Τα αποτελέσματα της έρευνας των απόψεων των σπουδαστών της ΑΕΝ, έχουν ως εξής:

- α) Πολύ παλιό κτήριο με φθορές, ετοιμόρροπες εγκαταστάσεις και έλλειψη καθαριότητας στους κοινόχρηστους χώρους.
- β) Απαρχαιωμένα βιβλία με ναυτιλιακά δεδομένα πολύ παλαιότερα, τη στιγμή που η ναυτική τεχνογνωσία εξελίσσεται. Καθυστέρηση διανομής βιβλίων,

λόγω μη άμεσης διαθεσιμότητας.

γ) Έλλειψη σύγχρονης ναυτικής γνώσης των καθηγητών και έλλειψη αντικειμενικότητας στην αξιολόγηση σπουδαστών.

δ) Δεν υπάρχει σίτιση, ενώ οι τιμές των τροφίμων στο κυλικείο είναι υψηλές.

ε) Ελλιπής εργαστηριακός εξοπλισμός.

στ) Περιορισμένο όριο απουσιών.

Προτάσεις – Λήψη μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων της ΑΕΝ:

Μερικές προτεινόμενες λύσεις για τα εν λόγω προβλήματα κατά τη γνώμη των σπουδαστών θα ήταν:

α) Ανακαίνιση των κτηριακών εγκαταστάσεων με σύγχρονο εξοπλισμό. Καθαριότητα όλων των χώρων της Σχολής.

β) Νέα βιβλία με σύγχρονες ναυτικές γνώσεις που ισχύουν σήμερα.

γ) Καθηγητές με γνώση των νέων ναυτλιακών δεδομένων, αμεροληψία στην αξιολόγηση των σπουδαστών και ίση μεταχείριση προς όλους.

δ) Παροχή σίτισης ή και μείωση τιμών στα τρόφιμα που πωλούνται εντός της Ακαδημίας.

ε) Σύγχρονος εργαστηριακός εξοπλισμός με μηχανήματα και ναυτλιακά όργανα.

ΑΕΝ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ: Με βάση την άποψη των σπουδαστών της ΑΕΝ Μηχανικών Ασπροπύργου, παρατηρούμε ότι το βασικότερο πρόβλημα εστιάζεται στην **κτηριακή υποδομή**. Αρκετοί ήταν εκείνοι οι σπουδαστές που χαρακτήρισαν το κτήριο ως «ετοιμόρροπο», με πολλές ζημιές και φθορές, έλλειψη θέρμανσης και κλιματισμού, σοβαρή «έλλειψη καθαριότητας, καθώς επίσης και ύπαρξη ποντικών στο μηχανουργείο!» Όλα αυτά είναι αντίθετα με τους κανόνες υγιεινής που πρέπει να τηρούνται εντός της Ακαδημίας. Εκτός αυτού, υπήρξαν σπουδαστές που εξέφρασαν την επιθυμία τους για την αλλαγή τοποθεσίας της Ακαδημίας στον Ασπρόπυργο, καθώς δεν είναι εύκολη η πρόσβασή τους εκεί ή προτείνουν να υπάρχουν τουλάχιστον άνετες συγκοινωνίες για να εξυπηρετούνται, έστω και με αυτόν τον τρόπο. Επίσης, έγινε αναφορά και στο ζήτημα της **εσωτερικής φοίτησης**, καθώς οι σπουδαστές πρότειναν να υπάρχει δυνατότητα διαμονής τουλάχιστον για εκείνους, οι οποίοι έρχονται από επαρχία. Για να υπάρχει όμως και εσωτερική φοίτηση, θα πρέπει οι χώροι να είναι καθαροί και ανακαινισμένοι, ώστε η διαμονή να είναι προσιτή με ανεκτές συνθήκες. Τα προβλήματα της ΑΕΝ Μηχανικών Ασπροπύργου συνοπτικά έχουν ως εξής:

α) Παλιά κτήρια με φθορές, ακατάλληλα για φοίτηση.

β) Παλιά βιβλία προσαρμοσμένα σε παλαιότερα δεδομένα ναυτιλίας.

γ) Καθηγητές με γνωστικές ελλείψεις σύγχρονης ναυτιλίας.

δ) Διακοπή της σίτισης και υψηλές τιμές στα κυλικεία εντός της ΑΕΝ.

ε) Άθλια υποδομή μηχανουργείου και ύπαρξη μηχανημάτων εκτός λειτουργίας.

στ) Ελλιπής πρακτική εξάσκηση στα εργαστήρια.

ζ) Περιορισμένος αριθμός απουσιών.

η) Έλλειψη εσωτερικής φοίτησης.

θ) Εργαστηριακός εξοπλισμός με ελλείψεις στα ειδικά ναυτλιακά όργανα

Προτάσεις – Λήψη μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων της ΑΕΝ:

Μερικές προτεινόμενες λύσεις για τα εν λόγω προβλήματα κατά τη γνώμη των σπουδαστών θα ήταν:

α) Ανακαίνιση κτηριακών υποδομών και τακτική συντήρησή τους.

- β) Καινούργια βιβλία προσαρμοσμένα στα νέα ναυτιλιακά δεδομένα και άμεση διαθεσιμότητα/διανομή.
- γ) Συνεχής εκπαίδευση των καθηγητών και άμεση πρόσληψη νέων καθηγητών με σύγχρονες ναυτικές γνώσεις.
- δ) Παροχή ποιοτικής σίτισης.
- ε) Αναδόμηση μηχανουργείου με αρκετά μηχανήματα, που μπορούν να λειτουργήσουν σωστά.
- στ) Περισσότερη πρακτική δραστηριότητα και ναυτιλιακή πράξη για τους σπουδαστές.
- ζ) Μεγαλύτερα περιθώρια απουσιών ή κατάργηση αυτών.
- η) Δυνατότητα εσωτερικής φοίτησης
- θ) Εφοδιασμός Σχολής με τον κατάλληλο εξοπλισμό εργαστηρίου.

9.ΑΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ: Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις των σπουδαστών, προκύπτει μια διαβαθμισμένη κλίμακα για τους τομείς εκείνους που χρειάζονται αναβάθμιση. Προέχει το **ζήτημα των κτηριακών εγκαταστάσεων**, που είναι παλιές, με πολλές φθορές και χρειάζονται συντήρηση ώστε να είναι κατάλληλες για σπουδαστές. Οι τουαλέτες δεν είναι καθαρές, είναι λίγες και μεικτές. Δεν τηρούνται οι όροι υγιεινής. Τονίζεται ότι οι σπουδαστές της ΑΕΝ Πλοιάρχων και Μηχανικών, θεωρούν ως κυριότερο πρόβλημα τη συντήρηση της κτηριακής υποδομής, οπότε αναδεικνύουν αυτό ως το σημαντικότερο θέμα που πρέπει να διευθετηθεί άμεσα. Επίσης η διακοπή της σίτισης είναι ένα μεγάλο πρόβλημα για τους σπουδαστές, αφού εφόσον δεν υπάρχει η απαιτούμενη οικονομική δυνατότητα για σίτιση. Οι σπουδαστές επιθυμούν όχι απλά την επαναφορά της σίτισης, αλλά και την ποιοτική παροχή της, γιατί όταν υπήρχε σίτιση ήταν κακής ποιότητας, όπως αναφέρεται από κάποιους. Η παροχή ποιοτικής σίτισης έχει μεγάλη σημασία, καθώς θα είναι κάποια βοήθεια για τους σπουδαστές που, ιδιαίτερα αυτήν την εποχή, έχουν οικονομικά προβλήματα. Όσον αφορά στην εσωτερική φοίτηση, οι σπουδαστές επιθυμούν την κατ' επιλογήν εσωτερική φοίτηση, εφόσον οι ίδιοι δυσκολεύονται οικονομικά να πληρώνουν ενοίκια για να παρακολουθούν τα μαθήματα τους. Φυσικά, η εσωτερική φοίτηση πρέπει να πραγματοποιείται κάτω από κατάλληλες συνθήκες με τον εκσυγχρονισμό των κτηριακών εγκαταστάσεων και την αποκατάσταση φθορών. Με αυτόν τον τρόπο θα μειωθούν τα έξοδα των σπουδαστών, τουλάχιστον αυτών που είναι οικονομικά ασθενέστεροι. Αρκετοί σπουδαστές δεν είναι ευχαριστημένοι από την αποδοτικότητα των καθηγητών τους, επειδή δεν τους διδάσκουν τα νέα ναυτιλιακά δεδομένα, που πρέπει να γνωρίζουν. Οι σπουδαστές ζητούν να έχουν οι καθηγητές τους συχνή επιμόρφωση και ενημέρωση για τις νέες ναυτιλιακές ανάγκες που προκύπτουν κατά καιρούς. Υπάρχει όμως και μια μερίδα σπουδαστών που κρίνει αρνητικά τη συμπεριφορά των καθηγητών και τη στάση τους απέναντί τους. Συμπληρωματικά οι σπουδαστές ζητούν εκσυγχρονισμό όχι μόνο των βιβλίων και του εξοπλισμού, αλλά και **της νοοτροπίας γενικότερα**. Χρειάζεται εκσυγχρονισμός με κατάλληλο εργαστηριακό εξοπλισμό, με ηλεκτρονικά μέσα και μηχανουργεία και επίσης εκμάθηση χειρισμού των ναυτικών ηλεκτρονικών οργάνων, προκειμένου να γίνεται κατανοητό το μάθημα. Αξίζει να σημειωθεί και η επιθυμία των σπουδαστών για **αναγνώριση και αναβάθμιση πτυχίου**. Οι σπουδαστές νιώθουν παραγκωνισμένοι, γιατί ενώ θέλουν πολύ να προχωρήσουν σε πιο εξειδικευμένες γνώσεις της εμπορικής ναυτιλίας, δεν υπάρχουν δυστυχώς ευκαιρίες και δυνατότητες για ανώτερο επίπεδο σπουδών, που να οδηγεί σε μεταπτυχιακό τίτλο. Θεωρούν πως μολονότι έχουν τα ίδια δικαιώματα με άλλους σπουδαστές εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, που μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ανώτερο επίπεδο, οι ίδιοι δεν δύνανται να φτάσουν εκεί που επιθυμούν. Επίσης, καλό θα ήταν να εκδίδεται και

φοιτητικό πάσο στην ΑΕΝ, γιατί το δικαιούνται όλοι οι σπουδαστές. Συμπερασματικά, στην ΑΕΝ Πλοιάρχων Μακεδονίας παρατηρούνται:

- α) Φθορές στις κτηριακές υποδομές.
- β) Διακοπή σίτισης.
- γ) Παλιά βιβλία, με διδακτικό υλικό γραμμένο σύμφωνα με τα παλιά διδακτικά προγράμματα.
- δ) Γνωστική ανεπάρκεια καθηγητών για τη σύγχρονη ναυτιλιακή γνώση.
- ε) Διακοπή εσωτερικής φοίτησης.
- στ) Περιττά μαθήματα γενικής γνώσης.
- ζ) Δύσκολη πρόσβαση στον χώρο όπου βρίσκεται η Ακαδημία.
- η) Ελλιπής εργαστηριακός εξοπλισμός για πρακτική άσκηση.
- θ) Μικρό όριο απουσιών.
- ι) Δυσκολία εκπαιδευτικού ταξιδιού με πλοίο ειδικά για τις γυναίκες.
- ια) Εντάσεις για ειδική ενδυμασία μέσα στη Σχολή.

Προτάσεις – Λήψη μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων της ΑΕΝ:

Μερικές ενδεχόμενες λύσεις σύμφωνα με τις απόψεις των σπουδαστών θα ήταν:

- α) Ανοικοδόμηση κτηριακών εγκαταστάσεων και τακτική συντήρησή τους.
- β) Επαναφορά παροχής ποιοτικής σίτισης.
- γ) Ανανέωση βιβλίων, σύμφωνα με τα νέα αναλυτικά προγράμματα.
- δ) Σεμινάρια εκπαιδευτικών και αξιοκρατική στάση των καθηγητών έναντι των σπουδαστών.
- ε) Παροχή εσωτερικής φοίτησης με κατάλληλες συνθήκες διαμονής.
- στ) Μείωση διδακτικών ωρών σε περιττά μαθήματα γενικής παιδείας ή και κατάργησή τους.
- ζ) Αλλαγή τοποθεσίας της Σχολής, π.χ. μεταφορά της κοντά στο λιμάνι.
- η) Εφοδιασμός της Σχολής με κατάλληλο εργαστηριακό εξοπλισμό και ναυτικά όργανα για την πρακτική εξάσκηση των σπουδαστών.
- θ) Μείωση ορίου απουσιών ή και κατάργηση αυτών.
- ι) Διευκόλυνση σπουδαστών για εύρεση πλοίων για να ταξιδέψουν.
- ια) Θέσπιση κανονισμού για την ειδική ενδυμασία εντός και εκτός Σχολής.

ΑΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ: Το μεγαλύτερο ποσοστό παρατηρήσεων αφορούσε στις **κτηριακές εγκαταστάσεις**, οι οποίες χαρακτηρίστηκαν άθλιες και ακατάλληλες όχι μόνο για φοίτηση αλλά κυρίως για διαμονή. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι **τα μαθήματα διεξάγονται στον χώρο του εστιατορίου**. Για το θέμα της **σίτισης** δηλώνουν ότι δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να πληρώνουν καθημερινά τη σίτισή τους. Η σίτιση δυστυχώς έχει διακοπεί και αυτό είναι ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που απασχολεί τους σπουδαστές. Υπήρξαν όμως και κάποιοι σπουδαστές που δεν αναφέρθηκαν μόνο στη διακοπή παροχής σίτισης, αλλά και στην επιθυμία τους για καλό και ποιοτικό φαγητό. Γι' αυτούς δεν αρκεί μόνο η σίτιση, αλλά αν υπάρχει σίτιση, θα πρέπει να έχει τις κατάλληλες προδιαγραφές και ποιοτικά υλικά. Αναφέρεται ακόμη ότι το κυλικείο κατά περιόδους που λήγει η σύμβαση των υπεύθυνων παύει να λειτουργεί, οι με αποτέλεσμα οι σπουδαστές να προσπαθούν να εξυπηρετηθούν από μία καντίνα που πηγαίνει εκτάτως έξω από την σχολή. Από την άλλη όταν το κυλικείο ή η προσωρινή καντίνα είναι σε λειτουργία οι τιμές τους είναι αυξημένες με αποτέλεσμα πολλοί μαθητές να πρέπει να ξοδεύουν αρκετά χρήματα για το καθημερινό τους κολατσιό. Το φαινόμενο επιτείνεται λόγω της οικονομικής κρίσης. Μερικοί σπουδαστές προτείνουν την επαναφορά της σίτισης, έστω με την καταβολή μικρού ποσού. Οι περισσότεροι σπουδαστές ζητούν άμεση

επίλυση αυτού του ζητήματος. Στη συνέχεια αναφέρεται το ζήτημα της **εσωτερικής φοίτησης**. Οι σπουδαστές επιθυμούν να υπάρχει εσωτερική φοίτηση, ώστε να μην αναγκάζονται να πληρώνουν ενοίκια κατοικίας, προκειμένου να βρίσκονται κοντά στη Σχολή τους. Μερικοί σπουδαστές, που είναι οικονομικά ασθενέστεροι, αναγκάζονται να εργάζονται παράλληλα με τις σπουδές τους, για να μπορούν να πληρώνουν μόνοι τους το ενοίκιο και το φαγητό τους. Όμως, τα ενοίκια είναι υψηλά, και συνεπώς πολύ δύσκολα οι σπουδαστές ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους. Η εσωτερική διαμονή κρίνεται ως απαραίτητη, με καθαρούς χώρους, αρκετούς κοιτώνες και σίτιση.

Συνοπτικά, τα αναφερθέντα προβλήματα της συγκεκριμένης ΑΕΝ έχουν ως εξής:

- α) Μεγάλες φθορές της κτηριακής υποδομής.
- β) Διακοπή σίτισης.
- γ) Διακοπή εσωτερικής φοίτησης.
- δ) Παλιά βιβλία με έλλειψη σύνταξης και με ακατάλληλο γνωστικό υλικό.
- ε) Έλλειψη γνώσεων για τα σύγχρονα ναυτιλιακά δεδομένα από τους εκπαιδευτικούς.
- στ) Μεγαλύτερο περιθώριο απουσιών.

Προτάσεις – Λήψη μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση των προβλημάτων της ΑΕΝ: Πιθανές προτεινόμενες λύσεις των προβλημάτων της ΑΕΝ σύμφωνα με τις απόψεις των σπουδαστών:

- α) Ανακαίνιση κτηριακών εγκαταστάσεων και τακτική συντήρηση.
- β) Επαναφορά δωρεάν ποιοτικής σίτισης.
- γ) Επαναφορά εσωτερικής φοίτησης.
- δ) Έγκαιρη παροχή στην αρχή κάθε εξαμήνου νέων βιβλίων με σύγχρονες ναυτιλιακές γνώσεις και εύκολη διατύπωση του διδακτικού τους περιεχομένου.
- ε) Επιμορφωτικά σεμινάρια εκπαιδευτικών με κύριο θέμα τις σύγχρονες ναυτιλιακές ανάγκες.
- στ) Επανεξέταση του ορίου απουσιών σε περιπτώσεις σοβαρών καταστάσεων (πρόβλημα υγείας ή άλλοι σοβαροί λόγοι)

Υπάρχει όμως σοβαρό πρόβλημα με τις υποδομές και αυτό ανάγκασε τον υπουργό Ναυτιλίας να προκηρύξει λιγότερες θέσεις για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016, ενώ οι αιτήσεις ήταν χιλιάδες αφού το ενδιαφέρον των νέων για το ναυτικό επάγγελμα αυξάνει χρόνο με τον χρόνο. Με απόφαση της κυβέρνησης καθορίστηκε ο συνολικός αριθμός των Ελλήνων σπουδαστών και Ελληνίδων σπουδαστριών για τις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού, Πλοιάρχων και Μηχανικών, κατά το εκπαιδευτικό έτος 2015-2016, σε σύνολο 811, εκ των οποίων 528 πλοίαρχοι και μόλις 283 μηχανικοί, δηλαδή κατά πολύ μικρότερος από τις προηγούμενες χρονιές, ενώ οι υποψήφιοι με τα προσόντα των διακηρύξεων είναι πάνω από 5.000. Άρα οδηγούμαστε από το κακό στο χειρότερο», επισημαίνει ο κ. Μιχάλης Λάμπρος, γενικός διευθυντής της Majestic International Cruises Inc., ο οποίος παρακολουθεί από κοντά το θέμα και επισημαίνει: «Η προσέλκυση νέων ανθρώπων στο ναυτικό επάγγελμα προβάλλει σήμερα ως το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν παραδοσιακά ισχυρές ναυτιλιακές χώρες, με πρώτη και καλύτερη την Ελλάδα. Το ναυτικό επάγγελμα δεν παρέμεινε στάσιμο με το πέρασμα του χρόνου. Ακολούθησε και αυτό την κοινωνική και τεχνολογική εξέλιξη σε όλο το φάσμα της παγκόσμιας ναυτιλίας. Τα πλοία εκσυγχρονίστηκαν και οι όροι εργασίας και διαβίωσης στο πλοίο βελτιώθηκαν σημαντικά».

Ανάμεσα σε άλλα, η ΠΙΕΜΕΝ στηρίζει τους σπουδαστές με πολύμορφες πρωτοβουλίες. Οργανώνει τεχνικά σεμινάρια για την ενίσχυση των σπουδαστών, όπως αυτό που έγινε το Δεκέμβρη για τα δίκτυα μηχανοστασίου μηχανών εσωτερικής

καύσης. Επιπλέον, στα γραφεία της λειτουργεί προσομοιωτής μηχανοστασίου, η χρήση του οποίου είναι δωρεάν για τα μέλη της και παρέχει στους σπουδαστές τη δυνατότητα εξάσκησης πάνω στο αντικείμενο τους. Ακόμα, σε συνεργασία με τις Λαϊκές Επιτροπές της περιοχής του Πειραιά οργανώνει ενισχυτικά μαθήματα, για παράδειγμα μαθηματικών και φυσικής, για σπουδαστές της ΑΕΝ. Τέλος, η ΠΙΕΜΕΝ έχει επανειλημμένα θέσει ερωτήματα για τη διαχείριση των κονδυλίων του Κεφαλαίου Ναυτικής Εκπαίδευσης, που χρηματοδοτεί τις ΑΕΝ, καθώς σε αυτό δεν έχει γίνει ισολογισμός από το 2003. Αντίστοιχα, έχει εκφράσει τον προβληματισμό της για τον τρόπο που διατίθενται τα κονδύλια από την ΕΕ για τη Ναυτική Εκπαίδευση, τα οποία για την περίοδο 2007- 2013 υπολογίζονται σε 41 εκατομμύρια ευρώ.

2.4 Αναβάθμιση της Ναυτικής Εκπαίδευσης:

Το κλειδί της επικερδούς ναυτιλίας είναι η ποιότητα της κατάρτισης που παρέχεται στους ναυτικούς. Ακόμη και σε εποχές οικονομικών αναταραχών, η ναυτική εκπαίδευση δεν πρέπει να θεωρείται κόστος, αλλά επένδυση. Η ναυτική εκπαίδευση είναι η οδός προς τη μεγαλύτερη ασφάλεια και προστασία της ναυσιπλοΐας. Δυστυχώς όμως ακόμα και σήμερα παρατηρούνται πολλά προβλήματα και καθυστερήσεις στην παρεχόμενη από τις ΑΕΝ ναυτική εκπαίδευση. Σύμφωνα με έρευνα που εκπονήθηκε σχετικά με την κατάσταση στις ΑΕΝ από το Τμήμα

Στατιστικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών το 2012 διαπιστώθηκε ότι οι υποψήφιοι πλοίαρχοι και μηχανικοί εγκαταλείπουν τις σπουδές τους λόγω έλλειψης επαρκούς διδακτικού υποστηρικτικού υλικού, του επιπέδου των υποδομών, αλλά και της μη ταύτισής τους με το αντικείμενο - δεν τους ταιριάζει δηλαδή το επάγγελμα. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν την ανάγκη να λειτουργούν σωστά και επαρκώς εξοπλισμένες οι δημόσιες σχολές Εμπορικού Ναυτικού, με κατάλληλες υποδομές και με καταρτισμένους και ικανοποιητικά αμειβόμενους καθηγητές.

Μερικές από τις προτάσεις που έχουν γίνει κατά καιρούς για την βελτίωση της ποιότητας της ναυτικής εκπαίδευσης είναι οι ακόλουθες:

- ✓ Βελτίωση κτιριακών και τεχνολογικών υποδομών στις ΑΕΝ. Προς αυτή την κατεύθυνση η συνδρομή της Ένωσης των Ελλήνων Εφοπλιστών θα είναι καταλυτική.
- ✓ Πρέπει να δοθεί έμφαση στα μαθήματα χρήσης νέων τεχνολογιών καθώς και όλες οι σχολές πρέπει να εφοδιαστούν με προσομοιωτές ώστε οι σπουδαστές σιγά-σιγά να μπαίνουν στο κλίμα και να είναι έτοιμοι να αντιμετωπίσουν τις απρόβλεπτες καταστάσεις επί του πλοίου.
- ✓ Ο χρόνος στις ΑΕΝ δεν θα πρέπει να δαπανάται σε απαρχαιωμένα εγχειρίδια και πρακτικές, αλλά να εστιάζει στην αποτελεσματική εργασία σε ομάδες και στο loss prevention.
- ✓ Η ποιοτική αναβάθμιση του Κ.Ε.Σ.Ε.Ν με στόχο να αναδειχθεί ως ο κυριότερος φορέας πιστοποίησης ναυτικών ικανοτήτων.
- ✓ Συνεχής εκπαίδευση και αξιολόγηση του διδακτικού προσωπικού των σχολών.
- ✓ Η εισαγωγή στις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού να γίνεται με ξεχωριστές εξετάσεις και ειδικά τεστ έτσι ώστε να μειωθούν οι διαρροές και να εισάγονται όσοι νέοι είναι σίγουροι ότι θέλουν να ακολουθήσουν το ναυτικό επάγγελμα.

- ✓ Αναβάθμιση του συστήματος εναλλακτικής εκπαίδευσης με στόχο την έγκαιρη απορρόφηση των φοιτητών από τις διαχειρίστριες εταιρίες.
- ✓ Βελτίωση της δυνατότητας επικοινωνίας μεταξύ της αγοράς εργασίας της θάλασσας και της αγοράς εργασίας της στεριάς.
- ✓ Ενεργότερη συμμετοχή των θεσμικών οργάνων της ναυτιλίας στο χώρο της ναυτικής εκπαίδευσης(σήμερα συμμετέχουν μόνο στο κόστος της ετήσιας καμπάνιας για την προσέλκυση νέων στο ναυτικό επάγγελμα).
- ✓ Παροχή κινήτρων για παραμονή στο ναυτικό επάγγελμα μετά τη συμπλήρωση του ελάχιστου χρόνου για συνταξιοδότηση.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ναυτική εκπαίδευση αποτελεί κρίσιμο παράγοντα ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της ναυτιλίας της Ελλάδας. Μόνο μέσω διαθρωτικών αλλαγών στην παρεχόμενη ναυτική εκπαίδευση μπορεί η Ελλάδα να διατηρήσει την μακροχρόνια φήμη και παράδοση της ως μια από τις κορυφαίες ναυτλιακές δυνάμεις. Διαφορετικά μια παράδοση χιλιάδων χρόνων και αγώνων θα χαθεί.

➤ 2.5 Οι Προτοβουλίες της ΕΕΕ:

Μέσα στις συνθήκες αυτές, η ΕΕΕ, σε μια προσπάθεια προσέλκυσης ικανών ανθρώπων στο ναυτικό επάγγελμα, δεν αρκείται απλώς στην προβολή της ναυτικής σταδιοδρομίας στα Λύκεια της χώρας και ιδιαίτερα στις πόλεις και στα νησιά που παραδοσιακά τροφοδοτούν τον κλάδο με ικανά στελέχη, ούτε και στις παρεμβάσεις στελεχών της στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο. Παράλληλα με όλες αυτές τις ενέργειες, με πρωτοβουλίες με εξ ολοκλήρου κάλυψη των δαπανών από κονδύλια της Ένωσης, βρίσκονται σε εξέλιξη σημαντικά έργα αναστύλωσης κτιρίων των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού, ξεκινώντας από την ΑΕΝ Μακεδονίας, η οποία εξελίσσεται σε διεθνές κέντρο εκπαίδευσης ναυτικών. Εκτός από την αναβάθμιση των υποδομών της συγκεκριμένης ΑΕΝ, η ΕΕΕ έχει χρηματοδοτήσει αντίστοιχα έργα στις ΑΕΝ Σύρου, Χίου, Ύδρας, καθώς επίσης και στο Κέντρο Επιμόρφωσης Στελεχών Εμπορικού Ναυτικού (ΚΕΣΕΝ) Αττικής.

➤ Η ΑΕΝ Μακεδονίας και πάλι στο δρόμο της ανάπτυξης:

Η ΑΕΝ Μακεδονίας, η δεύτερη σε μέγεθος ακαδημία της χώρας, βρισκόταν μέχρι πριν από λίγο καιρό στα πρόθυρα της πλήρους κατάρρευσης. Αιτία γι' αυτό ήταν ο, ύστερα από μακροσκοπικό έλεγχο, χαρακτηρισμός των κτιρίων ως επικίνδυνων, μια, κατά τις συνήθειες του ελληνικού Δημοσίου, χρονοβόρα διαδικασία ανάθεσης μελέτης ελέγχου στατικής επάρκειας των κτιρίων, μια δύσκολη στην εφαρμογή της μελέτη αποκατάστασης και μια ξαφνική απόφαση για εντολή εγκατάλειψης των κτιριακών εγκαταστάσεων της Ακαδημίας. Όλα τα παραπάνω, σε συνδυασμό με την

κατάσταση της ελληνικής οικονομίας, είχαν οδηγήσει τη διοίκηση και το προσωπικό της Ακαδημίας σε απόγνωση. Οι εκκολαπτόμενοι πλοίαρχοι και μηχανικοί πλοίων της χώρας μας στριμώχνονταν σε ανήλιαγες αίθουσες, έκαναν μαθήματα σε υγρές και κρύες αποθήκες, σε χώρους που μύριζαν μούχλα και στερούνταν των βασικών ανέσεων για σωστή διδασκαλία. Οι προσπάθειες διοίκησης, διευθύνσεων και προσωπικού να λειτουργήσει η Ακαδημία διατηρώντας το υψηλό επίπεδο στην παροχή εκπαίδευσης ήταν επιτυχείς, αλλά ήταν αδύνατο να διατηρηθούν επ' αόριστον. Ένα ΑΕΝΜΑΚΕΧΙΤ από την ελληνική ναυτική εκπαίδευση έδειχνε να είναι αναπόφευκτο! Τι θα σήμαινε όμως αυτό; Μείωση κατά τουλάχιστον 500 του αριθμού εισαγομένων στις ΑΕΝ. Στέρηση όλης της Βόρειας Ελλάδας από ένα υψηλών προδιαγραφών και μεγάλων δυνατοτήτων κέντρο ναυτικής εκπαίδευσης. Η Βόρεια Ελλάδα διαθέτει πλέον πολλούς νέους που ενδιαφέρονται για το επάγγελμα του αξιωματικού Ε.Ν. Έτσι, με πρωτοβουλία της Ένωσης Ελλήνων Εφοπλιστών, καλύφθηκαν όλα τα έξοδα ανακαίνισης των κτιριακών εγκαταστάσεων της ΑΕΝ Μακεδονίας. Η βούληση της πολιτικής ηγεσίας του υπουργείου Ναυτιλίας το έκανε πραγματικότητα. Έτσι, στις 31 Μαΐου 2016 πραγματοποιήθηκαν τα εγκαίνια των ανακαινισμένων κτιρίων της Ακαδημίας, όπου ανακοινώθηκε και η δημιουργία ΚΕΣΕΝ Μακεδονίας. Η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου κέντρου ναυτικής εκπαίδευσης στη Βόρεια Ελλάδα μπαίνει σε τροχιά πραγματοποίησης. Η ανακαίνιση αυτή έθεσε και πάλι στη διάθεση της εκπαίδευσης 30 αίθουσες διδασκαλίας, μεταξύ των οποίων και την πρότυπη αίθουσα Arcadia, που εξοπλίστηκε με νέα δωρεά της εταιρείας, την αίθουσα Radar, την αίθουσα ΝΗΟ, τον προσομοιωτή μηχανοστασίου με την αίθουσα διδασκαλίας των ΜΕΚ, εργαστήρια, το μηχανουργείο, τον αυτόματο τόρνο CNC με το εργαστήριο CAD-CAM, καθώς και το εργαστήριο ΜΕΚ που εξοπλίστηκε με πρόσφατη δωρεά της ΜΑΝ. Πολύ θετικό βήμα κρίνεται και η εκφρασμένη θέληση της ΕΕΕ να ανακαινίσει και το κτίριο του οικοτροφείου, η λειτουργία του οποίου θα βοηθήσει οικονομικά πολλούς σπουδαστές αλλά και θα τους κρατήσει στη ΑΕΝ Μακεδονίας. Τελευταία, έχει παρατηρηθεί μεγάλη τάση φυγής κυρίως από νησιώτες σπουδαστές, για τους οποίους το κέντρο προσφέρεται περισσότερο όσον αφορά τη μετακίνησή τους προς και από τα νησιά τους με δεδομένο το κόστος κατοικίας. Τώρα μένει να τοποθετηθεί ο μοχλός στη θέση full ahead. Η αλήθεια είναι ότι η πρόσφατη προκήρυξη 13 θέσεων μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού ναυτικής προέλευσης (για όλες τις ΑΕΝ) βελτιώνει κατά κάποιο τρόπο την κατάσταση όσον αφορά στο σκέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού. Απαιτούνται όμως πολύ περισσότεροι. Σήμερα στην ΑΕΝ Μακεδονίας το έκτακτο εκπαιδευτικό προσωπικό καλύπτει πλέον του 80% των ωρών διδασκαλίας, προσλαμβάνεται δε με τη λογική της κάλυψης έκτακτων αναγκών! Απαιτείται επάρκεια στην κάλυψη των διοικητικών αναγκών της Ακαδημίας, που αυτήν τη στιγμή απασχολούν υπέρμετρα τις διευθύνσεις και το εκπαιδευτικό προσωπικό των σχολών εις βάρος του εκπαιδευτικού έργου. Απαιτούνται επίσης σύγχρονος εξοπλισμός και εξασφάλιση της λειτουργίας του (ικανό ως προς αυτό προσωπικό) αλλά και της συντήρησής του περιλαμβανομένου του συνεχούς εκσυγχρονισμού του. Απαιτούνται, δηλαδή, κονδύλια που θα επενδυθούν στη δημόσια ναυτική εκπαίδευση και κατά επέκταση στον Έλληνα ναυτικό. Οι απόφοιτοι της Ακαδημίας στη Νέα Μηχανιώνα απορροφούνται από την αγορά εργασίας σε ποσοστά άνω του 90%. Έτσι, η επανεκκίνηση της σχολής δίνει λύσεις στους νέους Έλληνες, οι οποίοι αναζητούν διέξοδο στην ανεργία που καλπάζει όλα τα τελευταία χρόνια. Η ΑΕΝ Μακεδονίας μετεξελίσσεται, πλέον, σε σύγχρονο διεθνές κέντρο εκπαίδευσης ναυτικών, καμάρι της πατρίδας για τις νέες γενιές Ελλήνων μηχανικών και πλοίαρχων. Σε μια περίοδο

που η Ελλάδα αναζητά το νέο της ρόλο, διεθνώς, επενδύει εκεί όπου πάντα μεγαλουργούσε. Στη θάλασσα και τους ανθρώπους της.

3.Γυναίκα και Ναυτική Εκπαίδευση:

Παίρνοντας σαν δεδομένα, λοιπόν, τα σύνολα των εισακτέων ανά ακαδημαϊκή χρονιά μπορούμε να συγκρίνουμε ποσοστιαία τη θέληση των γυναικών για τη συμμετοχή τους στη ναυτική εκπαίδευση. Το ποσοστό των γυναικών που εισάγονται κάθε χρόνο στις σχολές Εμπορικού Ναυτικού είναι μεγάλο, αλλά η πραγματική παρουσία των γυναικών επί των πλοίων, ακόμα και ως δόκιμοι, είναι αμελητέα. 34 χρόνια μετά την αποφοίτηση της πρώτης γυναίκας Πλοιάρχου, για πολλούς ναυτικούς οι λέξεις <<ΓΥΝΑΙΚΑ>> και <<ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ>>, παραμένουν αμοιβαίως αποκλειόμενες. Παρά το γεγονός πως η χώρα μας κατέχει σημαντικό ποσοστό στην μεταφορική ικανότητα του παγκόσμιου στόλου, ελέγχοντας περίπου το 14% της παγκόσμιας χωρητικότητας, σύμφωνα με τις πηγές του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, οι αντιλήψεις πολλών δεν συμβαδίζουν με τον εκσυγχρονισμό των διεθνών οργανισμών για παροχή ίσων ευκαιριών σε άντρες και γυναίκες ναυτικούς. Σύμφωνα με υπολογισμούς του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού(IMO) έχει υπολογιστεί ότι το ποσοστό των γυναικών ναυτικών στο σύνολο κυμαίνεται από 1%-2%, με σημαντικές διαφοροποιήσεις ανά χώρα και τις περισσότερες από τις γυναίκες ναυτικούς να απασχολούνται ως ξενοδοχειακό προσωπικό σε επιβατηγά πλοία και κρουαζιερόπλοια. Στα ελληνικά και ελληνόκτητα πλοία που είναι συμβεβλημένα με το NAT, με βάση τα στοιχεία της απογραφής του ναυτεργατικού δυναμικού του 2012, από τους συνολικά 22.400 ναυτικούς, μόλις 859 ήταν γυναίκες. Αν ο υπολογισμός γίνει με βάση την εθνικότητα, προκύπτει ότι από τους συνολικά 12.209 Έλληνες ναυτικούς, μόνο οι 375 ήταν γυναίκες. Όπως στον παγκόσμιο στόλο, έτσι και στον ελληνόκτητο, οι περισσότερες γυναίκες ναυτικοί ασχολούνται σε θέσεις επίκουρων, τραπεζοκόμων, γενικών υπηρεσιών και σε μη ναυτικές ειδικότητες. Συγκεκριμένα, το 2012 καταγράφηκαν 167 γυναίκες σε θέσεις δόκιμων πλοιάρχων (85 Ελληνίδες), 30 σε θέσεις δόκιμων μηχανικών(15 Ελληνίδες) και 11 σε θέσεις δόκιμων οικονομικών αξιωματικών (5 Ελληνίδες).

Ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση του ανοίγματος του ναυτικού επαγγέλματος στο γυναικείο φύλο είναι η δράση του Woman International Shipping and Trading Association (WISTA), ενός μη κερδοσκοπικού οργανισμού, ο οποίος ιδρύθηκε στο Λονδίνο το 1974 και έχει ως βασικό στόχο του τη δικτύωση των γυναικών στο χώρο της ναυτιλίας, την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και την παροχή ευκαιριών εκπαίδευσης, μέσω των συνεργασιών με εκπαιδευτικούς φορείς.

Επίσης, ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός (IMO) ανέπτυξε τη δική του στρατηγική για την αφομοίωση των γυναικών στο ναυτιλιακό τομέα το 1988. Επιπρόσθετα, ξεκίνησε την εφαρμογή του Προγράμματος Γυναικείας Ανάπτυξης το 1989, που

επικεντρώθηκε στην ίση πρόσβαση στη ναυτιλιακή εκπαίδευση μέσω προγραμμάτων επικεντρωμένων στο φύλο(ΙΜΟ 1988, 1992). Άμεσο αποτέλεσμα του προγράμματος ήταν η σημαντική αύξηση του ποσοστού των γυναικών μαθητριών στην υψηλόβαθμη ναυτιλιακή εκπαίδευση. Από την άλλη πλευρά όμως, το ποσοστό των γυναικών που ταξιδεύουν στον παγκόσμιο στόλο παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα.

Ωστόσο παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει οι γυναίκες έρχονται ακόμα και σήμερα αντιμέτωπες με τη δυσκολία να γίνουν αποδεκτές στον ποντοπόρο τομέα της ναυτιλίας και παραμένουν μια μειοψηφία του στόλου τόσο στη γέφυρα όσο και στα μηχανοστάσια των πλοίων. Υπάρχουν εργασίες πάνω στο πλοίο που θεωρούνται καθαρά «ανδρικές» και στις οποίες οι γυναίκες δεν έχουν πρόσβαση.

Πολλές ναυτιλιακές εταιρείες υποστηρίζουν πως δεν βρίσκουν ικανούς Έλληνες Αξιωματικούς για τα καράβια τους. Ίσως, όμως, να μην θέλουν πράγματι να βρουν. Διαφορετικά θα εγκατέλειπαν την φυλακή των προκαταλήψεών τους, που είναι αντίθετες στην παρουσία των γυναικών ναυτικών, και θα συμμορφώνονταν με τις οδηγίες των διεθνών οργανισμών, οι οποίοι δεν εντάσσονται σίγουρα στον φεμινισμό, αλλά πορεύονται με βάση το συμφέρον της ναυτιλίας.

Πολλές είναι εκείνες οι κοπέλες που έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία το θεωρητικό εξάμηνο φοίτησης τους σε κάποια σχολή, έχοντας άριστη επίδοση στα μαθήματα τους, και επιθυμούν να εφαρμόσουν έμπρακτα αυτές τις γνώσεις που απέκομισαν, πάνω στο πλοίο μιας ναυτιλιακής εταιρείας, που θα τις εμπιστευτεί στα καράβια της και θα τις δώσει την ευκαιρία να αναδείξουν τα προσόντα, τις γνώσεις και τις ικανότητες τους. Όμως, δυστυχώς, είναι πολύ λίγες αυτές οι εταιρείες, που όχι μόνο θα προσλάβουν κάποια δόκιμο γυναίκα, αλλά θα δεχτούν να της δώσουν και μια αίτηση εργασίας, πολλές φορές αντιδρώντας κατά τα γνωστά, λέγοντας: << Λυπάμαι κορίτσια. Δεν δεχόμαστε αιτήσεις από κοπέλες>>. Ή ακόμα και δημιουργώντας ψεύτικες ελπίδες, λέγοντας: <<Αφήστε την αίτηση και αν προκύψει κάτι θα σας ειδοποιήσουμε>>, ενώ στην πραγματικότητα, είναι βέβαιο πως δεν υπάρχει καμία τέτοια πιθανότητα.

Το επάγγελμα του ναυτικού είναι σκληρό για όλους, πόσο μάλλον για τις γυναίκες, όπου δημιουργείται η αίσθηση μιας διαρκούς καχυποψίας, ότι η γυναίκα δεν θα καταφέρει να αντεπεξέλθει στις προκλήσεις της δουλειάς. Η αμφισβήτηση, όμως, αυτή των γυναικών, για το ναυτικό επάγγελμα, έχει να κάνει τόσο με την σωματική τους διάπλαση, όσο και με την επίδραση που θα έχει η πιθανή σεξουαλική έλξη στους άντρες. Υπάρχει ευρύτερα η αντίληψη από τις ναυτιλιακές εταιρείες πως η παρουσία μιας γυναίκας μέσα σε ένα ανδροκρατούμενο, έως τώρα, περιβάλλον όπως είναι αυτό του πλοίου, πιθανόν να προκαλέσει 'διατάραξη' και διαφοροποίηση στις κοινωνικές συμπεριφορές και στις καθημερινές συνήθειες του υπόλοιπου πληρώματος. Άλλοι υποστηρίζουν ότι το ναυτικό επάγγελμα χρειάζεται μυς. Και γι' αυτό δεν θέτω καμία αμφισβήτηση. Αυτό που πραγματικά χρειάζεται, όμως, είναι θάρρος, αποφασιστικότητα και δύναμη ψυχής.

Επίσης, δεν αμφισβητείται το γεγονός, πως στο παρελθόν έχουν δημιουργηθεί διάφορα δυσάρεστα περιστατικά επί των πλοίων, με πρωταγωνίστριες, όπως έχει αναφερθεί, γυναίκες δόκιμους. Έχουμε σκεφθεί όμως πως οι άντρες αξιωματικοί δεν έχουν την κατάλληλη παιδεία, ώστε να ξέρουν πώς να συμβιώνουν και να συνεργάζονται με τις γυναίκες συναδέλφους τους? Γιατί, σίγουρα το έγκλημα αυτό δεν έχει μόνον έναν δράστη. Και αν μια γυναίκα κάνει λάθος, γιατί να αντιμετωπίζονται όλες το ίδιο? Το 'ασθενές' φύλο, έχει παρουσιάσει μέχρι και σήμερα αξιοσημείωτες επιδόσεις στο ανδροκρατούμενο ναυτικό επάγγελμα. Διότι η επιτυχία δεν είναι θέμα φύλου, αλλά προσωπικής ικανότητας. Είναι καιρός να απεγκλωβιστούμε από τα ταμπού και τις προκαταλήψεις, και να αντιμετωπίσουμε

κάθε γυναίκα ναυτικό όπως και τον άντρα συνάδελφο της, ανάλογα με την προσωπική τους αξία. Πρέπει να έχουμε κατά νου, πως οι γυναίκες βρίσκονται πια στις γέφυρες, αλλά και στα μηχανοστάσια των πλοίων με το σπαθί τους, επιδεικνύοντας πειθαρχία, αξιοπρέπεια και παιδεία. Και να διδάσκεται στους άντρες αξιωματικούς να τις σέβονται τις γυναίκες στα πλοία, επιδεικνύοντας και σεβασμό στην απόφαση της εταιρείας που τις εμπιστεύτηκε, ως εν δυνάμει ή ως αξιωματικούς, πλέον στο στόλο της. Δεν ταιριάζει σε Έλληνες αυτός ο μισογυνισμός, αυτή η υποτίμηση και οι διακρίσεις εις βάρος των γυναικών. Δεν λέμε ότι όλες οι γυναίκες είναι ικανές, γιατί άλλωστε δεν θέλουμε οι ίδιες να πουλήσουμε παραμύθι. **Όμως κάνουν για καπετάνιοι και όλοι οι άντρες ?**

Εκατοντάδες είναι τα κορίτσια που πλημμυρίζουν τις Σχολές Εμπορικού Ναυτικού. Και παρά το γεγονός ότι διανύουμε τον 21^ο αιώνα, οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν αλλά και ο ρατσισμός που δέχονται, τόσο μέσα στις σχολές όσο και μέσα στα πλοία είναι ασυμβίβαστα με την εποχή μας. Και ας μην παραλείψουμε και την διαταραχή που επέρχεται στην προσωπική τους ζωή. Γιατί μια γυναίκα που αποφασίζει να χαράξει την δικιά της πορεία στη θάλασσα, έχει να αντιμετωπίσει πολλές φουρτούνες. Με μεγαλύτερες, εκείνη της οικογένειας και της μητρότητας, που σε πολλές περιπτώσεις, ο έρωτας και η μαγεία της θάλασσας την αποκλείουν από αυτές. Κατά την προσωπική μου άποψη, είναι κρίμα να βλέπουμε αριστούχες σπουδάστριες να κινδυνεύουν να μην πάρουν πτυχίο, διότι δεν κατάφεραν να ναυτολογηθούν, ώστε να μπορέσουν να ολοκληρώσουν την 12μηνη υποχρεωτική πρακτική τους άσκηση.

Πρέπει οι αρμόδιοι να θέσουν νέα μέτρα που θα διευκολύνουν την ναυτολόγηση και την μεγαλύτερη απορρόφηση των γυναικών δοκίμων σε πλοία για τα εκπαιδευτικά τους ταξίδια, ώστε να μην σπαταλούνται άδικα τα λεφτά και οι κόποι εκείνων των γονέων, που επιθυμούν να σπουδάσουν τα παιδιά τους και να τα καμαρώσουν ως καταξιωμένους αξιωματικούς της ναυτιλιακής παράδοσης της πατρίδας τους. Ας δώσουν, λοιπόν την ευκαιρία στις Ελληνίδες, να εισχωρήσουν και να καταξιωθούν με τις γνώσεις, την ικανότητα, το πείσμα και την αξιοπρέπειά τους, στο ιδίομορφο αυτό επάγγελμα του ναυτικού. Εξάλλου, ως γυναίκες πρέπει να περάσουμε από 40 κύματα, από απίστευτα 'καψόνια' και δοκιμασίες, τόσο σωματικής δύναμης, όσο και ψυχικής, ώστε τελικά να πείσουμε κάποιους πως μια γυναίκα μπορεί να μην έχει την δύναμη να μασάει τα σίδερα, αλλά με το πείσμα και την θέλησή της, μπορεί να τα λυγίζει. Πρέπει καθημερινά να πείθουμε τους άλλους για τις γνώσεις μας, την ικανότητά μας, μα πάνω απ' όλα για την αξιοπρέπειά μας. Διότι η συμβίωση μιας γυναίκας και η συνύπαρξη της πάνω σε ένα πλοίο με 20 ή και 30 άντρες, ειλικρινά δεν είναι εύκολη υπόθεση. Η μοναξιά της θάλασσας, η νοσταλγία για την πατρίδα και η αποξένωση, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι πολλές φορές όλα τα βλέμματα είναι καρφωμένα πάνω σου, σε κάνουν να υποκύψεις στην ανθρώπινη αδυναμία και για μια στιγμή να λυγίσεις. Όμως, εάν πραγματικά ξέρεις τι είναι αυτό που θέλεις να επιτύχεις και αγαπάς αυτό το επάγγελμα, θα προσαρμοστείς σε αυτές τις συνθήκες και θα συνεχίσεις να δουλεύεις με τους ναύτες σαν ναύτης, και με τους αξιωματικούς σαν αξιωματικός, ενώ παράλληλα θα πρέπει να κρατάς ισορροπίες, κερδίζοντας τον σεβασμό και πείθοντας, έτσι μερικούς ότι μία γυναίκα μπορεί να σηκώσει το βάρος της ευθύνης του Πλοιάρχου.

Έτσι, όποια καταφέρνει και νικάει τις επαγγελματικές αυτές φουρτούνες, αποτελεί πηγή ελπίδας για κάθε άλλη που ονειρεύεται να ακολουθήσει την πορεία της. Και ελπίζουμε να σταματήσουν πια οι διακρίσεις εις βάρος των γυναικών, σε όλα τα επίπεδα. Ίσα-ίσα, που θα έπρεπε να καμαρώνουμε για τις συμπατριώτισσες μας, που έφτασαν στον βαθμό του Ανθυποπλοιάρχου, του Υποπλοιάρχου, ή και του Πλοιάρχου. Γιατί η Ναυτιλία πρέπει να αναζητά άτομα με ικανότητες, και όχι με

σωματικές ιδιαιτερότητες. Η θέση του αξιωματικού του Εμπορικού Ναυτικού σήμερα, χρειάζεται μυαλό, όχι μπράτσα.

Σήμερα, αρκετές από τις μεγαλύτερες ναυτιλιακές εταιρείες στην Ελλάδα απασχολούν γυναίκες αξιωματικούς στα πλοία τους. Γι' αυτό όποιος αντικρίζει με καχυποψία και με ειρωνεία τα νέα κορίτσια που επιλέγουν να σπουδάσουν στις Σχολές Εμπορικού Ναυτικού, καλά θα κάνει να αλλάξει την γνώμη του, αν δεν θέλει να τον θεωρούν τουλάχιστον απληροφόρητο. Άλλωστε, αποδείξαμε πως και οι γυναίκες μπορούν, όχι μόνο να εργαστούν στα καράβια, αλλά και να τα κυβερνούν.!

4. Ιδιωτικές Σχολές στην Ελλάδα και το Εξωτερικό:

Ήδη από πέρσι προβλέπεται η δυνατότητα λειτουργίας ιδιωτικών σχολών, των λεγόμενων ΝΕΚΕ.(Ιδιωτικές Σχολές Ναυτικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης) .Οι Έλληνες εφοπλιστές ήδη έχουν σχολές σε μια σειρά χώρες, όπως στις Φιλιππίνες, την Ινδονησία κλπ., όπου βγάζουν εργατικό δυναμικό με τους όρους που αυτοί θέλουν, όπου κάτι αντίστοιχο επιδιώκουν και για την Ελλάδα. Το υπουργείο στόχευε στο να ιδρυθούν και να λειτουργήσουν ιδιωτικές σχολές Ναυτικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης (ΝΕΚΕ) το ακαδημαϊκό έτος 2014-15, ωστόσο πλέον δρομολογούνται οι απαραίτητες διαδικασίες για να είναι έτοιμες την επόμενη χρονιά Στόχος είναι να μην υπάρχουν σχολές δύο ταχυτήτων και στελέχη του υπουργείου επισημαίνουν ότι θα διαθέτουν όλες οι ομοειδείς σχολές, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, τα ίδια εργαλεία εκπαίδευσης και κατ' επέκταση το ίδιο επίπεδο παρεχόμενης εκπαίδευσης βάσει των σύγχρονων διεθνών προτύπων. Σύμφωνα με το ν.3450 του 2006, στις ΝΕΚΕ κατάρτισης (οι αντίστοιχες των

Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού) θα μπορούν να εγγραφούν, για φοίτηση, κάτοχοι απολυτηρίου Ενιαίου Λυκείου ή άλλου ισότιμου τίτλου ή κάτοχοι πτυχίου του ενιαίου τριετούς κύκλου σπουδών Ναυτικού και Ναυτιλιακού τομέα ή Β΄ κύκλου σπουδών ΤΕΕ οι οποίοι αποδεικνύουν προηγουμένως την υγειονομική τους καταλληλότητα, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες αντίστοιχες διατάξεις για τους σπουδαστές των ΑΕΝ τηρουμένων και των λοιπών προϋποθέσεων εγγραφής σε αυτές. Στις ΝΕΚΕ κατάρτισης, οι οποίες δεν εντάσσονται στο εκπαιδευτικό σύστημα και δεν ανήκουν σε καμία εκπαιδευτική βαθμίδα, η φοίτηση είναι τετραετής και αποτελείται από έξι εξάμηνα θεωρητικής διδασκαλίας και δύο εξάμηνα κατευθυνόμενης εκπαίδευσης επί πλοίου. Η φοίτηση στις ΝΕΚΕ κατάρτισης καταλήγει σε χορήγηση τίτλου αποφοίτησης που δίνει τη δυνατότητα περαιτέρω απόκτησης διπλώματος Πλοιάρχου ή Μηχανικού Ε.Ν. αντίστοιχα, εφόσον πληρούνται και οι λοιπές προϋποθέσεις της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας. δυνατή εκπαίδευση, δημόσια και ιδιωτική. Παράγοντες της Ναυτιλίας θέτουν ωστόσο το ερώτημα κατά πόσον θα προτιμηθούν οι απόφοιτοι των δημοσίων σχολών από αυτές που θα λειτουργήσουν ουσιαστικά εφοπλιστές, καθώς θα απορροφούν, αν όχι όλους, τουλάχιστον τους καλύτερους. Οι υπάρχουσες Δημόσιες Σχολές Ναυτικής Εκπαίδευσης, όπως λειτουργούν σήμερα, δεν επαρκούν για να επανδρώνουν ούτε τα ελληνικά και τα ελληνόκτητα πλοία, ούτε γα να καλύψουν τη ζήτηση που δημιουργείται από την παγκόσμια ναυτιλία, επομένως κρίνεται απαραίτητη η ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών σχολών ναυτικής εκπαίδευσης, κάτι για το οποίο έχουν δείξει ζωνρό ενδιαφέρον αρκετοί από τους γνωστούς εφοπλιστές που ανήκουν στην ΕΕΕ, και μάλιστα δύνανται να τις λειτουργήσουν μόνοι τους.

➤ Εφοπλιστικό ενδιαφέρον:

Η επαναλειτουργία ιδιωτικών σχολών Ναυτικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης αποτελεί νέο τομέα επενδύσεων με στόχο την ενίσχυση της ελληνικής ναυτιλίας και των Ελλήνων ναυτικών.

Η ίδρυση των ιδιωτικών ναυτικών σχολών ισχύει νομοθετικά βάσει υπουργικών αποφάσεων. Έτσι όπως εξελίσσονται οι καταστάσεις, οι περισσότεροι φορείς της ναυτιλίας υποστηρίζουν την ιδιωτική εκπαίδευση για έναν και μόνο λόγο: πρέπει να υπάρχει εναλλακτική λύση, πρέπει να υπάρχει το δικαίωμα της επιλογής. «Δεν νοείται να έχουμε ιδιωτικά νοσοκομεία παράλληλα με τα δημόσια, ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα παράλληλα με τα δημόσια και να μην έχουμε ιδιωτική ναυτική εκπαίδευση παράλληλα με τη δημόσια. Δεν έχει περιθώρια η ελληνική ναυτιλία να παίζει με τέτοιου είδους προβλήματα», τονίζουν κύκλοι της Ακτής Μιαούλη.

Ενδιαφέρον από την πρώτη μέρα έδειξαν Έλληνες πλοιοκτήτες, μεταξύ των οποίων ο Γιάννης Αγγελικούσης, ο καπετάν Παναγιώτης Τσάκος, με το Κέντρο Ναυτικής

Έρευνας και Εκπαίδευσης (Training Center), που περιλαμβάνει την προμήθεια Προσομοιωτών Γέφυρας, Μηχανής & Διαχείρισης Φορτίου, ο Κωνσταντίνος Β. Κωνσταντακόπουλος με τη δημιουργία ενός υπερσύγχρονου ναυτιλιακού κέντρου εκπαίδευσης, του Costamare Maritime Training Services S.A., που σκοπό έχει την επιμόρφωση των Ελλήνων αξιωματικών αναφορικά με τις τελευταίες εξελίξεις στη ναυσιπλοΐα, όπου όλα πλέον γίνονται ηλεκτρονικά, οι Πάνος και Θανάσης Λασκαρίδης, και οι Θανάσης, Ανδρέας και Κωνσταντίνος Μαρτίνος.

Η δυνατότητα ίδρυσης σχολών ιδιωτικής ναυτικής εκπαίδευσης αποτελεί και πάγια θέση της Ένωσης Ελλήνων Εφοπλιστών. Όπως σημειώνει ο πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Εφοπλιστών Θόδωρος Βενιάμης: «Δεδομένης της ανεπάρκειας των υφιστάμενων υποδομών των Ναυτικών Ακαδημιών μας να προσφέρουν περισσότερες θέσεις φοίτησης δοκιμών, η δημιουργία ιδιωτικών σχολών θα δώσει επαγγελματική διέξοδο σε αρκετούς νέους της πατρίδας μας σε μία εποχή όπου η ανεργία μαστίζει αδιακρίτως όλα τα επαγγέλματα της στεριάς». «Η παιδεία είναι ένα δημόσιο αγαθό και θα πρέπει όλοι να συνεισφέρουμε για να βοηθηθεί. Καλοδεχούμενη και η ιδιωτική εκπαίδευση η οποία όμως θα πρέπει να βάλει τον πήχη ψηλότερα και θεωρώ ότι όποιος ασχοληθεί με την ιδιωτική εκπαίδευση δεν πρέπει να το κάνει σε βάρος της δημόσιας. Και εμείς σαν ναυτιλία θα πρέπει να βάλουμε ένα χεράκι, να μπει μία τάξη και πειθαρχία έτσι ώστε η ναυτιλία να αποτελέσει και μία διέξοδο για τους νέους σήμερα».

«Το σημερινό τέλμα της ναυτικής εκπαίδευσης μας κάνει να αναπολούμε τις δεκαετίες του '60 και του '70 όταν λειτουργούσαν σε όλη την Ελλάδα, και κυρίως στον Πειραιά, ιδιωτικές σχολές με απόφοιτους καταξιωμένα στελέχη της ναυτιλίας μας, τα οποία βοήθησαν ουσιαστικά στη δημιουργία της μεγάλης ελληνικής και ελληνόκτητης ναυτιλίας. Τότε είχαμε περίπου 75.000 εν ενεργεία Έλληνες ναυτικούς, ενώ σήμερα δυστυχώς έχουμε μόνο 15.000, εκ των οποίων σχεδόν το 1/3 είναι άνεργοι», υπογραμμίζει ο κ. Μιχάλης Λάμπρος και καταλήγει: «Αξίζει τον κόπο να μιμηθούμε το παράδειγμα των Φιλιππίνων που τη δεκαετία του '60 διέθεταν περίπου 50.000 ναυτικούς και από τη στιγμή που παραχώρησαν αθρόα άδειες ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών σχολών έφτασαν σήμερα να διαθέτουν πλήρως καταρτισμένους πάνω από 350.000 ναυτικούς, χωρίς να αντιμετωπίζουν το φάσμα της ανεργίας που πλήττει τους Έλληνες ναυτεργάτες. Η ελληνική ναυτιλία είναι μία ιστορία αγάπης και κανείς μας δεν δικαιούται να την καταστρέψει και να την γκρεμίσει από την παγκόσμια πρωτοκαθεδρία που διατηρεί τόσα χρόνια επάξια».

Σύμφωνα με τον κ. Λάμπρο, πρέπει να γίνει ένα νέο ξεκίνημα στον τομέα της ναυτικής εκπαίδευσης, το οποίο θα βασίζεται στις ακόλουθες παραμέτρους:

- Ενίσχυση και αναδιοργάνωση των Δημοσίων Σχολών Ναυτικής Εκπαίδευσης.
- Άμεση έναρξη λειτουργίας ιδιωτικών ναυτικών σχολών υπό την προϋπόθεση ότι θα πληρούν τουλάχιστον όσα ισχύουν στις δημόσιες σχολές.
- Σωστή επιλογή και πρόσληψη ικανών μονίμων ναυτοδιδασκάλων και όχι ωρομίσθιων, όπως ισχύει σήμερα, με αμοιβές ικανοποιητικές ώστε να δείξουν ενδιαφέρον οι πλήρως καταρτισμένοι συνήθως πρώην πλοίαρχοι ή πρώην α" μηχανικοί.

- Επέκταση των σχολών, ει δυνατόν, σε όλες τις ειδικότητες του ναυτικού επαγγέλματος, ήτοι, εκτός πλοίαρχων και μηχανικών, ηλεκτρολόγους, θαλαμηπόλους, μάγειρες, φροντιστές κ.λπ., όπως συνέβαινε στις δεκαετίες του '60 και του '70, όταν ανθούσε η ιδιωτική ναυτική εκπαίδευση.

- Συντονισμένος προγραμματισμός των αρμόδιων υπουργείων Παιδείας, Ναυτιλίας, Τουρισμού και της ΕΕΕ για τη σωστή προβολή του ναυτικού επαγγέλματος στα Λύκεια της χώρας με κατά τόπους επισκέψεις και ομιλίες στους μαθητές, τονίζοντας

την καλή πλευρά της επιλογής σταδιοδρομίας στα πλοία, τα οικονομικά οφέλη και την ταχεία εξέλιξη. Παράλληλα, πρέπει να γίνεται σωστή και πιο συχνή παρουσίαση του ναυτικού επαγγέλματος στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και ιδίως στην τηλεόραση.

■ Το υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής πρέπει να αναλάβει πρωτοβουλίες υλοποίησης όλων των πιο πάνω αναφερθέντων στοιχείων και να ιδρύσει άμεσα μία συντονιστική επιτροπή Ναυτικής Εκπαίδευσης στην οποία θα συμμετέχουν εκτός από τα υπεύθυνα στελέχη του υπουργείου και άλλοι φορείς – και κυρίως εκπρόσωποι της ΕΕΕ.

➤ Διέξοδος σε σχολές του εξωτερικού:

Πολλοί νέοι, ωστόσο, συνεχίζουν να βλέπουν προς τη θάλασσα αναζητώντας διέξοδο στο μεγάλο πρόβλημα της ανεργίας. Με δεδομένο το κενό της ιδιωτικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, σχολές που παρουσιάζονται ως ναυτικές ακαδημίες σε βαλκανικές χώρες επιχειρούν να προσεγγίσουν νέους σπουδαστές.

Μία από αυτές, στη γειτονική **Βουλγαρία Η Ναυτική Ακαδημία Nikola Vaptsarov της Βάρνας** είναι η παλαιότερη σχολή για Ναυτλιακές σπουδές στη Βουλγαρία Με ξεχωριστή ιστορία και παραδόσεις στην εκπαίδευση καταρτισμένων ναυτικών, η Ναυτική Ακαδημία στη Βάρνα είναι ένα από τα σύμβολα της Βάρνας και της Βουλγαρίας στην παγκόσμια ναυτική κοινωνία Η Ακαδημία εκπαιδεύει εξειδικευμένους για το Πολεμικό και Εμπορικό Ναυτικό σε όλες τις πτυχές της ναυτικής ζωής. Οι έρευνες και η ανάπτυξη που διεξάγονται στην Ακαδημία, την έχουν καθιερώσει διεθνώς ως κέντρο της ναυτικής επιστήμης και τεχνολογιών. Η Ακαδημία λειτουργεί από το 1992 Ανεξάρτητη Σχολή Εμπορικού Ναυτικού με πλούσια ακαδημαϊκά προγράμματα σπουδών, όλων των ειδικοτήτων, τα οποία διδάσκονται στην Αγγλική Γλώσσα ακολουθώντας πιστά και με ακρίβεια τα καθιερωμένα διεθνή πρότυπα Η Ακαδημία συντηρεί διεθνείς συνδέσμους με ανάλογες σχολές και ακαδημίες της Αμερικής, της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Τουρκίας, της Ουκρανίας, της Ρουμανίας, της Πολωνίας και πολλών άλλων χωρών που ενεργοποιούνται στον τομέα της ναυτιλίας. Η Ναυτική Ακαδημία στη Βάρνα, έχει διάρκεια σπουδών 4 χρόνια, το κόστος για κάθε έτος είναι 1500 ευρώ και χρειάζεται όλοι οι σπουδαστές να έχουν βεβαίωση γνώσης Αγγλικής γλώσσας, αφού η εισαγωγή στην σχολή γίνεται με εξετάσεις στην Αγγλική γλώσσα.

Η ποιότητα της εκπαίδευσης εξασφαλίζεται από τα άρτια προσόντα των καθηγητών, την αξιοσημείωτη επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση, τα σύγχρονα και διαρκώς αναβαθμιζόμενα κέντρα προσομοίωσης, τα εργαστήρια και τα γλωσσικά κέντρα. Η εκπαίδευση των αξιωματικών καταστρώματος και των μηχανικών γίνεται σε υπερσύγχρονες ερευνητικές εγκαταστάσεις. Στη σχολή λειτουργεί για την εκπαίδευση των αξιωματικών καταστρώματος, μεταξύ άλλων, ένα εργαστήριο R&D για πρακτική εξάσκηση στη ναυσιπλοΐα, πλανητάριο, προσομοιωτής χάραξης πλεύσης, προσομοιωτής ARPA (Automatic Radar Plotting Aids), εργαστήριο απόκλισης μαγνητικής πυξίδας και προσομοιωτής “Navi-trainer professional 3000”

πολλαπλών εφαρμογών, εγκεκριμένος από τον οργανισμό Ασφάλειας Ναυσιπλοΐας του Ηνωμένου Βασιλείου MSA (UK). Ενώ για την εκπαίδευση των ναυπηγών, μηχανολόγων μηχανικών λειτουργεί επίσης, προσομοιωτής πολλαπλών εφαρμογών “Diesel sim” με λειτουργικό Norcontrol & Uric, οκτώ εργαστήρια R&D, πέντε εργαστήρια εξοπλισμένα με λειτουργικές μηχανές και μηχανολογικά εξαρτήματα πλοίων και άρτιες εγκαταστάσεις για εκπαίδευση στην παράκτια ναυσιπλοΐα

Από το 2000 η Ναυτική Ακαδημία της Βάρνας στη Βουλγαρία είναι ενεργό μέλος και συνιδρυτής της Διεθνούς Ένωσης Ναυτιλιακών Πανεπιστημίων (IAMU). Έχει τα πιστοποιητικά IMO (International Maritime Organization), ο οποίος ελέγχει την ναυτιλιακή εκπαίδευση παγκοσμίως και ImarE (Ινστιτούτο Θαλάσσιας Μηχανικών στο Ηνωμένο Βασίλειο, Λονδίνο).

Το σημαντικότερο όμως είναι ότι η ακαδημία, προκειμένου να προσελκύσει ενδιαφερόμενους, διαφημίζει πως οι σπουδαστές δεν είναι υποχρεωμένοι να αναζητήσουν πλοίο για την πρακτική εξάσκηση τους όπως γίνεται στην Ελλάδα, καθώς διαθέτει δικά της πλοία, σημειώνοντας χαρακτηριστικά ότι αυτό διευκολύνει κυρίως τις κοπέλες οι οποίες στη χώρα μας δυσκολεύονται να ναυτολογηθούν σε πλοίο. Ανάμεσα στις παροχές και στις διευκολύνσεις που αναφέρουν ότι προσφέρουν στους σπουδαστές είναι η απόκτηση ανώτατου πανεπιστημιακού πτυχίου ναυτικής εκπαίδευσης και όχι επιπέδου ΤΕΙ όπως στις ελληνικές ΑΕΝ.

Τέλος, οι απόφοιτοι της Ναυτικής Ακαδημίας στη Βάρνα είναι σήμερα Πλοίαρχοι, Ναυπηγοί, Μηχανολόγοι Μηχανικοί, και γενικά αξιωματούχοι όλων των ειδικοτήτων σε πολυάριθμες διεθνείς ναυτιλιακές εταιρείες με έδρα τις ΗΠΑ, Αγγλία, Ιαπωνία, Γαλλία, Γερμανία, Νορβηγία, Ιταλία, Ελλάδα, Ισραήλ, Αραβικά Εμιράτα και πολλά άλλα κράτη.

➤ **Μεταγραφή από ΑΕΝ στην σχολή Πλοιάρχων/Μηχανικών Σχολή Εμποροπλοιάρχων Ναυτική Ακαδημία Βάρνα:**

Η εφαρμογή ECTS είναι το σύστημα πιστωτικών μονάδων που χρησιμοποιείται στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΧΑΕ) και αφορά όλες τις χώρες που συμμετέχουν στη Συνθήκη της Μπολόνια. Οι πιστωτικές μονάδες ECTS εκφράζουν το φόρτο εργασίας που χρειάζονται οι φοιτητές για να επιτύχουν τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Σύμφωνα με τα βασικά χαρακτηριστικά του ECTS 60 πιστωτικές μονάδες κατανέμονται με φόρτο εργασίας ενός ακαδημαϊκού έτους πλήρους φοίτησης, 30 πιστωτικές μονάδες ECTS κατανέμονται συνήθως σε ένα εξάμηνο και 20 πιστωτικές μονάδες ECTS σε ένα τρίμηνο. Οι Ελληνικές Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού δεν υπάγονται στο σύστημα ects.

Έτσι μία μεταγραφή από Ελληνική ΑΕΝ στη Ναυτική Ακαδημία Βάρνας, η οποία υπάγεται στο ECTS διότι είναι Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα είναι μία πολύ δύσκολη και χρονοβόρα διαδικασία η οποία απαιτεί την αντιστοιχία όχι μόνο των μαθημάτων, αλλά και της διδακτέας ύλης και είναι σε κάθε περίπτωση υπό την εποπτεία του Υπουργείου Ναυτιλίας και του Υπουργείου Παιδείας της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας. Η Beststudies είναι εταιρεία που εκπροσωπεί επίσημα τη Ναυτική Ακαδημία Βάρνας και έχει μεγάλη εμπειρία σε μεταγραφές φοιτητών από όλη την Ευρώπη, κυρίως από Ελλάδα, Τουρκία, Ουκρανία και Ιταλία. Για την χώρα μας, η Beststudies ως επίσημος αντιπρόσωπος της Ναυτικής Ακαδημίας στη Βάρνα για το Ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 διεκπεραίωσε συνολικά 4 μεταγραφές και συγκεκριμένα, μία από ΑΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, μία από ΑΕΝ ΧΑΝΙΩΝ, μία από ΑΕΝ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ, και μία από ΑΕΝ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ. Έτσι πλέον με θλίψη διαπιστώνουμε ότι Έλληνες φοιτητές

των σχολών μας αποφασίζουν ότι οι σχολές του εξωτερικού θα τους παρέχουν καλύτερη εκπαίδευση από ότι οι δικές μας.

➤ **Η ίδρυση της πρώτης Ιδιωτικής Ελληνο-Αραβικής Ναυτικής Ακαδημίας στην Ελλάδα είναι γεγονός:**

Μια μεγάλη επένδυση, από αυτές που αποζητά η ελληνική οικονομία, έρχεται στη χώρα μας από τον αραβικό κόσμο. Όπως ανακοινώθηκε πρόσφατα, η πρώτη Ελληνοαραβική σύμπραξη σε επίπεδο ανώτατης εκπαίδευσης είναι γεγονός στη χώρα μας με την ίδρυση της πρώτης ιδιωτικής ναυτικής ακαδημίας, από την οποία θα αποφοιτούν ανώτερα στελέχη του εμπορικού ναυτικού.

Η ίδρυση της Arab Marine Academy προέρχεται από τη σύμπραξη του City Unity και του Αραβοελληνικού Επιμελητηρίου και ανακοινώθηκε επίσημα σε δεξίωση που έγινε στο πλοίο AIDA, με το οποίο θα γίνονται και εκπαιδευτικά ταξίδια.

Όπως είπε ο πρόεδρος του Αραβοελληνικού Επιμελητηρίου, Χάρης Γερονικόλας, η ακαδημία θα προσφέρει πανεπιστημιακά και πολυτεχνικά προγράμματα για εμποροπλοιάρχους, μηχανικούς, ηλεκτρολόγους κ.λπ., ενώ οι Άραβες θα επενδύσουν και σε σύγχρονους προσομοιωτές και εξοπλισμό. «Η ναυτική ακαδημία θα υποστηριχθεί από το μοναδικό εκπαιδευτικό πλοίο που υπάρχει όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη, το AIDA, πάνω στο οποίο θα γίνεται και η πρακτική εκπαίδευση των φοιτητών». Όπως επεσήμανε ο γενικός γραμματέας του Αραβοελληνικού Επιμελητηρίου, Rashad Mabger, «θα παρέχεται υψηλού επιπέδου εκπαίδευση, ενώ αυτή η σύμπραξη βοηθάει τις ελληνοαραβικές σχέσεις». Σκοπός του εγχειρήματος είναι η προσέλκυση φοιτητών και από το εξωτερικό καθώς «θα δημιουργήσουμε ένα δίκτυο που θα βάζει όλους τους αποφοίτους σε πλοία για πρακτική εξάσκηση κατ' αρχήν και εργασία αργότερα», κατέληξε ο κ. Γερονικόλας.

➤ **Γεγονός η Πρώτη Ιδιωτική ΑΕΝ στην Κύπρο:**

Η Ναυτική Ακαδημία Κύπρου (ΝΑΚ) του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, το μεγαλύτερο ιδιωτικό Πανεπιστήμιο στην Κύπρο, είναι η πρώτη και μοναδική Ναυτική Ακαδημία στην Κύπρο. Η ΝΑΚ προσφέρει ικανότητες στον τομέα των Πλοιάρχων, των Μηχανολόγων Μηχανικών, και των Ήλεκτρο-τεχνολόγων Εμπορικού Ναυτικού, τα οποία εγκρίθηκαν από το Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας του Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων. Τα εγκαίνια πραγματοποιήθηκαν παρουσία του υπουργού Υποδομών της Κύπρου Μάριου Δημητριάδη ενώ ο αγιασμός τελέστηκε από τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Χίου. Πρόκειται για την πρώτη ιδιωτική Ακαδημία Ναυτικού στην οποία μπορεί να φοιτήσει όποιος κάτοχος απολυτηρίου Λυκείου, ανεξαρτήτως ηλικίας, ενδιαφέρεται να ασχοληθεί επαγγελματικά με τη θάλασσα. Οι γενικές απαιτήσεις εισαγωγής για την είσοδο σε ένα προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών είναι ένα Απολυτήριο Λυκείου ή άλλος ισότιμος τίτλος σπουδών με μέσο όρο βαθμολογίας του '15 με άριστα το 20 (75%) ή το ισοδύναμό της. Επίσης, για τη Ναυτική Επιστήμη, την Επιστήμη των Ναυτικών Μηχανικών και των Ναυτικών Ήλεκτρο-τεχνολόγων, οι μαθητές καλούνται να έχουν στο απολυτήριο λυκείου, κατά μέσο όρο 15/20 στα Μαθηματικά ή / και στη Φυσική. Στην σχολή εκτός από τις ακαδημαϊκές επιδόσεις, λαμβάνουν υπόψη τη συμμετοχή του φοιτητή σε εξωσχολικές δραστηριότητες, τις ηγετικές ικανότητες, και άλλες σχετικές πληροφορίες που αφορούν στο δεξιότητές του και το γενικότερο γνωστικό υπόβαθρο .

Η καλή γνώση της Αγγλικής Γλώσσας: οι μαθητές θα πρέπει να παρουσιάσουν τουλάχιστον TOEFL βαθμολογίας 550 σε έντυπη μορφή ή 213 στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή GCSE "O" Level με "C" ή IELTS με βαθμολογία 5,5 ή τοποθέτηση στο ENGL-100 επίπεδου του Πανεπιστημίου Τεστ Λευκωσίας. Τέλος μπορεί να γίνουν αποδεκτά και διεθνώς αναγνωρισμένα πιστοποιητικά εκμάθησης της αγγλικής γλώσσας (πχ Cambridge Michigan) επιπέδου B2 (Lower). Όλοι οι υποψήφιοι δόκιμοι εισδοχής για τα προγράμματα της Ναυτικής Ακαδημίας Κύπρου, πρέπει να υποβληθούν σε Ιατρική Εξέταση Πιστοποίησης Φυσικής Κατάστασης για ναυτικούς, η οποία βασίζεται, σύμφωνα με τον κανονισμό STCW I / 9.

Σε πρώτη φάση λειτουργεί η σχολή Πλοιάρχων ενώ από τον Σεπτέμβριο θα ξεκινήσει και η σχολή για τους Μηχανικούς. Η φοίτηση διαρκεί έξι εξάμηνα, τέσσερα θεωρητικά και δυο πρακτικά, και οδηγεί στην απόκτηση διπλωμάτων πλήρως αναγνωρισμένων. Οι υποψήφιοι δόκιμοι αξιωματικοί οι οποίοι θα γίνουν αποδεκτοί στο πρόγραμμα θα λάβουν όλες τις σχετικές δεξιότητες - ικανότητες και αναγνωρισμένες πιστοποιήσεις, γνωστά διεθνώς ως «Competencies» του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού International Maritime Organisation (IMO), για να ασκήσουν το επάγγελμα του Αξιωματικού Εμπορικού Ναυτικού στην ελληνική, κυπριακή αλλά και στη παγκόσμια ναυτιλία. Στόχος της Ακαδημίας είναι να αναπτύξουν και να προσφέρουν αρμοδιότητες στους τρεις βασικούς τομείς της Ναυτιλιακής Βιομηχανίας που είναι ο τομέας της Ναυτικής Επιστήμης, της Ναυτικής Μηχανικής και της Ναυτικής Ηλεκτρο-τεχνολογίας. Η πρωτοβουλία για τη δημιουργία της Ναυτικής Ακαδημίας Κύπρου σηματοδοτεί ένα σημαντικό ορόσημο για την Κύπρο αλλά και για τον ευρύτερο μεσογειακό χώρο και υποστηρίζεται από ακαδημαϊκούς αλλά και επαγγελματικούς κύκλους της θαλάσσιας και ναυτιλιακής Βιομηχανίας στην Κύπρο. Ως εκ τούτου, έχει ως στόχο να θέσει ένα τέλος στην έλλειψη ναυτικής τεχνικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή.

Τα μαθήματα που προσφέρονται στη Ναυτική Ακαδημία Κύπρου κατά βάση θα υλοποιούνται στο Intercollege Λάρνακας, το οποίο βρίσκεται σε ιδανική τοποθεσία, κοντά στην ακτή της Λάρνακας. Τα μαθήματα προσομοίωσης τόσο της πλοήγησης όσο και του ελέγχου του ηλεκτρολογικού και μηχανολογικού εξοπλισμού των πλοίων θα γίνεται στις εγκαταστάσεις του υπερσύγχρονου Κέντρου Ναυτικής Εκπαίδευσης της Bernhard Schulte Shipmanagement (BSM). Τα μαθήματα γίνονται σε εγκαταστάσεις σύγχρονες και πλήρως εξοπλισμένες με προσομοιωτές και μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας ενώ τα μαθήματα γίνονται από καταρτισμένους εκπαιδευτές και υπό την εποπτεία του αντίστοιχου υπουργείου της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επιπλέον, με βάση τις συνεργασίες με τους εταίρους της ναυτικής βιομηχανίας, πρόσθετα μαθήματα ναυτικής κατάρτισης (πχ σωστικά) θα υλοποιούνται στο επίκεντρο της ναυτιλίας της Κύπρου, που είναι η Λεμεσός. Η Ναυτική Ακαδημία Κύπρου έχει ως στόχο να προσελκύσει δόκιμους τόσο σε τοπικό, Ευρωπαϊκό καθώς και διεθνές επίπεδο. Για το λόγο αυτό αλλά και λόγω των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά εργασίας, η παράδοση των μαθημάτων θα πραγματοποιείται στην αγγλική γλώσσα. Η Σχολή της Κύπρου παρέχει στους φοιτητές υποστήριξη από πλευράς εισδοχής αλλά και σε πρακτικά θέματα όπως οι στολές, η διαμονή, η διατροφή, η πιθανή θεώρηση διαβατηρίου, καθώς και σε κάθε άλλη διαδικασία που απαιτείται για την απρόσκοπτη εγκατάσταση, διαμονή και διαβίωση των Δοκίμων Αξιωματικών στο νησί. Στόχος τους είναι να βοηθήσουν τους Δόκιμους και οικονομικά, και για το λόγο αυτό, έχουν εξασφαλίσει οικονομικές συνθήκες τέτοιες ώστε, μέσα από ειδικά προγράμματα χρηματοδότησης, να διασφαλίζεται πως τα

δίδακτρά της σχολής θα είναι προσिता σε όλους και πως η μετέπειτα εργασία αλλά και η πορεία της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των μαθητών να είναι διασφαλισμένη από την αρχή των σπουδών. Όλοι οι δόκιμοι λαμβάνουν υποτροφία ύψους 25% κατά τη διάρκεια του πρώτου χρόνου σπουδών από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας κι έτσι τα δίδακτρα για το πρώτο έτος διαμορφώνονται στα €6,713. Με την ένταξή τους στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα που αναλύεται παρακάτω, υπάρχει η δυνατότητα να καλυφθούν εξ ολοκλήρου τα δίδακτρα για τα 3 επόμενα έτη και να έχουν μηδενική οικονομική επιβάρυνση στο υπόλοιπο των σπουδών τους.

➤ **Συμμετοχή στο Σχέδιο Χρηματοδότησης θα δικαιούνται οι δόκιμοι που ακολουθούν τα πιο κάτω κριτήρια:**

- Γενική βαθμολογία 2.0 από τα 4.0 CPA (βαθμός C) και στα δύο εξάμηνα.
- Επιτυχής ολοκλήρωση της Βασικής Εκπαίδευσης Ασφάλειας.
- Επιτυχή ολοκλήρωση δίμηνης πρακτικής στα πλοία κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.
- Θετική αξιολόγηση από τον υπεύθυνο στο πλοίο.
- Είναι κάτω των 27 ετών.

➤ **Το σχέδιο περιλαμβάνει τους πιο κάτω όρους:**

- Ο κάθε δόκιμος θα έχει μια χρηματοδότηση ύψους 32,5% από μια Ναυτιλιακή Εταιρεία, και το ίδιο ποσοστό (32,5%) από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας για το 2ο, 3ο & 4ο έτος σπουδών. Σύνολο 65% για κάθε χρόνο, δηλ. τα δίδακτρα για το 3 τελευταία έτη διαμορφώνονται στα €5,818.
- Το υπόλοιπο 35% παραμένει ως ποσό ύψους των €3,132 ανά έτος, δηλ. €9,396 συνολικά για το έτος 2,3 & 4*.
- Ο δόκιμος δεσμεύεται σε 3ετή εργασία στην Ναυτιλιακή Εταιρεία που τον έχει χρηματοδοτήσει (μέσος μισθός €2.700 τον μήνα).

Μέσω της εργασίας του αποπληρώνει την χρηματοδότηση του σε 24 ισότιμες δόσεις με τον εξής τρόπο:

	5ο Έτος	6ο Έτος
Μέσος Μηνιαίος μισθός	€ 2,700	€ 2,700
Αποπληρωμή Πανεπιστήμιου Λευκωσίας	€ (364)	€ (364)
Αποπληρωμή Ναυτιλιακής Εταιρείας	€ (364)	€ (364)
Καινούργιος Μηνιαίος μισθός	€ 1,973	€ 1,973

Σε περίπτωση που ο δόκιμος αποσυρθεί από το πρόγραμμα, δεν το ολοκληρώσει, δεν διατηρήσει ικανοποιητική βαθμολογία CPA, δεν έχει συνεχείς θετικές αξιολογήσεις από την πρακτική του/της, ή δεν ολοκληρώσει την εργοδότηση του/της στην Ναυτιλιακή Εταιρεία που τον/την έχει χρηματοδοτήσει, τότε οποιοδήποτε υπόλοιπο από τα δίδακτρα γίνεται αυτόματα χρέος το οποίο θα συλλεχθεί από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Η εγγυημένη πρακτική στα πλοία με μισθούς γύρω στα €700 το μήνα για 12 μήνες = €8,400, αποπληρώνει σχεδόν εξολοκλήρου το ποσό των €9,396 (σημείο 2.2)

5. Επαγγελματική Σταδιοδρομία:

Μέσα στην πορεία των αιώνων η Ελλάδα όταν αντιμετώπιζε δυσκολίες έστρεφε πάντοτε το βλέμμα στη θάλασσα. Η οικονομική κρίση που πλήττει τη χώρα είναι η χειρότερη στη σύγχρονη ιστορία της, με κύρια θύματα τους νέους που αναγκάζονται να ξενιτευτούν κατά χιλιάδες για να βρουν μια δουλειά. Η ανεργία θεριεύει σαν παλιρροϊκό κύμα μετά από τσουνάμι. Η κυβέρνηση σε αναζήτηση διεξόδων στράφηκε προς τη ναυτιλία, τον βιομηχανικό κλάδο στον οποίο οι Έλληνες κυριαρχούν, ενώ υπάρχει ανοιχτός δίαυλος με την Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών (ΕΕΕ). Κοινός στόχος είναι να ναυτολογηθούν Έλληνες στα σχεδόν 5.000 ελληνικών συμφερόντων και ελληνόκτητα πλοία. Πρόκειται για χιλιάδες θέσεις εργασίας με προοπτική επαγγελματικής εξέλιξης σε έναν κλάδο ο οποίος ακόμη και εν μέσω παγκόσμιας οικονομικής κρίσης επιβιώνει. Σύμφωνα με στατιστικές και υπολογισμούς διεθνών φορέων, η παγκόσμια ναυτιλία αναμένεται να χρειαστεί μέχρι το 2030 τουλάχιστον 600.000 νέους αξιωματικούς καταστρώματος και μηχανής.

➤ Λόγοι που καθιστούν ελκυστικό το Ναυτικό Επάγγελμα:

Εκτός από τα αρνητικά της ναυτικής εκπαίδευσης υπάρχουν και πολλοί λόγοι που αν τους αναλογιστεί κανείς θα δει πως η σταδιοδρομία στη θάλασσα έχει και τα καλά της. Αναλυτικότερα:

- Οι μισθοί στη θάλασσα είναι σημαντικά υψηλότεροι από τους μισθούς στη στεριά.
- Δυνατότητα ναυτικών να εργαστούν στην ξηρά μετά το τέλος της σταδιοδρομίας τους στη θάλασσα.
- Έλλειψη του φαινομένου της ανεργίας. Οι περισσότεροι απόφοιτοι από τις σχολές ναυτικής εκπαίδευσης σχεδόν αμέσως μετά από την αποφοίτηση τους ξεκινάνε την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.
- Σήμερα με την εξέλιξη της τεχνολογίας (επικοινωνία μέσω δορυφόρων στα πλοία) οι ναυτικοί μπορούν να κάθε ώρα και στιγμή να επικοινωνούν με τα αγαπημένα τους πρόσωπα μειώνοντας με αυτό τον τρόπο το αίσθημα της νοσταλγίας και της αποξένωσης από την οικογένεια τους.
- Η διάρκεια εργασίας πάνω στο πλοίο είναι περίπου 5 -7 μήνες, επομένως έχουν χρόνο (στην ξηρά) για να κάνουν όσα στερούνται επί θάλασσας.
- Ένας ναυτικός μπορεί αργότερα να γίνει και ο ίδιος πλοιοκτήτης(εφόσον μπορεί να εξασφαλίσει και τα απαραίτητα κεφάλαια) καθώς θα έχει αποκτήσει την γνώση και την εμπειρία από την σταδιοδρομία του στη θάλασσα. Μην ξεχνάμε άλλωστε ότι πολλοί από τους σημερινούς πλοιοκτήτες προέρχονται από το ναυτικό επάγγελμα.
- Οι συνθήκες διαβίωσης στα πλοία έχουν βελτιωθεί πολύ σε σχέση με το παρελθόν καθώς τα πλοία σήμερα είναι υπερ-σύγχρονα.

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι το ναυτικό επάγγελμα έχει και τις θετικές πλευρές του και προσφέρει δυνατότητες επαγγελματικής αποκατάστασης στους νέους που σήμερα μαστίζονται από την ανεργία. Ωστόσο είναι αναγκαία η λήψη μέτρων για την ενίσχυση της ναυτιλίας ώστε να αποκτήσει την παλαιά της αίγλη και να προσελκύσει τους νέους.

➤ **Μετά την Αποφοίτηση:**

- ✓ Οι απόφοιτοι των Α.Ε.Ν. αποκτούν τίτλο σπουδών Τρίτης Βαθμίδας Εκπαίδευσης και ταυτόχρονα αποδεικτικό ναυτικής ταυτότητας Γ΄ τάξης Πλοιάρχου ή Μηχανικού Ε.Ν. Επίσης μπορούν να πραγματοποιήσουν μεταπτυχιακές σπουδές σε σχολές του εσωτερικού και εξωτερικού σε ειδικότητες που είναι αναγκαίες στο χώρο της Ναυτιλίας.
- ✓ Οι απόφοιτοι Α.Ε.Ν. μπορούν να εξελιχθούν σε Β΄ Πλοιάρχους ή Μηχανικούς και στη συνέχεια σε Α΄ Πλοιάρχους ή Μηχανικούς, αφού πραγματοποιήσουν θαλάσσια υπηρεσία και την κατάλληλη επιμόρφωση. Σήμερα, η απαιτούμενη θαλάσσια υπηρεσία για τη βαθμολογική προαγωγή σε πλοιάρχους ή μηχανικούς Β΄ είναι 24 μήνες (από 36 που ήταν πριν) και για την προαγωγή σε πλοιάρχους ή μηχανικούς Α΄ είναι 36 μήνες (από 48 που ήταν για τους πλοιάρχους).
- ✓ Η σταδιοδρομία στη Ναυτιλία δεν περιορίζεται όμως μόνο στα πλοία. Γύρω απ' αυτή δραστηριοποιούνται και πολλοί άλλοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας, όπως ναυτιλιακές επιχειρήσεις, ναυπηγήσεις, επισκευές, εφοδιασμοί, πρακτορεύσεις, νηογνώμονες, ασφάλισεις, παρεμφερείς Δημόσιοι και Ιδιωτικοί Οργανισμοί κ.ά. Αυτοί προσφέρουν εναλλακτικές δυνατότητες απασχόλησης και ουσιαστικές προοπτικές εξέλιξης, ανάλογα με τη θέληση και τη φιλοδοξία καθενός. Με τις γνώσεις και την εμπειρία που αποκτά ο Αξιωματικός όταν υπηρετεί στα πλοία, έχει όλες τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που του επιτρέπουν να σταδιοδρομήσει αργότερα και στην ξηρά. Πολλά ανώτερα και ανώτατα στελέχη που απασχολούνται σήμερα στους παραπάνω κλάδους προέρχονται από τις τάξεις των Αξιωματικών του Εμπορικού Ναυτικού.
- ✓ Σήμερα που χτίζονται συνεχώς νέα καράβια, που υπάρχει έλλειμμα αξιωματικών στα πλοία, ο Έλληνας αξιωματικός γίνεται περιζήτητος. Διαλέγοντας το επάγγελμα αυτό γίνεσαι ένας από τους λίγους, ένας από εκείνους που μετά από εννέα χρόνια θα μπορείς να είσαι "και ο πρώτος". Και οι αμοιβές των πρώτων είναι σήμερα οι υψηλότερες στην Ελλάδα.

➤ **Μεταπτυχιακές Σπουδές:**

Παρακάτω παρουσιάζονται τα τμήματα μεταπτυχιακών προγραμμάτων, ενός Πανεπιστημίου της Ελλάδος:

- Οικονομικής Επιστήμης
- Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων
- Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης

- Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής
- Βιομηχανικής Διοίκησης και Τεχνολογίας
- Ναυτιλιακών Σπουδών
- Πληροφορικής
- Διδακτικής της Τεχνολογίας και Ψηφιακών Συστημάτων
- Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών

Βασικές Κατευθύνσεις:

1. Διοίκηση Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων.
2. Ναυτιλιακή Οικονομική και Πολιτική.
3. Διεθνείς Μεταφορές.
4. Διοίκηση Ποιότητας στη Ναυτιλία.

Διάρκεια:

Το Πρόγραμμα είναι διάρκειας τεσσάρων (4) ακαδημαϊκών εξαμήνων. Από την άλλη, η HELMEPA κάθε χρόνο προκηρύσσει, στη μνήμη του Εμπνευστού της, Γιώργου Π. Λιβανού, μια υποτροφία για μεταπτυχιακές σπουδές προδιδακτορικού επιπέδου με θέμα Ναυτιλία/Περιβάλλον. Το ποσό της υποτροφίας καλύπτει δίδακτρα και κόστος διαμονής. Δεκτοί ως υποψήφιοι είναι **νέοι και νέες τέκνα Ελλήνων ναυτικών ή ναυτικοί οι ίδιοι**, έως 30 ετών, απόφοιτοι ΑΕΙ ή Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού, που δεν λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή και έχουν όλα τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα. Η προκήρυξη γίνεται στις αρχές κάθε έτους και ανακοινώνεται μέσω Δελτίο Τύπου και των websites της HELMEPA και των Ναυτίλων

Πίνακας Προγραμμάτων:

Τίτλος ΠΜΣ	Τμήματα ή Σχολές	Ίδρυμα	Βασικό πτυχίο
Ναυτιλία	Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών	Πανεπιστήμιο Πειραιά	Οικονομικές επιστήμες,
Ναυτιλία, Μεταφορές και Εμπόριο (NAME)	Τμήμα Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	Διοίκηση Επιχειρήσεων, Νομικές επιστήμες,
Logistics(Συστήματα Εφοδιασμού και Διακίνησης Προϊόντων)	Τμήμα Βιομηχανικής Διοίκησης και Τεχνολογίας	Πανεπιστήμιο Πειραιώς	Πολιτικές επιστήμες, Κοινωνικές επιστήμες, Γεωγράφοι, Μηχανικοί οικονομίας και διοίκησης

Ναυτική και Θαλάσσια Τεχνολογία και Επιστήμη	Σχολές Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών (NMM), Μηχανολόγων Μηχανικών, Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών (ATM), Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών (ΣΕΜΦΕ) του Ε.Μ.Π. Τμήμα Φυσικής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) Εθνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών(ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε.)	Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	Μηχανικοί, Φυσικοί, Χημικοί, Γεωλόγοι, Μαθηματικοί, Περιβαλλοντολόγοι
Υδραυλική Μηχανική	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	Μηχανικοί, Περιβαλλοντολόγοι
Ωκεανογραφία	Τμήματα Βιολογίας, Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος, Φυσικής και Χημείας της Σχολής Θετικών Επιστημών	Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	Φυσικοί, Χημικοί, Βιολόγοι, Γεωλόγοι, Μηχανικοί, Περιβαλλοντολόγοι, Γεωγράφοι,
Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών	Τμήμα Επιστημών της Θάλασσας	Πανεπιστήμιο Αιγαίου	Γεωπόνοι,
Οικολογική Ποιότητα και Διαχείριση Υδάτων σε Επίπεδο Λεκάνης Απορροής	Τμήμα Βιολογίας Τμήματα Γεωλογίας και Πολιτικών Μηχανικών	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	
Αειφορική Διαχείριση Υδατικού Περιβάλλοντος	Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδατικού Περιβάλλοντος	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	
ΠΜΣ Υδροβιολογία και Υδατοκαλλιέργειες	Τμήματα ή Σχολές Τμήμα	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο	Γεωπόνοι, Βιολόγοι, Φυσικοί,

		Βιολογίας	Θεσσαλονίκης	Χημικοί, Κτηνίατροι, Φαρμακοποιοί Περιβαλλοντολόγοι
Εκτροφή Οργανισμών	Υδρόβιων	Τμήμα Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής και Υδατοκαλλιεργειών	Γεωπονικό Πανεπιστημίου Αθηνών	
Υδατοκαλλιέργειες- Παθολογικά εκτρεφόμενων οργανισμών	προβλήματα υδρόβιων	Τμήμα Κτηνιατρικής	Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	
Περιβαλλοντική Βιολογία - Διαχείριση Χερσαίων και Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων		Τμήμα Βιολογίας Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης και το Ινστιτούτο Θαλάσσιας Βιολογίας Κρήτης	Πανεπιστημίου Κρήτης	

➤ **Επαγγελματική Σταδιοδρομία στη στεριά:**

Η σταδιοδρομία στη Ναυτιλία δεν περιορίζεται μόνο στα πλοία Εκτός από τον δρόμο της θάλασσας μια σειρά από επαγγέλματα σχετικά με αυτή ανοίγει και στην στεριά. Οι απόφοιτοι των σχολών μπορούν να γίνουν Αξιωματικοί στο Λιμενικό Σώμα μπαίνοντας έπειτα από εξετάσεις και διαγωνισμό στις σχολές Αξιωματικών του Λ.Σ. και να αποφοιτήσουν από εκεί με το βαθμό του Σημαιοφόρου. Παρόλα αυτά όμως τα επαγγέλματα και οι τομείς που μπορεί να ασχοληθεί κάποιος απόφοιτος ποικίλλουν ανάλογα με τις γνώσεις και την εμπειρία του. Λόγω των υψηλών απαιτήσεων σε στελέχη με ναυτιλιακή κατεύθυνση, η χώρα μας έχει την ανάγκη εξειδικευμένου προσωπικού για τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις (τμήματα οικονομικών, λογιστηρίου, προμηθειών, ασφαλίσεων και ασφαλιστικών απαιτήσεων, ναυλώσεων, πρακτόρων, ποιότητας, εσωτερικού ελέγχου, διαχείρισης προσωπικού, γραμματείας, δημοσίων σχέσεων, πρακτόρευσης πλοίων), τα ναυτιλιακά τμήματα ελληνικών και ξένων Τραπεζών, την διοίκηση ναυπηγείων/επισκευαστηρίων, τις ελληνικές και ευρωπαϊκές κρατικές υπηρεσίες, τους λιμενικούς οργανισμούς (Ο.Λ.Π., Ο.Λ.Θ. και λιμεναρχεία), τους ελληνικούς και ξένους ναυτιλιακούς οργανισμούς (Νηογνώμονες, Ασφαλιστικές επιχειρήσεις και P&I Clubs, κ.ο.κ.).

Αυτοί προσφέρουν εναλλακτικές δυνατότητες απασχόλησης και ουσιαστικές προοπτικές εξέλιξης, ανάλογα με την θέληση και την φιλοδοξία του καθενός. Με τις γνώσεις και την εμπειρία που αποκτά ο Αξιωματικός, όταν υπηρετεί στα πλοία, έχει όλες τις ουσιαστικές προϋποθέσεις, που του επιτρέπουν να σταδιοδρομήσει και στην ξηρά. Πολλά ανώτατα στελέχη, που απασχολούνται σήμερα στους παραπάνω κλάδους, προέρχονται από τις τάξεις των Αξιωματικών του Εμπορικού Ναυτικού.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Η ναυτική εκπαίδευση, σαν ανεξάρτητος κλάδος της ευρύτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης, μέσα από τη λειτουργία των Α.Ε.Ν., έχει σαν σκοπό την εκκόλαψη ικανών Αξιωματικών του Εμπορικού Ναυτικού που θα μπορέσουν να στελεχώσουν αυτόν τον σημαντικό τομέα της Ελληνικής Οικονομίας.

Τα τελευταία χρόνια το ναυτικό επάγγελμα(και κατ' επέκταση η ναυτική απασχόληση) απαξιώνεται όλο και περισσότερο, λόγω των προβλημάτων που παρουσιάζει. Τα προβλήματα αυτά έχουν να κάνουν πρώτον με τη ναυτική εκπαίδευση στη χώρα μας, η οποία βρίσκεται πολλά βήματα πίσω σε σχέση με άλλες χώρες. Ελλιπής εξοπλισμός, έλλειψη καθηγητών με κατάλληλη πείρα, ανυπαρξία προγραμμάτων για τη συνεχή επιμόρφωση των καθηγητών, δυσκολία των φοιτητών να βρουν εταιρία για το δεύτερο υποχρεωτικό μάρκο, είναι μερικά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ναυτική εκπαίδευση στη χώρα μας. Επομένως, είναι αναγκαία η αναβάθμιση της ναυτικής εκπαίδευσης από πλευράς ποιότητας ενώ ο ναυτιλιακός κόσμος πιστεύει η ύπαρξη ιδιωτικών ναυτικών σχολών θα βοηθήσει πολύ προς αυτή την κατεύθυνση. Επίσης, είναι γεγονός ότι ο ναυτικός θα πρέπει να πείθει τον εργοδότη του για τις επαγγελματικές του αρετές, διαφορετικά θα βρεθεί εκτός αγοράς. Τέλος, κύριο μέλημα των αρμόδιων φορέων είναι η όσο το δυνατόν καλύτερη παροχή γνώσεων προς όλους, προκειμένου αυτοί να σταθούν άξιοι και ανταγωνιστικοί στις προκλήσεις της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης εποχής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Ναυτικό Περιοδικό <<Περίπλους>> Αρ. Τεύχους : 63 Απρίλιος-Ιούνιος 2008
- Ναυτικό Περιοδικό << Πλοιαρχική Ηχώ>> Αρ. Τεύχους : 440 Μάρτιος-Απρίλιος 2015 και Αρ. Τεύχους: 448 Ιούλιος-Αύγουστος 2016.
- Απόσπασμα από το βιβλίο <<Ερευνα της Κατάστασης των ΑΕΝ της Ελλάδας, με βάση τις απόψεις των σπουδαστών το 2012.
- Από το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Διπλωματική Εργασία που υποβλήθηκε στο Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Ναυτιλία- (Νοέμβριος 2009.)
- Αποσπάσματα από τις πτυχιακές εργασίες των παρακάτω σπουδαστών: **1)** Πτυχιακή Εργασία του σπουδαστή **Μαρνελάκη Βασίλη** με θέμα πτυχιακής:**Ναυτική Εκπαίδευση στην Ελλάδα από σύσταση του Ελληνικού Κράτους (Έτος 2007)** **2)** Πτυχιακή Εργασία του σπουδαστή **Παπαδημητρίου Αθανάσιο** με θέμα πτυχιακής: **STCW-Αναφορά σε θέματα Ναυτικής Εκπαίδευσης (Έτος 2007)** **3)** Από το Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Διπλωματική Εργασία που υποβλήθηκε στο Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών- Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην ΝΑΥΤΙΛΙΑ της σπουδάστριας **Σταυροπούλου Δήμητρα** με θέμα : Το Πρόβλημα της Ναυτικής Απασχόλησης στην Ελληνική Ναυτιλία- (Σεπτέμβριος 2014.)
- Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου www.yen.gr
- Ναυτικό Επιμελητήριο της Ελλάδος www.nee.gr
- www.naftemporiki.gr
- www.e-nautilia.gr
- Άρθρα από τα ‘Ναυτικά Μαθήματα’ του Κ. Βασιλόπουλου ΑΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
- N.V. Naval Academy-Nikola Vaptsarov αεν Βάρνας

- Άρθρα από το 'Logbook' <http://logbook.esy.es/> του Κ. Βασιλόπουλου ΑΕΝ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

- Ναυτικό Περιοδικό << **Ναυτικά Χρονικά** >> Αρ. Φύλλου 195 -12.2016.